

30

ThaiBMA

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย
The Thai Bond Market Association

Years

30 ปี สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

Towards a Fair and Efficient Bond Market

ThaiBMA

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

The Thai Bond Market Association

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

คำนำ

หนังสืออนุสรณ์ครบรอบ “30 ปี สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย” นี้จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสครบรอบ 30 ปี ของการดำเนินงานของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย เพื่อบันทึกประวัติความเป็นมา การดำเนินงาน และพัฒนาการของสมาคมฯ ในฐานะที่ได้เป็นส่วนร่วมสำคัญในการเติบโตของตลาดตราสารหนี้ไทย ซึ่งเมื่อนับจากก้าวแรกของการก่อตั้งองค์กรคือในเดือนพฤศจิกายน ปี 2537 จนถึงปัจจุบันคือปี 2567 รวมเป็นเวลา 30 ปี

ก่อนจะมาถึงวันนี้ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย หรือ ThaiBMA ได้ผ่านการปรับสถานะองค์กรจำนวน 3 ครั้ง นับจากก้าวแรกของการก่อตั้งในรูปแบบของ ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ (Bond Dealers Club : BDC) เมื่อปี 2537 ซึ่งเป็นการรวมตัวของสถาบันการเงินเพื่อทำการซื้อขายตราสารหนี้ผ่านระบบคอมพิวเตอร์เป็นครั้งแรกในประเทศไทย จากนั้นได้ปรับสถานะทางกฎหมายเป็น ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย (Thai Bond Dealing Center : ThaiBDC) ในปี 2541 ซึ่งเป็นช่วงเวลาไม่นานหลังจากการเกิดวิกฤตการณ์ต้มยำกุ้งของไทย แต่วิกฤตนี้ได้นำไปสู่การเติบโตของตลาดตราสารหนี้อย่างก้าวกระโดด และส่งผลให้ ThaiBDC ได้รับการสนับสนุนจากทางการให้ยกระดับเป็นองค์กรกำกับดูแลสมาชิกและศูนย์ข้อมูลตราสารหนี้ไทย ภายใต้ชื่อ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (The Thai Bond Market Association : ThaiBMA) ในปี 2548

โดยเนื้อหาในหนังสือแบ่งออกเป็น 3 บท กล่าวคือ ในบทแรกของหนังสือเริ่มจากการฉายภาพให้เห็นพัฒนาการของพันธบัตรรัฐบาลที่ถือเป็นพื้นฐานเริ่มต้นที่นำไปสู่การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ สำหรับในบทที่สอง เป็นการกล่าวถึงพัฒนาการขององค์กรซึ่งแบ่งเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ก่อร่างสร้างตำนาน จากวิกฤตนำไปสู่โอกาส และขยายบทบาทสู่องค์กรกำกับดูแลสมาชิกและศูนย์ข้อมูลตราสารหนี้ และในบทที่สามจะเป็นการบอกเล่าเรื่องราวและประสบการณ์ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ผ่านบทสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่าน

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นศูนย์รวมองค์ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการอ้างอิงข้อมูลของผู้สนใจและบุคลากรในตลาดทุนต่อไปในอนาคต และหากมีสิ่งใดตกหล่นบกพร่อง คณะผู้จัดทำขออภัยขอรับความผิดพลาดมา ณ ที่นี้

คณะผู้จัดทำ

กันยายน 2567

สารบัญ

คำนำ	3
สารจากประธานกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย	8
สารจากผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง	10
สารจากเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์	12
สารจากผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย	14
สารจากกรรมการผู้จัดการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย	16

บทที่ 1

วิวัฒนาการตลาดตราสารหนี้ไทย	22
ยุคแรกของพันธบัตรไทย	22
การออกพันธบัตรรัฐบาลหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง	25
การผลักดันการพัฒนตลาดตราสารหนี้ผ่านคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาตลาดพันธบัตรในประเทศ	26

บทที่ 2

กว่าจะเป็นสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย	32
ก่อสร้างสร้างตำนาน “ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้”	36
จากวิกฤตนำไปสู่โอกาส “ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย”	40
ขยายบทบาทสู่ SRO & Information center “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย”	48
3 Decades of ThaiBMA Milestones	82

บทที่ 3

30 ปี แห่งความผูกพัน ย้อนรอยวันวาน ผ่านผู้ร่วมขับเคลื่อนตลาดตราสารหนี้	88
--	----

สารจากผู้บริหาร

สารจากประธานกรรมการ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

วิมล ศรี.

(นายสมหมาย ภาษี)

ประธานกรรมการ
สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี 2537 จากความร่วมมือร่วมใจของหลายหน่วยงานที่เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีตลาดตราสารหนี้เพื่อเป็นอีกหนึ่งช่องทางการระดมทุน นอกเหนือไปจากการกู้เงินธนาคารและการระดมทุนในตลาดหุ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้ระบบการเงินไทยเกิดความสมดุล จนถึงวันนี้ ผ่านมาเป็นเวลา 30 ปีพอดี สมาคมฯ ได้ผ่านการเรียนรู้ ปรับตัว เปลี่ยนแปลง และพัฒนาในทุกด้านมาหลายครั้งด้วยความมุ่งมั่นและอดทน เริ่มจากการเป็น “ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้” มาเป็น “ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย” และ “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย” ในปัจจุบัน ถ้าเป็นคน ก็ได้ผ่านช่วงเวลาของวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่นและกำลังจะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว

ตลาดตราสารหนี้ไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง จากมูลค่าตลาดเพียง 339,000 ล้านบาท คิดเป็น 9.3% ต่อ GDP เมื่อปลายปี 2537 เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 17 ล้านล้านบาท คิดเป็น 95% ต่อ GDP เมื่อสิ้นเดือนมิถุนายน 2567 ใกล้เคียงกับตลาดหุ้นและสินเชื่อบริษัทในปัจจุบัน ที่คิดเป็น 102% ต่อ GDP และ 90% ต่อ GDP ซึ่งถือว่าได้บรรลุเป้าประสงค์แรกเริ่มของการก่อตั้งองค์กรแล้ว ที่ต้องการให้เป็นแหล่งระดมเงินทุนของทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวนมากรวมกันกว่า 653 ราย ซึ่งสามารถออกพันธบัตรและหุ้นกู้รูปแบบต่าง ๆ ที่มีความหลากหลาย และรุ่นอายุต่าง ๆ ตั้งแต่ 7 วัน จนถึง 50 ปี ทำให้

ตลาดตราสารหนี้ไทยมีทั้งความกว้างและความลึกที่ดีพอสมควร

ในวาระที่สมาคมฯ ครบรอบ 30 ปีนี้ จึงเป็นโอกาสที่ดีที่จะได้นำเสนอเรื่องราวการดำเนินงานในแต่ละยุคสมัย ซึ่งได้มีการปรับปรุงวิธีการทำงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาด รวมถึงความมุ่งมั่นของบุคลากรของสมาคมฯ ที่ได้นำความรู้ความสามารถมาพัฒนางานต่าง ๆ อย่างทุ่มเทจนประสบผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็พยายามเรียนรู้และเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของไทยให้ทัดเทียมกับตลาดตราสารหนี้อื่นในภูมิภาคควบคู่ไปกับแนวคิดของการเงินเพื่อความยั่งยืน (Sustainable finance) ที่ผู้ออกและผู้ลงทุนเติบโตไปด้วยกัน

ในโอกาสที่สำคัญนี้ ผมขอขอบพระคุณความร่วมมือที่ได้รับอย่างดีเสมอมาจากหน่วยต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือที่ดีต่อไป นอกจากนี้ต้องขอขอบคุณผู้บริหาร ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ ทุกท่านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่มีส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของสมาคมฯ และขอความกรุณาจากทุกท่านในการให้กำลังใจแก่ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ทุกคนที่จะมุ่งมั่น ทุ่มเทการทำงานเพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของไทยให้มีประสิทธิภาพและเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

สารจากผู้อำนวยการ
สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
กระทรวงการคลัง

(นายพร อนันตศิลป์)

ผู้อำนวยการ
สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ
กระทรวงการคลัง

ตลอด 30 ปีที่ผ่านมา สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) ได้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันและเป็นกลไกเพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้เป็นแหล่งระดมเงินที่ยั่งยืนและมีศักยภาพ สามารถรองรับการระดมทุนทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและเชื่อมโยงผู้ร่วมตลาดทั้งในฝั่งของผู้ออกตราสารหนี้และกลุ่มนักลงทุนต่าง ๆ ที่ครอบคลุมและทั่วถึงผ่านการกำหนดหลักเกณฑ์และวางมาตรฐานที่เป็นธรรมและมีมาตรฐานสากล นอกจากนี้ ยังเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ข้อมูลด้านตลาดตราสารหนี้ โดยได้ดำเนินหน้าที่ในการตรวจสอบ รวบรวม และเปิดเผยข้อมูล รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ของพันธบัตรและตราสารหนี้ทุกชนิดในประเทศ อันนำไปสู่การจัดทำและเผยแพร่ราคาอ้างอิงตราสารหนี้ที่เป็นระบบและสะท้อนกลไกตลาดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งได้ช่วยสร้างความโปร่งใสและความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลให้แก่ผู้ร่วมตลาดอย่างเท่าเทียม ตลอดจนได้สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนทั้งในและต่างประเทศต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดการเงินไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในโอกาสที่สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยครบรอบ 30 ปี ผมขอแสดงความยินดีและขออวยพรสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานเพื่อเป็นองค์กรชั้นนำในการกำกับดูแลผู้ร่วมตลาด มุ่งมั่นพัฒนาแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์และมาตรฐาน ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมทางการเงินและระบบสารสนเทศในการติดตามและรายงานการเคลื่อนไหวของตลาดตราสารหนี้ไทยให้สอดคล้องกับพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อร่วมกันผลักดันและขับเคลื่อนกลไกการสนับสนุนผู้เล่นในตลาด และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการสร้างและพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้เติบโตได้อย่างยั่งยืนและสามารถเป็นหนึ่งในศูนย์กลางตลาดตราสารหนี้ของภูมิภาคในอนาคตต่อไป

สารจากเลขาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการ
กำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

พรอนงค์ บุชระตระกูล

(ดร.พรอนงค์ บุชระตระกูล)

เลขาธิการสำนักงาน ก.ล.ต.

ดิฉันรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในโอกาสครบรอบ 30 ปี ของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จ การเติบโต และความร่วมมือที่มีอย่างยาวนานกับ ก.ล.ต. ในการร่วมกันพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของประเทศ

ตั้งแต่สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยได้รับใบอนุญาตจัดตั้งตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เป็นสมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ ได้ทำหน้าที่กำกับดูแลสมาชิก ติดตามภาวะตลาด และตรวจสอบการซื้อขายตราสารหนี้ กำหนดมาตรฐานการประกอบธุรกิจตราสารหนี้ รวมถึงเป็นศูนย์กลางข้อมูลและเผยแพร่ราคามาตรฐานตราสารหนี้ สามทศวรรษที่ผ่านมาสมาคมฯ มีบทบาทสำคัญในการช่วยสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตลาดตราสารหนี้ให้เป็นแหล่งระดมทุนสำหรับภาครัฐและเอกชน อาทิ การสร้างเส้นอัตรา

ผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลเพื่อใช้เป็นอัตราอ้างอิงในการกำหนดราคาตราสารหนี้เอกชน การขึ้นทะเบียนตราสารหนี้เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้ลงทุน การเปิดเผยข้อมูลการซื้อขายเพื่อสร้างความโปร่งใส การเป็นศูนย์รวมข้อมูลและแหล่งเสริมสร้างความรู้ให้กับทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้ลงทุนในก้าวต่อไป สมาคมฯ เป็นหนึ่งในพันธมิตรสำคัญของ ก.ล.ต. ในการช่วยพัฒนาและเป็นกลไกสำคัญขับเคลื่อนตลาดตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน เพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality) ในปี พ.ศ. 2593 และการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net zero) ในปี พ.ศ. 2608

ขอแสดงความยินดีต่อสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยในโอกาสครบรอบ 30 ปี ก.ล.ต. หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสมาคมฯ จะเป็นองค์กรที่ร่วมพัฒนาและเติบโตอย่างมั่นคงในตลาดตราสารหนี้ของประเทศดังเช่นที่ผ่านมาต่อไป

สารจากผู้ว่าการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ดร.เศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

ตลอด 30 ปีของการทำงาน สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของไทยให้เป็นแหล่งระดมทุนที่สำคัญของทั้งภาครัฐและเอกชน เห็นได้จากขนาดตลาดตราสารหนี้ไทยที่เติบโตขึ้นจนมีขนาดใหญ่เป็นลำดับต้น ๆ ของภูมิภาค อีกทั้งยังมีผู้เล่นและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายขึ้นต่อเนื่อง ซึ่งล้วนเป็นผลลัพธ์ของการวางแผนและผลักดันงานของสมาคมฯ จนบรรลุผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณชน

นอกจากนี้ การดำเนินงานของสมาคมฯ ยังมีทิศทางสอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาตลาดการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่ต้องการให้ไทยมีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นเพียงพอรองรับความต้องการของประชาชนและผู้ร่วมตลาด สร้างมาตรฐานและเพิ่มความโปร่งใสในการทำธุรกรรม อาทิ การรับข้อมูลราคาและการซื้อขายตราสารหนี้จากสถาบันการเงินเพื่อออกเผยแพร่และใช้จัดทำเส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล รวมถึงการพัฒนาและเผยแพร่อัตราดอกเบี้ยอ้างอิง Thai Overnight Repurchase Rate (THOR) สำหรับการทำธุรกรรมการเงินของภาคธุรกิจ ตลอดจนการส่งเสริมความรู้ให้แก่ผู้ลงทุนและบุคคลทั่วไป

ในระยะข้างหน้า ภาคการเงินไทยยังต้องเผชิญกับความท้าทายจากกระแสการเงินเพื่อความยั่งยืนและการเงินดิจิทัลที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ดังนั้น การเตรียมโครงสร้างพื้นฐานของตลาดตราสารหนี้ รวมทั้งระบบข้อมูลที่มีมาตรฐาน สามารถเชื่อมโยงกับระบบการเงินของประเทศต่าง ๆ ตลอดจนความพร้อมของบุคลากร จึงมีความสำคัญ ซึ่งผมเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า สมาคมฯ จะเป็นกำลังสำคัญในการเร่งพัฒนาตลาดตราสารหนี้เพื่อรองรับความท้าทาย และช่วยให้ธุรกิจปรับตัวท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

ในโอกาสนี้ ผมขอแสดงความยินดีและรู้สึกเป็นเกียรติที่ได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งในวาระครบรอบ 30 ปีของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย และขออวยพรให้กรรมการและพนักงานของสมาคมฯ มีกำลังใจและกำลังกายที่แข็งแกร่ง เพื่อขับเคลื่อนให้สมาคมฯ เติบโตไปพร้อมกับการพัฒนาตลาดการเงิน และสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจไทยต่อไป

สารจาก
กรรมการผู้จัดการ
สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

(ดร.สมจินต์ ศรีไพศาล)

กรรมการผู้จัดการ
สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

สิ่งหนึ่งซึ่งถือเป็นความภาคภูมิใจของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยในตลอด 30 ปีที่ผ่านมา คือ การเป็นองค์กรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของไทยมาจนถึงทุกวันนี้ซึ่งได้รับความร่วมมือร่วมใจอย่างดีจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ผมในนามตัวแทนของพนักงานสมาคมฯ รู้สึกเป็นเกียรติและสำนึกอยู่เสมอถึงความสำคัญในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงาน ก.ล.ต. และความไว้วางใจที่ได้รับจากผู้ร่วมตลาด จึงมุ่งมั่นพัฒนาและเรียนรู้อยู่เสมอเพื่อพยายามสนองตอบความต้องการของผู้ร่วมตลาดและปรับปรุงกระบวนการทำงานตามประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งแตกต่างไปตามยุคสมัย อันนำไปสู่การพัฒนาปรับเปลี่ยนตัวเองอยู่ตลอดเวลา ให้สามารถรองรับและสนับสนุนการเติบโตของตลาดตราสารหนี้ไทยมาอย่างต่อเนื่อง

เพื่อที่จะบรรลุพันธกิจของสมาคมฯ **“Towards A Fair And Efficient Bond Market”** คือการที่ผู้ต้องการระดมทุนสามารถระดมทุนได้ด้วยต้นทุนที่สมเหตุสมผลและผู้ลงทุนสามารถเลือกลงทุนให้ได้รับผลตอบแทนที่สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ตนรับได้อย่างมีประสิทธิภาพสมาคมฯ จะต้องสนับสนุนสองกลุ่มนี้ผ่านการทำหน้าที่ Bond information center และ Bond pricing agency

รวมไปถึงการมุ่งทำหน้าที่เป็น SRO เพื่อกำกับดูแลและออกแนวปฏิบัติตลอดจนการประสานและสนับสนุนเพื่อช่วยให้สมาชิกที่เป็นผู้ร่วมตลาดสามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการระดมทุนและลงทุนได้อย่างดี ควบคู่ไปกับการนำแนวคิดการเงินเพื่อความยั่งยืน (Sustainable finance) มาขับเคลื่อนให้ทั้งฝั่งการออกหุ้นกู้และการลงทุนเติบโตไปด้วยกันอย่างยั่งยืน

ในช่วงเวลาที่น่าจดจำนี้ จึงได้มีการจัดทำหนังสืออนุสรณ์เล่มนี้ด้วยความภาคภูมิใจเพื่อรวบรวมเรื่องราวที่เกิดขึ้นในช่วงเวลา 3 ทศวรรษที่ผ่านมา โดยได้ถ่ายทอดเหตุการณ์เรื่องราวและพัฒนาการต่าง ๆ ของสมาคมฯ ผ่านบทบันทึกเหตุการณ์สำคัญและเรื่องเล่าของบุคคลต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้และสมาคมฯ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

เราหวังใจว่า หนังสืออนุสรณ์ 30 ปี สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยเล่มนี้ จะได้ทำหน้าที่สุดดีบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ที่ได้มีส่วนร่วมกันสร้างและส่งเสริมตลาดตราสารหนี้ไทยมาจนเติบโตใหญ่ถึงทุกวันนี้ และเพื่อช่วยเตือนใจให้พวกเราเหล่าพนักงานให้ทำงานด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยต่อไป

หนทางหมื่นลี้ เริ่มต้นที่ก้าวแรก

A journey
of thousand miles
begins with
a single step.

- Lao Tzu -

Ancient Chinese philosopher

พันธบัตรรุ่นแรกของประเทศไทยออกในรัชสมัย ร.5 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2448 จำหน่ายในลอนดอนและปารีส เพื่อระดมเงินไปใช้ก่อสร้างทางรถไฟสายลพบุรีอุตรดิตถ์ ซึ่งเป็นทางรถไฟจากภาคกลางสู่ภาคเหนือสายแรกของประเทศ

01

วิวัฒนาการ
ตลาดตราสารหนี้ไทย

Evolution of the Thai Bond Market

01

วิวัฒนาการ ตลาดตราสารหนี้ไทย

ตราสารหนี้รุ่นแรกของประเทศไทย

เกิดขึ้นเมื่อ **119 ปี** มาแล้ว

ตราสารหนี้ (Bond or Debenture) เป็นเครื่องมือการกู้ยืมเงินชนิดหนึ่งที่มีสัญญาผูกพันทางกฎหมาย ระหว่างผู้ออกตราสารซึ่งอาจจะเป็นรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ หรือบริษัทเอกชน ที่มีสถานะเป็นผู้กู้หรือลูกหนี้ กับผู้ลงทุนที่มีสถานะเป็นผู้ให้กู้หรือเจ้าหนี้ โดยกำหนดให้ผู้ออกจะต้องชำระดอกเบี้ย (Coupon) และเงินต้น (Principal) ให้ผู้ลงทุนตามจำนวนและระยะเวลาที่กำหนด ผู้ลงทุนจะได้รับดอกเบี้ยในจำนวนที่แน่นอนตามเวลาที่กำหนด เป็นกระแสรายรับที่เกิดขึ้นเป็นประจำสม่ำเสมอ ตราสารหนี้จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Fixed-income securities

ยุคแรกของพันธบัตรไทย

ตราสารหนี้รุ่นแรกของประเทศไทยเกิดขึ้นเมื่อ 119 ปีมาแล้ว ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2448 เป็นพันธบัตรรัฐบาลที่ออกในสกุลเงินปอนด์สเตอร์ลิง มูลค่า 1 ล้านปอนด์ อายุ 40 ปี จ่ายอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.5 ต่อปี จำหน่ายในลอนดอนและปารีส ถือเป็นนการกู้เงินโดยออกพันธบัตรรัฐบาลขายในตลาดต่างประเทศเป็นครั้งแรก ในประวัติศาสตร์ของไทย การออกพันธบัตรในครั้งนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมเงินไปใช้ก่อสร้างทางรถไฟสายลพบุรี-อุตรดิตถ์ ระยะทาง 352 กิโลเมตร ซึ่งเป็นทางรถไฟจากภาคกลางสู่ภาคเหนือสายแรกของประเทศ

“ พันธบัตรรุ่นแรกออกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2448
 มูลค่า 1 ล้านปอนด์
 อายุ 40 ปี
 จ่ายอัตราดอกเบี้ย
 ร้อยละ 4.5 ต่อปี ”

พันธบัตรรุ่นแรกของประเทศไทยออกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2448

หลังจากวิกฤตต้มยำกุ้งปี 2540
 รัฐบาลมีความจำเป็นต้องระดมทุน
 เป็นจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหา
 ในภาคการเงินและเพื่อกระตุ้น
 การฟื้นฟูเศรษฐกิจ กระทรวงการคลัง
 จึงได้กลับมาออกพันธบัตรรัฐบาลอีกครั้ง
 ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ตลาดตราสาร
 หนี้ไทยพัฒนาขึ้นมาอย่างก้าวกระโดด

หลังจากนั้นรัฐบาลไทยมีการออกพันธบัตรอีกหลายครั้ง
 ในยุโรปเพื่อกู้เงินจากผู้ลงทุนต่างประเทศ พันธบัตรรุ่นที่สอง
 ออกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2467 มูลค่า 3 ล้านปอนด์
 อายุ 40 ปี จ่ายอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 6 ต่อปี เสนอขาย
 ในลอนดอน ส่วนรัฐวิสาหกิจแห่งแรกของประเทศไทยที่มี
 การออกตราสารหนี้ คือ กรมรถไฟ (ชื่อในสมัยนั้น) ซึ่งได้
 ออกพันธบัตรมูลค่า 4.6 ล้านปอนด์ ในปี 2452 เพื่อกู้เงิน
 จากสหพันธรัฐมาลายู มาใช้สร้างทางรถไฟสายใต้ นับเป็น
 พันธบัตรรัฐวิสาหกิจฉบับแรกของประเทศไทย

พันธบัตรรุ่นที่สองของประเทศไทยออกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2467

สำหรับการออกตราสารหนี้ภายในประเทศครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อปี 2467 โดยกระทรวงการคลังได้เริ่มออกพันธบัตรรัฐบาลสกุลเงินบาทจำหน่ายแก่ประชาชนทั่วไป โดยมีจุดประสงค์เพื่อระดมเงินมาลงทุนในโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศ พันธบัตรรัฐบาลสกุลเงินบาทรุ่นแรกมีมูลค่า 10 ล้านบาท อายุ 10 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4.5 ต่อปี

จากนั้นรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังได้มีการออกพันธบัตรเพื่อกู้เงินในประเทศอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพันธบัตรเงินกู้ พันธบัตรลงทุน พันธบัตรออมทรัพย์ และพันธบัตรเงินกู้ทั่วไป เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณและใช้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ

อย่างไรก็ตาม ในช่วงปี 2533-2540 การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยได้หยุดชะงักลงช่วงหนึ่งเนื่องจากรัฐบาลมีฐานะการคลังที่เกินดุลจึงทำให้ไม่มีการออกพันธบัตรใหม่สู่ตลาด ตลาดตราสารหนี้จึงขาดอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงสำหรับการกำหนดอัตราดอกเบี้ยของตราสารหนี้อื่น ๆ

การออกพันธบัตรรัฐบาลหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง

หลังจากวิกฤตต้มยำกุ้งปี 2540 รัฐบาลมีความจำเป็นต้องระดมทุนเป็นจำนวนมากเพื่อแก้ไขปัญหาในภาคการเงิน และเพื่อกระตุ้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจ กระทรวงการคลังจึงได้กลับมาออกพันธบัตรรัฐบาลอีกครั้ง ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้ตลาดตราสารหนี้ไทยพัฒนาขึ้นมาอย่างก้าวกระโดดเนื่องจากมีปริมาณและความต่อเนื่องของพันธบัตรรัฐบาลออกใหม่สู่ตลาด ซึ่งสามารถใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงของการออกตราสารหนี้ของภาคเอกชนได้ ประกอบกับฐานนักลงทุนสถาบันที่เติบโตขึ้นทำให้มีความต้องการลงทุนเพิ่มขึ้นด้วย

พันธบัตรรัฐบาลที่ออกในช่วงนี้จะมีชื่อเรียกแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์การใช้เงิน เช่น กรณีกู้ยืม การชดเชยความเสียหาย

ให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน ประกอบด้วย พันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษ พันธบัตรรัฐบาลเพื่อปรับโครงสร้างหนี้ พันธบัตรออมทรัพย์ช่วยชาติและ พันธบัตรออมทรัพย์สำหรับประชาชน

กรณีการเสริมสร้างความมั่นคงของระบบสถาบันการเงิน ตามแผนฟื้นฟูระบบสถาบันการเงินวันที่ 14 สิงหาคม 2541 ประกอบด้วย พันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษตามโครงการช่วยเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่หนึ่ง และพันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษตามโครงการช่วยเพิ่มเงินกองทุนชั้นที่สอง

กรณีพันธบัตรเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณประกอบด้วย พันธบัตรลงทุน และพันธบัตรออมทรัพย์

หน้า ๔
เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๗๖ ง ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๑

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง การจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑
ครั้งที่ ๓/๒ ชนิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐.๕๐ ต่อปี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้ เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

- กระทรวงการคลังได้ดำเนินการกู้เงิน โดยวิธีการออกพันธบัตรรัฐบาลประเภทที่เรียกว่า “พันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ ครั้งที่ ๓/๒ ชนิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐.๕๐ ต่อปี” มีจำนวนสองหมื่นล้านบาทถ้วน
- พันธบัตรรัฐบาลประเภทนี้เป็นพันธบัตรชนิดออกให้ในนามผู้ทรงพันธบัตร และจะทะเบียนออกจำหน่ายตามราคาที่เราไว้เป็นหน่วย หน่วยละหนึ่งพันบาท
- พันธบัตรรัฐบาลนี้ออกจำหน่ายเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๑
- พันธบัตรรัฐบาลนี้มีกำหนดไถ่ถอนพันธบัตรเมื่อครบ ๓ ปี นับแต่วันออกพันธบัตรเป็นการไถ่ถอนครั้งเดียวเต็มตามจำนวนที่ออก และไม่มีการไถ่ถอนก่อนกำหนด
- วันไถ่ถอนพันธบัตรคือวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ หากวันดังกล่าวตรงกับวันหยุดทำการของธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ให้เลื่อนวันไถ่ถอนพันธบัตรเป็นวันเปิดทำการถัดไป

หน้า ๗
เล่ม ๑๑๕ ตอนพิเศษ ๗๖ ง ราชกิจจานุเบกษา ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๑

ประกาศกระทรวงการคลัง

เรื่อง การจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑
ครั้งที่ ๓/๓ ชนิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐.๐๐ ต่อปี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓ แห่งพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินและจัดการเงินกู้ เพื่อช่วยเหลือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๔๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังขอประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

- กระทรวงการคลังได้ดำเนินการกู้เงิน โดยวิธีการออกพันธบัตรรัฐบาลประเภทที่เรียกว่า “พันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ ครั้งที่ ๓/๓ ชนิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑๐.๐๐ ต่อปี” มีจำนวนหนึ่งหมื่นล้านบาทถ้วน
- พันธบัตรรัฐบาลประเภทนี้เป็นพันธบัตรชนิดออกให้ในนามผู้ทรงพันธบัตร และจะทะเบียนออกจำหน่ายตามราคาที่เราไว้เป็นหน่วย หน่วยละหนึ่งพันบาท
- พันธบัตรรัฐบาลนี้ออกจำหน่ายเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๑
- พันธบัตรรัฐบาลนี้มีกำหนดไถ่ถอนพันธบัตรเมื่อครบ ๕ ปี นับแต่วันออกพันธบัตร เป็นการไถ่ถอนครั้งเดียวเต็มตามจำนวนที่ออก และไม่มีการไถ่ถอนก่อนกำหนด
- วันไถ่ถอนพันธบัตรคือวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ หากวันดังกล่าวตรงกับวันหยุดทำการของธนาคารแห่งประเทศไทย ก็ให้เลื่อนวันไถ่ถอนพันธบัตรเป็นวันเปิดทำการถัดไป

ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การจำหน่ายพันธบัตรรัฐบาลกรณีพิเศษในปีงบประมาณ 2541

TBDC Registered Bonds

as of December 30, 1999
Government Debt Securities

A-1. Government Bonds (Ranking By Maturity)

1.1 Investment Bonds (IB)

No.	Issue name	Symbol	Issue Size (Bt.mln)	Outstanding Value (Bt.mln)	Par (Bt.)	Term (Yrs)	Coupon Rate (%)	Issue Date	First Coup. Payment Date	Maturity Date	Payment Date	Registrar	BDC/Thai BDC Registered Date
1	IB33/02/10Y	IB002A	3,000.000	1,739.727	1,000	10	10.000	6/2/90	20/6/90	6/2/00	20/6,20/12	BoT	22/4/98
2	IB33/03/10Y	IB005A	1,000.000	681.308	1,000	10	10.750	31/5/90	20/6/90	31/5/00	20/6,20/12	BoT	22/4/98
3	IB32/01/15Y	IB030A (FC)	1,000.000	711.865	1,000	15	8.750	26/10/88	20/2/89	26/10/03	20/2,20/8	BoT	4/3/99
4	IB32/02/15Y	IB042A (FC)	2,000.000	1,671.907	1,000	15	6.500	7/2/89	20/8/89	7/2/04	20/8,20/2	BoT	4/3/99
Total Amount			4,804.807										

1.2 Loan Bonds (LB)

No.	Issue name	Symbol	Issue Size (Bt.mln)	Outstanding Value (Bt.mln)	Par (Bt.)	Term (Yrs)	Coupon Rate (%)	Issue Date	First Coup. Payment Date	Maturity Date	Payment Date	Registrar	BDC/Thai BDC Registered Date
1	TLOAN41/03/2Y	LB008A	20,000	20,000.000	1,000	2	10.75	31/8/98	28/2/99	31/8/00	28/2,31/8	BoT	14/9/98
2	TLOAN42/01/2Y	LB014A	50,000	33,460.480	1,000	2	5.875	12/4/99	12/10/99	12/4/01	12/4,12/10	BoT	12/4/99
3	TLOAN42/03/2Y	LB016A	15,581	15,581.000	1,000	2	4.375	10/6/99	10/12/99	10/6/01	10/6,10/12	BoT	14/6/99
4	TLOAN41/03/3Y	LB018A	20,000	20,000.000	1,000	3	10.50	31/8/98	28/2/99	31/8/01	28/2,31/8	BoT	14/9/98
5	TLOAN42/05/3Y	LB01DA	30,000	30,000.000	1,000	3	6.250	8/12/98	8/6/99	8/12/01	8/6,8/12	BoT	12/2/99
6	TLOAN42/02/3Y	LB024A	50,000	50,000.000	1,000	3	6.125	12/4/99	12/10/99	12/4/02	12/4,12/10	BoT	12/4/99
7	TLOAN42/04/3Y	LB026A	10,000	10,000.000	1,000	3	4.75	15/6/99	15/12/99	15/6/02	15/6,15/12	BoT	16/6/99
8	TLOAN42/06/4Y	LB033A	30,000	30,000.000	1,000	4	5.250	5/3/99	5/9/99	5/3/03	5/3,5/9	BoT	14/5/99
9	TLOAN41/03/5Y	LB038A	10,000	10,000.000	1,000	5	10.00	31/8/98	28/2/99	31/8/03	28/2,31/8	BoT	14/9/98
10	TLOAN42/04/5Y	LB030A	50,000	50,000.000	1,000	5	8.25	14/10/98	14/4/99	14/10/03	14/4,14/10	BoT	27/10/98
11	TLOAN42/05/5Y	LB046A	40,000	40,000.000	1,000	5	6.25	15/6/99	15/12/99	15/6/04	15/6,15/12	BoT	16/6/99
12	TLOAN42/06/6Y	LB053A	30,000	30,000.000	1,000	6	6.00	5/3/99	5/9/99	5/3/05	5/3,5/9	BoT	10/9/99
13	TLOAN42/04/7Y	LB050A	50,000	50,000.000	1,000	7	8.50	14/10/98	14/4/99	14/10/05	14/4,14/10	BoT	27/10/98
14	TLOAN42/05/8Y	LB06DA	20,000	20,000.000	1,000	8	8.00	8/12/98	8/6/99	8/12/06	8/6,8/12	BoT	29/1/99
15	TLOAN42/05/10Y	LB08DA	50,000	50,000.000	1,000	10	8.50	8/12/98	8/6/99	8/12/08	8/6,8/12	BoT	18/12/98
16	TLOAN42/06/12Y	LB113A	20,000	20,000.000	1,000	12	7.50	5/3/99	5/9/99	5/3/11	5/3,5/9	BoT	10/5/99
17	TLOAN42/06/15Y	LB143A	20,000	20,000.000	1,000	15	8.25	5/3/99	5/9/99	5/3/14	5/3,5/9	BoT	12/3/99
Total Amount			499,041.480										

1.3 Saving Bonds (SB)

No.	Issue name	Symbol	Issue Size (Bt.mln)	Outstanding Value (Bt.mln)	Par (Bt.)	Term (Yrs)	Coupon Rate (%)	Issue Date	First Coup. Payment Date	Maturity Date	Payment Date	Registrar	BDC/Thai BDC Registered Date
1	SLOAN42/01/5Y	SB046A	25,000	25,000.000	1,000	5	16/99	1/12/99	1/12/99	1/6/04	1/6,1/12	BoT	21/6/99
2	SLOAN43/01/5Y	SB04NA	5,000	5,000.000	1,000	5	6.45	17/12/99	17/11/99	17/11/04	17/5,17/11	BoT	29/12/99

รายชื่อพันธบัตรที่ขึ้นทะเบียนกับศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย ณ 30 ธันวาคม 2542

ประกอบด้วย พันธบัตรลงทุน (Investment Bond : IB) พันธบัตรเงินกู้ (Loan Bond : LB) พันธบัตรออมทรัพย์ (Saving Bond : SB)

การผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ผ่านคณะกรรมการ เพื่อการพัฒนาตลาดพันธบัตรในประเทศ

เพื่อผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยอย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงการคลังจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาตลาดพันธบัตรในประเทศขึ้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2541 มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน คณะทำงานประกอบด้วยผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังกรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สำนักงาน ก.ล.ต. ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย (ชื่อในขณะนั้น) และสมาคมธนาคารไทย เป็นต้น ต่อมาเมื่อมีการจัดตั้งสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) ขึ้นเป็นหน่วยงานใหม่ในปี 2542 โดยได้โอนงานและบุคลากรในสังกัดกองนโยบายเงินกู้ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และกลุ่ม

วิเคราะห์หนี้สาธารณะและเงินคงคลัง ซึ่งรวมถึงงานชำระหนี้เงินกู้ของรัฐบาล กรมบัญชีกลางมาสังกัด สบน. เพื่อให้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารจัดการหนี้สาธารณะของประเทศอย่างเบ็ดเสร็จ โดยมีประธานคณะทำงาน คือ รองปลัดกระทรวงการคลังที่รับผิดชอบดูแลสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาตลาดพันธบัตรในประเทศให้เป็นตลาดตราสารหนี้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว รวมทั้งพิจารณา กำหนดแนวทางเสริมสร้างประสิทธิภาพของการออกพันธบัตรในประเทศ

แผนพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย
มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย
ให้เป็น 1 ใน 3 เสากลางของตลาดการเงินของประเทศ
นอกเหนือจากสถาบันการเงินและตลาดตราสารทุน
และพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้เป็นแหล่งระดมทุน
และลงทุนในระดับภูมิภาค โดยกำหนดเป้าหมาย
ยกระดับมูลค่าตลาดตราสารหนี้ไทยให้ใกล้เคียงกับ
ระดับ GDP ของประเทศ

แผนพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย ฉบับแรก พ.ศ. 2543-2547 จึงได้เกิดขึ้น โดยมีกำหนดแนวการดำเนินงานและเกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ ดังนี้

- ◆ การออกพันธบัตรรัฐบาลในปริมาณที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ทำให้เกิดอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดรองที่ยาวถึง 20 ปี รวมถึงมีการจัดระบบการออกตราสารหนี้ภาครัฐไม่ให้กระจุกตัวด้วยการกำหนดปฏิทินการออกพันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรธนาคารแห่งประเทศไทยและพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ พร้อมทั้งประกาศให้นักลงทุนทราบล่วงหน้า
- ◆ การพัฒนาระบบประมูลพันธบัตร โดยนำระบบการประมูลแบบแข่งขันราคา (Competitive bidding) และแบบไม่แข่งขันราคา (Non-competitive bidding) ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Bidding มาใช้ในตลาดแรก
- ◆ การนำระบบผู้ค้าตราสารหนี้หลัก (Primary dealer) มาใช้ เพื่อสนับสนุนการซื้อขายพันธบัตรในตลาดแรก และให้เป็นผู้ดูแลสภาพคล่อง (Market maker) ในตลาดรอง
- ◆ การนำระบบการซื้อขายตราสารหนี้แบบไร้ใบตราสาร (Scripless) และระบบ Real time gross settlement delivery versus payment มาใช้ เพื่อช่วยให้การส่งมอบตราสารหนี้และการชำระราคาเป็นไปตามเวลาที่ทำการซื้อขายจริง
- ◆ พัฒนาการตลาดซื้อคืนภาคเอกชน (Private repo) เพื่อให้ผู้ค้าตราสารหนี้โดยเฉพาะในรายที่ไม่ใช่สถาบันการเงินมีแหล่งเงินทุนในการทำธุรกรรมซื้อขายตราสารหนี้

การดำเนินการต่าง ๆ ตามแผนฉบับแรกข้างต้น ส่งผลให้มูลค่าตลาดตราสารหนี้ไทยเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เห็นได้จากมูลค่าคงค้างตลาดตราสารหนี้ไทยเพิ่มขึ้นจาก 546,800 ล้านบาท ในปี 2540 เป็น 2.4 ล้านล้านบาท ในปี 2547 เพิ่มขึ้นเกือบ 5 เท่า รวมถึงมูลค่าการซื้อขายตราสารหนี้เฉลี่ยต่อวันที่เพิ่มขึ้น 27 เท่า จาก 430 ล้านบาทต่อวัน ในปี 2540 เป็น 11,499 ล้านบาทต่อวัน ในปี 2548 อย่างไรก็ตาม มูลค่าตลาดตราสารหนี้ไทยยังคงมีขนาดเล็กเมื่อเทียบกับมูลค่าตลาดตราสารทุนและสินเชื่อธนาคาร โดยในปี 2547 ตลาดตราสารหนี้ไทยคิดเป็นเพียงร้อยละ 42 ของ GDP ขณะที่ตลาดตราสารทุนและสินเชื่อธนาคารมีขนาดใหญ่กว่าที่ร้อยละ 70 และ 78 ของ GDP ตามลำดับ

แผนพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2548-2557 จึงได้กำหนดเป้าหมายเพื่อพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้เป็น 1 ใน 3 เส้าหลักของตลาดการเงินของประเทศ นอกเหนือจากสถาบันการเงินและตลาดตราสารทุน และพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้เป็นแหล่งระดมทุนและลงทุนในระดับภูมิภาค โดยกำหนดเป้าหมายยกระดับ

มูลค่าตลาดตราสารหนี้ไทยให้ใกล้เคียงกับระดับ GDP ของประเทศ โดยจะเพิ่มสัดส่วนผู้ออกและผู้ลงทุนตราสารหนี้ไทยจากต่างประเทศเป็นร้อยละ 2 และร้อยละ 5 ของมูลค่าตลาดตราสารหนี้ไทย ให้ได้ภายใน 10 ปีข้างหน้า

ในการนี้มีการจัดตั้ง **คณะกรรมการกำกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศ** มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน พร้อมทั้งได้จัดตั้งคณะทำงานด้านต่าง ๆ อีก 5 คณะ ได้แก่ คณะทำงานพัฒนาตลาดแรก คณะทำงานพัฒนาตลาดรอง คณะทำงานด้านโครงสร้างพื้นฐานตลาดตราสารหนี้ คณะทำงานด้านภาษีอากร และคณะทำงานพัฒนาสารสนเทศและทรัพยากรมนุษย์ โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบของแต่ละคณะทำงานได้แก่ **สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สำนักงาน ก.ล.ต. กรมสรรพากร และสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย** ตามลำดับ

แผนงานพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้เป็น 1 ใน 3 เส้าหลักตลาดการเงิน มี 3 ด้านหลัก ดังนี้

- ◆ **ด้านที่ 1 การพัฒนาตลาดแรก** : ที่ผ่านมารัฐบาลไทยสามารถออกพันธบัตรได้ในกรณีที่งบประมาณของประเทศขาดดุลเท่านั้น ทำให้ปริมาณการออกของพันธบัตรรัฐบาลในตลาดตราสารหนี้ขาดความสม่ำเสมอ ส่งผลให้ไม่สามารถสร้างเส้นอัตราผลตอบแทนอ้างอิงของพันธบัตรรัฐบาล (Yield curve) ที่จะใช้เป็นฐานในการกำหนดราคาตราสารหนี้อื่น ๆ จึงเสนอให้แก้ไขกฎหมายดังกล่าว โดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการบริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ. 2548 เพื่อให้กระทรวงการคลังสามารถออกพันธบัตรเพื่อเป็นการปรับโครงสร้างหนี้หรือพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้นอกเหนือจากการออกพันธบัตรเพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ รวมไปถึงการปรับปรุงกฎระเบียบให้เอื้อต่อการออกตราสารหนี้รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อเชื่อมโยงการออมของประชาชนกับการระดมทุนของภาครัฐและภาคเอกชนให้มากที่สุด เช่น
 - ปรับวิธีการออกพันธบัตรรัฐบาลให้ออกสม่ำเสมอทุกเดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2548 เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถวางแผนการลงทุนล่วงหน้าได้
 - ออกกฎเกณฑ์อนุญาตให้รัฐบาลหรือองค์กรหรือสถาบันการเงินต่างประเทศออกพันธบัตรสกุลเงินบาทได้เมื่อเดือนเมษายน 2547 โดยธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) เป็นสถาบันการเงินระหว่างประเทศรายแรกที่ออกพันธบัตรสกุลเงินบาท เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2548 มูลค่า 4,000 ล้านบาท นับเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยให้มีความเป็นสากลมากขึ้น

**“สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย”
(Thai Bond Market Association :
ThaiBMA) เพื่อให้มุ่งเน้นการทำหน้าที่
เป็นศูนย์ข้อมูลตลาดตราสารหนี้
ของประเทศ และกำกับดูแลการซื้อขาย
ตราสารหนี้ในตลาดรองที่ได้ปรับ
รูปแบบมาเป็นการซื้อขาย
แบบ OTC (Over the Counter)
ภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ
ในปี 2540**

- ◆ **ด้านที่ 2 การพัฒนาตลาดรอง :** กำหนดแนวทางในการพัฒนาตลาดรองให้มีสภาพคล่องเพิ่มขึ้น โดยการพัฒนาตลาดซื้อคืนภาคเอกชน (Private repo) การปรับปรุงระบบผู้ค้าตราสารหนี้หลัก (Primary dealers) ให้มีบทบาทและประสิทธิภาพในการสร้างตลาดมากยิ่งขึ้น รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อพัฒนาตลาด Interest rate swap ให้นักลงทุนสามารถป้องกันความเสี่ยงได้อย่างคล่องตัวขึ้น
- ◆ **ด้านที่ 3 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน :** หนึ่งในโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญคือ ระบบชำระราคาและส่งมอบ ในช่วงแรก ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีหน้าที่ดำเนินการส่งมอบและชำระราคาพันธบัตรภาครัฐ ในขณะที่หุ้นกู้เอกชนนั้นดำเนินการโดยบริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ดังนั้นเพื่อรองรับการซื้อขายที่คาดว่าจะมีมากขึ้นในอนาคต จึงเสนอให้รวมศูนย์การส่งมอบและชำระราคาไว้เพียงแห่งเดียวคือที่ บริษัท ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งจะให้นักลงทุนมีความสะดวกจากระบบไร้ตราสาร (Scripless) และโอนเงินผ่านระบบ BATHNET ของ ธปท. ได้เช่นเดิม

ในส่วนของภาษีอากร กรมสรรพากรได้หารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงภาษีที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ เช่น การลดอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับธุรกรรมทางการเงินจากเดิมร้อยละ 3.3 เป็นร้อยละ 0.01 การออกกฎหมายภาษีใหม่เพื่อให้รองรับธุรกรรมการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (Securitization) ธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private repo) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังได้หารือเพื่อขจัดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บภาษีการซื้อขายตราสารหนี้

ในปี 2548 คณะกรรมการกำกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศได้มีมติให้ปรับสถานะและบทบาทของศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย (ThaiBDC) เป็น “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย” (Thai Bond Market Association : ThaiBMA) เพื่อให้มุ่งเน้นการทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลตลาดตราสารหนี้ของประเทศ และกำกับดูแลการซื้อขายตราสารหนี้ในตลาดรองที่ได้ปรับรูปแบบมาเป็นการซื้อขายแบบ OTC (Over the Counter) ภายหลังการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 พร้อมทั้งได้โอนย้ายระบบ Electronic Trading Platform (ETP) จาก ThaiBMA มาไว้ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อให้นักลงทุนมีทางเลือกในการซื้อขายได้มากขึ้น โดยจะซื้อขายผ่านระบบจับคู่อัตโนมัติหรือระบบ ETP ของตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือจะซื้อขายกันเองนอกตลาด (OTC) ก็ได้

หลังจากนั้น การกำหนดนโยบายและทิศทางการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยได้ถูกผนวกรวมใน “แผนพัฒนาตลาดทุนไทย” ซึ่งเป็นแผนแบบองค์รวมที่มีความสำคัญต่อทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในตลาดทุน อันประกอบไปด้วย ตลาดตราสารทุน ตลาดตราสารหนี้ และตลาดตราสารอนุพันธ์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาตลาดทุนแบบบูรณาการ

02

กว่าจะเป็นสมาคม
ตลาดตราสารหนี้ไทย

Along the Journey of the Thai Bond Market Association

1998

2010

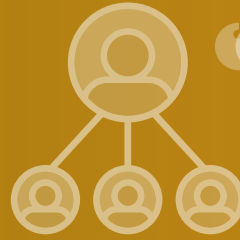
2004

2021

2020

02

กว่าจะเป็น สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

“ เดือนมกราคม 2538
BDC มีสมาชิกรวม

87 ราย ”

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย หรือ ThaiBMA ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งเป็นสมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์ ภายใต้มาตรา 230 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 เพื่อกำหนดหน้าที่หลักในการเป็นองค์กรกำกับดูแลสมาชิก (Self-Regulatory Organization : SRO) และเป็นศูนย์รวมข้อมูลตราสารหนี้ (Information center)

การดำเนินงานของ ThaiBMA ตั้งแต่จุดเริ่มต้นมาจนถึง ณ ปี 2567 นับเป็นระยะเวลา 30 ปี โดยกว่าจะมาเป็น สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ในวันนี้ ได้ผ่านการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรมาถึง 2 รอบ คือ จากการจัดตั้งครั้งแรกในรูปแบบของ “ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้” ในปี 2537 ต่อมาปรับโครงสร้างทางกฎหมายไปสู่การเป็น “ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย” ในปี 2541 และปรับสภาพองค์กรอีกครั้งเป็น “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย” ในปี 2548 โดยได้รับการสนับสนุนด้วยดีจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถทำหน้าที่เป็นหนึ่งในแกนหลักของการผลักดันและส่งเสริมการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศไทยตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา

“ การซื้อขายตราสารหนี้เพิ่มขึ้น
16 เท่า ภายใน **2 ปี**
หลังจัดตั้ง **BDC** ”

สำนักงาน ก.ล.ต. ได้กำหนดให้
Dealer รายงานการซื้อขายตราสารหนี้
ทุกรายการมายัง ThaiBDC
ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2543
จึงยังเป็นการสนับสนุนให้ข้อมูลการซื้อขาย
ที่นำออกเผยแพร่สู่ตลาด
มีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

พัฒนาการตลาดตราสารหนี้ในประเทศไทยตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา

2537

เริ่มดำเนินการเป็นครั้งแรกภายใต้ชื่อ
"ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้"
(Bond Dealers Club: BDC)
ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อ
วันที่ 1 พฤศจิกายน 2537

BDC

2541

ได้รับเปลี่ยนสถานะเป็น
"ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย"
(The Thai Bond Dealing Centre : Thai BDC)
โดยได้รับใบอนุญาตให้บริการเป็นศูนย์ซื้อขาย
ตราสารหนี้ ตามมาตรา 204 แห่ง พรบ.หลัก
ทรัพย์ ฯ จากสำนักงาน กสท. และเปิดดำเนินงาน
อย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2541

ThaiBDC

2548

ปรับสถานะเป็น
"สมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์" ภายใต้
ชื่อ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย หรือ
Thai Bond Market Association (ThaiBMA)
เพื่อมุ่งเน้นและขยายบทบาทการทำหน้าที่ด้านการ
เป็น SRO และการเป็นศูนย์ข้อมูลตราสารหนี้
เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2548

ThaiBMA

ก่อสร้างสร้างตำนาน “ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้”

แม้ว่าตราสารหนี้จะเริ่มมีการออกในประเทศไทยมาเป็นเวลานานหลายทศวรรษนับตั้งแต่ปี 2476 ที่รัฐบาลได้ออกพันธบัตรจำหน่ายในประเทศเป็นครั้งแรก แต่การออกพันธบัตรรัฐบาลก็ไม่ได้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรัฐบาลมีฐานะการคลังเกินดุลจึงไม่มีพันธบัตรรัฐบาลใหม่ออกมาจำหน่ายในตลาดตั้งแต่ปี 2533 สำหรับพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ แม้ว่ายังคงมีการทยอยออกมาจากความต้องการระดมทุนของรัฐวิสาหกิจเพื่อการพัฒนาโครงการสาธารณูปโภคต่าง ๆ แต่เนื่องจากมีรูปแบบของการออกที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการซื้อขายในตลาดรอง เช่น มีจำนวนรุ่นค่อนข้างมากและแต่ละรุ่นมีขนาดเล็ก ประกอบกับสถาบันการเงินมักจะถือครองไว้เพื่อการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามกฎหมาย ทำให้พันธบัตรรัฐวิสาหกิจไม่มีสภาพคล่องในการซื้อขาย

ส่วนภาคเอกชน เริ่มมีการออกตราสารหนี้กันเพิ่มขึ้นหลังจากการออกพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ในปี 2535 ซึ่งได้เอื้ออำนวยให้การออกตราสารหนี้ของภาคเอกชนเป็นไปอย่างคล่องตัวมากขึ้นเนื่องจากได้เปิดช่องให้บริษัทจำกัดที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. สามารถออกหุ้นกู้ได้ แทนที่จะจำกัดอยู่เพียงบริษัทมหาชนเท่านั้น รวมทั้งยกเว้นไม่นำเอาบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในเรื่องการห้ามกำหนดอัตราดอกเบี้ยเกินร้อยละ 15 มาใช้กับการออกหุ้นกู้ แต่การซื้อขายในตลาดรองก็ยังอยู่ในวงจำกัดเท่านั้น เนื่องจากไม่มีศูนย์กลางในการรวบรวมข้อมูลของ

ตราสารหนี้และขาดระบบงานที่อำนวยความสะดวกในกระบวนการซื้อขาย จึงเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาตลาดตราสารหนี้

สำนักงาน ก.ล.ต. ตระหนักถึงข้อจำกัดดังกล่าว จึงได้มอบหมายให้สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ (ASCO) ดำเนินการเป็นแกนนำในการรวมกลุ่มสถาบันการเงินผู้ค้าตราสารหนี้ (Dealer) เพื่อศึกษารูปแบบของการพัฒนาตลาดรองตราสารหนี้ที่เหมาะสม สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตลาดรองตราสารหนี้ขึ้น จนนำไปสู่การจัดทำ “ข้อเสนอเบื้องต้นของการจัดตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้และการพัฒนาตลาดรองตราสารหนี้” เสนอต่อคณะกรรมการ ก.ล.ต. ในวันที่ 14 ตุลาคม 2537 โดยข้อเสนอดังกล่าวได้ครอบคลุมถึงรูปแบบขององค์กรที่จะจัดตั้งขึ้น ระบบการซื้อขายตราสารหนี้ วิธีคำนวณและจัดแจ้งราคา ระบบการชำระราคาและส่งมอบ รวมถึงจรรยาบรรณและข้อพึงปฏิบัติของผู้ค้าตราสารหนี้

จากข้อเสนอดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดตั้ง “ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้” หรือ Bond Dealers Club (BDC) ภายใต้โครงสร้างของสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ โดยเปิดดำเนินการเป็นผลสำเร็จในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย เพราะเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ได้มีการซื้อขายตราสารหนี้โดยผ่านระบบการซื้อขายตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์

พิธีเปิดทำการชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2537

ระบบ BONDNET

ระบบการซื้อขายตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ มีชื่อว่า BONDNET เป็นระบบที่ร่วมพัฒนาขึ้น โดยคณะกรรมการของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ และมีตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นผู้ให้บริการด้านเทคโนโลยีเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกในการซื้อขายตราสารหนี้ในแบบ Real-time มีลักษณะเป็นการเสนอซื้อขายแบบไม่เปิดเผยชื่อคู่ค้า (Blind dealing) ขั้นตอนการซื้อขายประกอบด้วย การประกาศจัดแจ้งราคาหรืออัตราผลตอบแทน (Advertisement) การเจรจาต่อรอง (Negotiation) การบันทึกรายการเข้าสู่ระบบ (Put through) และการยืนยันการซื้อขาย (Confirmation) โดยระบบยังได้ให้บริการข้อมูลตราสารหนี้ การคำนวณราคา รวมทั้งเชื่อมโยงรายการซื้อขายไปสู่การชำระราคา และส่งมอบที่ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์อีกด้วย

สมาชิกของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ จะต้องเป็นสถาบันการเงินที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทค้าหลักทรัพย์ หรือใบอนุญาตค้าหลักทรัพย์อันเป็นตราสารแห่งหนึ่งจากสำนักงาน ก.ล.ต. โดยในเดือนมกราคม 2538 BDC มีสมาชิกรวม 87 ราย ประกอบด้วยบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ 59 ราย บริษัทหลักทรัพย์ 10 ราย บริษัทเงินทุน 1 ราย ธนาคารพาณิชย์ไทย 10 ราย และธนาคารพาณิชย์ต่างชาติ 7 ราย

การจัดตั้ง BDC ทำให้สภาพคล่องในตลาดรองเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

นับจากการจัดตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ มูลค่าการซื้อขายตราสารหนี้ในตลาดรองได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากมูลค่าเฉลี่ยต่อเดือน 929 ล้านบาท ในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม 2537 ที่ BDC เพิ่งเปิดดำเนินการ เพิ่มเป็นเฉลี่ยต่อเดือน 4,294 ล้านบาท ในปี 2538 และ 16,717 ล้านบาท ในปี 2539 ขณะเดียวกันมูลค่าคงค้างของตราสารหนี้ที่ขึ้นทะเบียนกับชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ก็เพิ่มขึ้นจาก 45,380 ล้านบาท จำนวน 33 รุ่น ณ สิ้นปี 2537 เป็น 169,100 ล้านบาท จำนวน 131 รุ่น ณ สิ้นปี 2540 คิดเป็นอัตราการขยายตัวกว่า 3 เท่า

ตารางแสดงมูลค่าการซื้อขายและมูลค่าคงค้างของตราสารหนี้ ขึ้นทะเบียนในระบบของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ในปี 2537-2540

		มูลค่าซื้อขายต่อปี (ล้านบาท)			มูลค่าซื้อขายเฉลี่ยต่อวัน
		ภาครัฐ	ภาคเอกชน	รวม	
ปี 2537 (พ.ย.-ธค.)	มูลค่าซื้อขาย (Trading value)	-	1,857.84	1,857.84	44.23
	มูลค่าคงค้าง (Outstanding value)	-	45,380.00	45,380.00 (33 รุ่น)	
ปี 2538	มูลค่าซื้อขาย (Trading value)	931.24	50,597.14	51,528.39	209.47
	มูลค่าคงค้าง (Outstanding value)	8,500.00	89,227.50	97,727.50 (87 รุ่น)	
ปี 2539	มูลค่าซื้อขาย (Trading value)	4,832.73	195,774.90	200,607.90	822.16
	มูลค่าคงค้าง (Outstanding value)	18,500.00	130,188.92	148,688.92 (122 รุ่น)	
ปี 2540	มูลค่าซื้อขาย (Trading value)	15,235.30	90,954.76	106,190.06	429.92
	มูลค่าคงค้าง (Outstanding value)	36,500.00	132,591.34	169,091.34 (131 รุ่น)	429.92

**ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ได้ช่วยกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
หันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้อย่างจริงจังมากขึ้น
ภารกิจของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้จึงมิได้จำกัดอยู่เพียง
การพัฒนาตลาดรองของการซื้อขายตราสารหนี้
แต่ขยายไปยังบทบาทด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ
พัฒนาตลาดตราสารหนี้ด้วย**

การจัดตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ จึงถือเป็นก้าวแรกที่สำคัญของการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย เพราะช่วยอำนวยความสะดวกในการซื้อขายตราสารหนี้ จากการที่ผู้ค้าตราสารหนี้สามารถติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดได้อย่างรวดเร็ว มีข้อมูลที่สำคัญครบถ้วนต่อการตัดสินใจซื้อขาย ทั้งยังอำนวยความสะดวกในการเชื่อมโยงสู่กระบวนการชำระราคาและส่งมอบ และที่สำคัญ บทบาทของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ยังได้ช่วยกระตุ้นให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหันมาให้ความสนใจกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้อย่างจริงจังมากขึ้น ภารกิจของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้จึงมิได้จำกัดอยู่เพียงการพัฒนาตลาดรองของการซื้อขายตราสารหนี้ แต่ขยายไปยังบทบาทด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ด้วย เช่น การจัดทำมาตรฐานการคำนวณราคาตราสารหนี้ มาตรฐานงานทะเบียนตราสารหนี้ การจัดทำดัชนีตราสารหนี้ (Bond index) การศึกษาเกี่ยวกับการทำธุรกรรมซื้อคืน (Repo) ตลอดจนการเผยแพร่ให้ความรู้ด้านตราสารหนี้แก่ผู้ร่วมตลาดและนักลงทุน

จากวิกฤตนำไปสู่โอกาส “ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย”

หลังจากชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ได้ดำเนินการมาเป็นเวลา 3 ปี ภายใต้โครงสร้างของสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ โดยประสบความสำเร็จเป็นอย่างดีในการเพิ่มสภาพคล่องให้กับตลาดตราสารหนี้ ทางเราก็ได้มีการผลักดันให้เกิดการปรับโครงสร้างของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ไปเป็น “ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์” ภายใต้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (พ.ร.บ.หลักทรัพย์ฯ) เพื่อให้การเป็นผู้ให้บริการระบบซื้อขายสอดคล้องกับข้อกำหนดทางกฎหมาย ตลอดจนรองรับต่อความหลากหลายของสมาชิก ที่มีทั้งบริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุน และธนาคารพาณิชย์ รวมถึงเป็นการเตรียมความพร้อมขององค์กรให้สามารถขยายบทบาทและหน้าที่เพื่อรองรับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

“ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย” หรือ “Thai Bond Dealing Center (ThaiBDC)” จึงได้ถือกำเนิดขึ้น โดยได้รับใบอนุญาตศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ภายใต้ พ.ร.บ.หลักทรัพย์ฯ จากสำนักงาน ก.ล.ต เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2540 และได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ ในวันที่ 22 เมษายน 2541

คณะกรรมการก่อตั้งศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทยยื่นร่างข้อบังคับศูนย์ซื้อขายฯ
ต่อเลขาธิการสำนักงาน ก.ล.ต. เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2540

พิธีเปิดศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย ในวันที่ 21 เมษายน 2541

ผู้บริหารสำนักงาน ก.ล.ต. และคณะกรรมการศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย ร่วมพิธีเปิดศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2541

อย่างไรก็ตาม วิกฤตเศรษฐกิจของไทยที่ปะทุขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจรวมถึงสถาบันการเงินที่ต้องปิดกิจการลงหลายสิบแห่ง เกิดการผิติดนัดชำระหนี้ของหุ้นกู้จำนวนมาก การซื้อขายตราสารหนี้ผ่านระบบ BONDNET ซึ่งเป็นระบบ Blind dealing จึงไม่ได้รับความนิยมอีกต่อไป เนื่องจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขายต่างต้องเพิ่มความระมัดระวังในเรื่องความเสี่ยงด้านความน่าเชื่อถือของคู่ค้า (Counterparty risk) จึงส่งผลให้สภาพคล่องของการซื้อขายผ่านระบบ BONDNET ลดลงอย่างต่อเนื่อง และในที่สุดต้องตัดสินใจยกเลิกการให้บริการไปในช่วงต้นปี 2542

ปรับบทบาทสู่การเป็นศูนย์กลางข้อมูลในตลาดตราสารหนี้

ดังนั้น ThaiBDC จึงได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากการให้บริการระบบซื้อขาย (Trading) มาเป็นการให้บริการระบบข้อมูลตราสารหนี้ (Information) โดยได้เริ่มพัฒนาระบบการรายงานข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต เพื่อรองรับการรายงานข้อมูลการซื้อขายตราสารหนี้จากสถาบันผู้ค้าตราสารหนี้ และได้พัฒนาระบบสารสนเทศตราสารหนี้ (Bond Information Service : BIS) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลตราสารหนี้สู่ตลาด ซึ่งระบบข้อมูลดังกล่าวได้เข้ามาทดแทนระบบการซื้อขายทางอิเล็กทรอนิกส์แบบเดิม

ระบบ BIS เป็นการให้บริการข้อมูลตราสารหนี้ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลการซื้อขาย (Trading data) ข้อมูลพื้นฐานตราสารหนี้ (Bond features) การคำนวณราคา และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ทำให้ผู้ใช้บริการ ทั้งที่เป็นผู้ค้าตราสารหนี้ และนักลงทุนทั่วไป สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างเท่าเทียมกันในเวลารวดเร็ว และมีข้อมูลเพียงพอเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุน

ในด้านข้อมูลการซื้อขายในตลาดรองนั้น สำนักงาน ก.ล.ต. ได้กำหนดให้สถาบันการเงินที่มีใบอนุญาตค้าตราสารหนี้ (Dealer) มีหน้าที่รายงานการซื้อขายตราสารหนี้ทุกรายการมายัง ThaiBDC ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2543 จากเดิมที่ในช่วงแรกเป็นการรายงานโดยสมัครใจของสมาชิก จึงยังเป็นการสนับสนุนให้ข้อมูลการซื้อขายที่นำออกเผยแพร่สู่ตลาดมีความครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2545 เป็นต้นมา ThaiBDC ได้เพิ่มบริการเผยแพร่ข้อมูลการซื้อขายระหว่างวัน (Intraday) ผ่านหน้าจอ Market watch ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลการเสนอราคา (Bid / Offer quotation) จากผู้ค้าตราสารหนี้ในแบบ Real-time และข้อมูลรายการซื้อขาย (Traded transactions) ที่รายงานมาโดยผู้ค้าตราสารหนี้ทุกแห่ง เพื่อให้ นักลงทุน ได้ทราบความเคลื่อนไหวของตลาดในระหว่างวันได้ตลอดเวลา

**ThaiBDC ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐาน
และแนวทางปฏิบัติของตลาดตราสารหนี้
โดย ThaiBDC ได้ริเริ่มให้มีการกำหนดมาตรฐาน
สัญลักษณ์ตราสารหนี้ (Bond symbol) ของพันธบัตรภาครัฐ
และตราสารหนี้ภาคเอกชนที่สื่อความหมาย
อันเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน**

สำหรับข้อมูลตราสารหนี้ในตลาดแรก ThaiBDC ได้จัดให้มีการขึ้นทะเบียนตราสารหนี้ทุกประเภทที่ไม่ขัดต่อข้อกำหนดตาม พ.ร.บ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 โดยตราสารหนี้ที่ออกโดยภาครัฐทั้งหมด ได้แก่ พันธบัตรรัฐบาล พันธบัตรรัฐวิสาหกิจ ตั๋วเงินคลัง จะขึ้นทะเบียนกับ ThaiBDC โดยอัตโนมัติ สำหรับหุ้นกู้ภาคเอกชนจะขึ้นทะเบียนตามความสมัครใจของผู้ออกหุ้นกู้ โดยผู้ออกมีหน้าที่แจ้งข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับหุ้นกู้ขึ้น ๆ หากมีการเปลี่ยนแปลงมายัง ThaiBDC ตลอดอายุของหุ้นกู้ เพื่อนำออกเผยแพร่ต่อนักลงทุน

หน้าจอ Market watch

การเป็นองค์กรกำกับดูแลตนเอง (SRO function)

เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาเป็นองค์กรกำกับดูแลสมาชิก (SRO) ที่สมบูรณ์ในอนาคต ThaiBDC มีบทบาทในการกำกับดูแลสมาชิก ซึ่งประกอบด้วยธนาคารและบริษัทหลักทรัพย์ที่มีใบอนุญาตค้าตราสารหนี้ (Dealer) โดยได้กำหนดจรรยาบรรณและข้อพึงปฏิบัติในตลาดรองตราสารหนี้ (Ethic & code of conduct) กระบวนการพิจารณาความผิดและบทลงโทษสมาชิกที่ฝ่าฝืน และยังได้จัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ค้าตราสารหนี้ (Bond trader registration) ซึ่งต้อง

ผ่านการสอบและฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพของผู้ค้าตราสารหนี้ให้มีความรู้ความสามารถและมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. ที่กำหนดให้ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการค้าตราสารหนี้ขององค์กรผู้ค้าตราสารหนี้ (Dealer) ทุกรายต้องขึ้นทะเบียนกับ ThaiBDC โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2543 เป็นต้นมา

และเนื่องจากสำนักงาน ก.ล.ต. ได้กำหนดให้องค์กรผู้ค้าตราสารหนี้ (Dealer) ทุกแห่งรายงานข้อมูลการซื้อขายตราสารหนี้มายัง ThaiBDC ตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของข้อมูลและความโปร่งใสของตลาดตราสารหนี้มากขึ้น ThaiBDC เป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลที่รายงานเข้ามา ทั้งในด้านความถูกต้องเหมาะสมของราคาซื้อขาย และการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรายงาน ก่อนจะนำออกเผยแพร่ทุกสิ้นวันเพื่อให้นักลงทุนใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงและกองทุนต่าง ๆ ใช้ในการบันทึกราคาตลาด (Mark to market) และต่อมาได้ขยายไปทำหน้าที่ Bond pricing agency จัดทำและเผยแพร่ราคายุติธรรมครอบคลุมตราสารหนี้ขึ้นทะเบียนทุกรุ่น เพื่อให้ผู้ลงทุนสถาบันมีราคาอ้างอิงในการบันทึกมูลค่ายุติธรรมของตราสารหนี้ทุกรุ่นแม้ว่าจะไม่มีราคาซื้อขาย

กำหนดวิธีปฏิบัติและมาตรฐานตลาดตราสารหนี้ (Market convention / Standard)

ThaiBDC ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติของตลาดตราสารหนี้ โดย ThaiBDC ได้ริเริ่มให้มีการกำหนดมาตรฐานสัญลักษณ์ตราสารหนี้ (Bond symbol) ของพันธบัตรภาครัฐและตราสารหนี้ภาคเอกชนที่สื่อความหมายอันเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับและใช้กันทั่วไปจนถึงปัจจุบัน และยังทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานการคำนวณราคาและอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ประเภทต่าง ๆ มาตรฐานด้านงานทะเบียนตราสารหนี้ เป็นต้น

นอกจากนั้น ThaiBDC ยังเป็นแกนหลักในการศึกษาและผลักดันการพัฒนาตลาดซื้อคืน (Repo market) ซึ่งนำไปสู่การกำหนดสัญญามาตรฐานในการประกอบธุรกรรมซื้อคืน โดย ThaiBDC กำหนดให้ใช้สัญญา Global Master Repurchase Agreement (GMRA) เป็นสัญญามาตรฐานในการประกอบธุรกรรมซื้อคืน ร่วมกับ Thailand Annex และได้ออกแนวทางปฏิบัติของการทำธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private repo) รวมถึงจัดทำสรุปแนวทางบันทึกบัญชีของธุรกรรม Repo โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาวิชาชีพบัญชี

การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ (Market development)

ในด้านการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ThaiBDC ได้เริ่มจัดทำเส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (Government bond yield curve) เพื่อใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในตลาดตราสารหนี้ โดยนำออกเผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกสิ้นวัน โดยในช่วงต้นเริ่มจากใช้ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนของรายการซื้อขายพันธบัตรรัฐบาล (Weighted average executed yield) และปรับปรุงมาใช้ค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนเสนอซื้อพันธบัตร (Average bidding yield) ในปี 2542 โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ได้กำหนดให้คู่ค้าพันธบัตร (Primary dealer) ต้องนำส่งข้อมูลดังกล่าวมายัง ThaiBDC ทำให้ Yield curve ที่นำออกเผยแพร่ครอบคลุมทุกช่วงอายุของพันธบัตรทุกรุ่นที่มีในตลาดและยังได้จัดทำและเผยแพร่ดัชนีตราสารหนี้ (Bond index) เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตามความเคลื่อนไหวของตลาด ซึ่งประกอบด้วย Total return, Gross price และ Clean price indices โดยมีข้อมูลเริ่มต้นย้อนหลังตั้งแต่ปี 2541

ทั้งนี้ ในช่วงปี 2547 ThaiBDC ได้กลับมาศึกษาและดำเนินการพัฒนาระบบการซื้อขายตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์

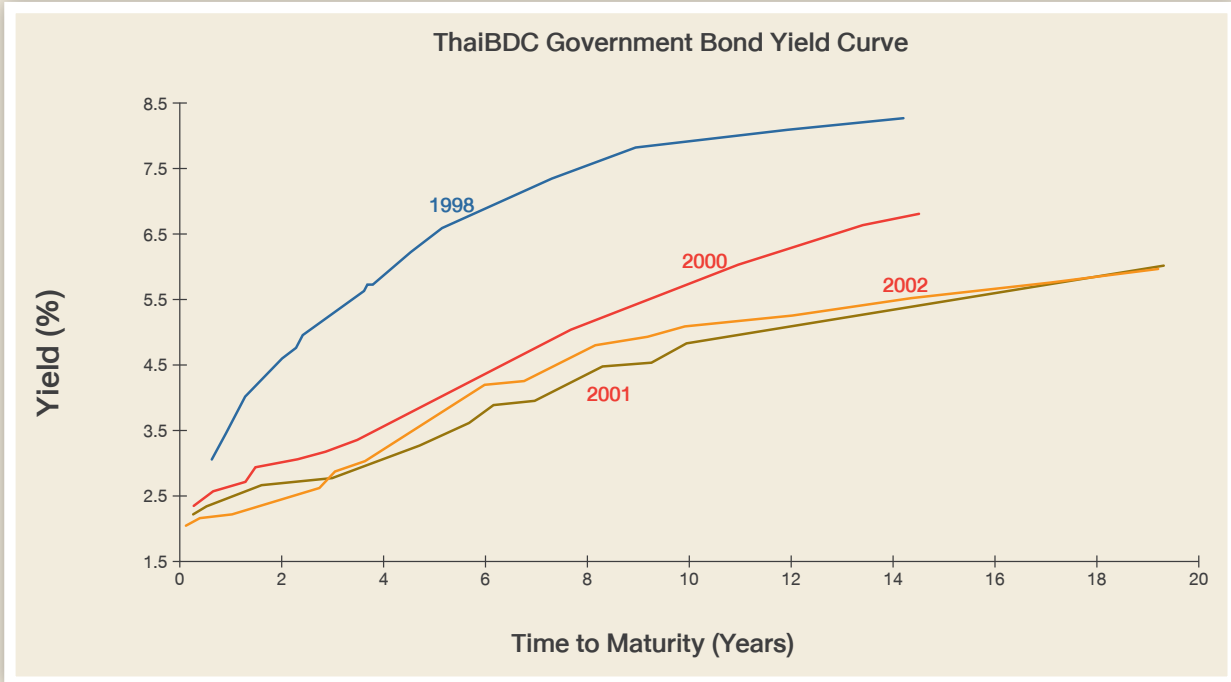
(Fixed-income electronic trading platform) ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง หลังจากยุติการให้บริการ BONDNET ไปตั้งแต่ปี 2542 โดยคาดหวังว่าจะสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการซื้อขายตราสารหนี้ระหว่างสถาบันการเงิน

บทบาทหน้าที่ของ ThaiBDC ในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาข้างต้น ได้มีส่วนสำคัญในการผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้อย่างต่อเนื่อง และ ThaiBDC ยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสมาชิกในการประสานงานด้านต่าง ๆ กับทางการโดยได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมตลาด อย่างไรก็ตาม ในเวลาต่อมาทางการเล็งเห็นว่าสถานะขององค์กรที่อยู่ในรูปแบบของการเป็นศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์อาจยังไม่เพียงพอในการรองรับภารกิจต่าง ๆ ที่ทางการคาดหวังให้ ThaiBDC ขยายบทบาทออกไปมากขึ้น เนื่องจากในช่วงเวลานั้นการซื้อขายตราสารหนี้ส่วนใหญ่ได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นการทำธุรกรรมกันเองโดยการเจรจาต่อรองทางโทรศัพท์ (Over The Counter : OTC) โดยไม่ผ่านระบบซื้อขายแล้ว ซึ่งเป็นที่มาของการปรับสถานะองค์กรอีกครั้งในช่วงถัดมา

เส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (Government bond yield curve)

Yield curve คืออะไร

เส้นอัตราผลตอบแทน (Yield curve) คือ เส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราผลตอบแทน (Yield) กับอายุคงเหลือ (Time to maturity) ของตราสารหนี้ แต่ละจุดบน Yield curve จะสะท้อนอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ในแต่ละช่วงอายุ เส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (Government bond yield curve) คือเส้นอัตราผลตอบแทนของพันธบัตรรัฐบาลที่ถือว่าปราศจากความเสี่ยงจากการผิดนัดชำระ (Risk-free yield curve) จึงใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงสำหรับการลงทุนในแต่ละช่วงอายุ ถือเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญของการลงทุนในตลาดการเงิน

ที่มาของการพัฒนา Yield curve

ช่วงที่ 1 (2541-2542) ในช่วงแรกของการพัฒนา (ตั้งแต่กันยายน 2541-15 กันยายน 2542) ใช้อัตราผลตอบแทนของการซื้อขายพันธบัตรรัฐบาลในตลาดรองเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามมูลค่าการซื้อขาย (Weighted average executed yield) โดยจะครอบคลุมเฉพาะพันธบัตรที่มีการซื้อขายเท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพันธบัตรอายุไม่เกิน 3 ปี

ช่วงที่ 2 (2542-2556) เนื่องจากสภาพคล่องการซื้อขายพันธบัตรในขณะนั้นยังค่อนข้างต่ำ ทำให้ตั้งแต่วันที่ 15 กันยายน 2542 เป็นต้นมา ได้เปลี่ยนแปลงวิธีจากการใช้ข้อมูลการซื้อขาย มาเป็นการใช้อัตราผลตอบแทนเฉลี่ยของการเสนอซื้อ (Bid yield) ที่ได้จากสถาบันการเงินคู่ค้าพันธบัตร (Primary Dealer : PD) ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ต่อมาเปลี่ยนเป็น PD ที่แต่งตั้งโดยกระทรวงการคลัง) โดยมีการกำหนดเงื่อนไขที่เป็นข้อสรุปจากการหารือในคณะทำงานย่อย “กลุ่มพัฒนาตลาดรองพันธบัตร” ภายใต้คณะทำงานเพื่อการพัฒนาตลาดพันธบัตรในประเทศ กระทรวงการคลัง อาทิ ใช้ Bid yield ของพันธบัตรรัฐบาลประเภท Loan Bond (LB) ทุกรุ่น

ช่วงที่ 3 (2557-ปัจจุบัน) ตลาดพันธบัตรที่เติบโตขึ้นทำให้จำนวนรุ่นของพันธบัตรรัฐบาล (LB) เพิ่มขึ้นมากและเป็นภาระในการปฏิบัติหน้าที่ของ PD สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) จึงได้ปรับปรุงวิธีจากเดิมที่จัดทำจาก Bid yield ของพันธบัตร LB ทุกรุ่นเป็นการกำหนดให้ PD นำส่ง Bid yield เฉพาะรุ่นที่เข้าเงื่อนไข อาทิ รุ่นที่เป็น On-the-run benchmark รุ่นที่มีอายุคงเหลือน้อยที่สุด และมากที่สุด รุ่นที่มีมูลค่าคงค้าง (Outstanding value) อย่างน้อย 60,000 ล้านบาทขึ้นไป เป็นต้น โดย ThaiBMA จะปรับปรุงทบทวนรายชื่อรุ่นทุก 6 เดือน

ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีสภาพคล่องและเติบโตขึ้นมากทำให้ในปี 2563 ThaiBMA ได้พัฒนา Trade-based government bond yield curve โดยสร้างขึ้นจากข้อมูลการซื้อขายและข้อมูล Pre-trade ที่เป็นการเสนอราคาแบบ Firm price เพื่อให้สะท้อนสถานะการซื้อขายในตลาดได้ดียิ่งขึ้น

สัญลักษณ์ตราสารหนี้ (Bond symbol)

เนื่องจากจำนวนรุ่นของตราสารหนี้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่ออกเสนอขายในตลาดมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดสัญลักษณ์ของตราสารหนี้ให้มีมาตรฐานเดียวกัน เพื่อสื่อความหมายให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจตรงกัน โดย Bond symbol จะช่วยแสดงให้เห็นทราบว่าตราสารหนี้รุ่นนั้น ๆ ครอบคลุมใถ่ถอนเมื่อไร เนื่องจากปัจจัยสำคัญในการกำหนดอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ที่ออกโดยผู้ออกขายเดียวกัน ก็คืออายุของตราสารหนี้

สัญลักษณ์ตราสารหนี้ระยะยาว กำหนดไม่เกิน 12 หลัก เช่น LB356A ก็คือ พันธบัตรรัฐบาล ประเภทพันธบัตรเงินกู้ (Loan Bond : LB) ที่ครบกำหนดใถ่ถอนในเดือนมิถุนายน 2035 โดยเป็นพันธบัตรเงินกู้รุ่นแรกที่ครบกำหนดใถ่ถอนในเดือนและปีดังกล่าว (A)

สัญลักษณ์ตราสารหนี้

อ่านอย่างไรและบอกอะไรบ้าง

เนื่องจากผู้ออกสามารถเสนอขายตราสารหนี้หรือหุ้นได้หลายรุ่น ทำให้วันครบกำหนดใถ่ถอนและเงื่อนไขต่างๆ ของตราสารหนี้แต่ละรุ่นแตกต่างกันได้ สัญลักษณ์ตราสารหนี้จะช่วยให้ผู้ลงทุนสามารถสื่อสารกับได้อย่างชัดเจนไม่สับสน

ส่วนประกอบของสัญลักษณ์

XXXXXX
XX
X
XX
X

- 1-6 ตำแหน่งแรก
ชื่อย่อของประเภทพันธบัตร หรือชื่อย่อขององค์กร /บริษัทผู้ออกตราสารหนี้ เป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษ
- 2 ตำแหน่งถัดไป
ปีที่ครบกำหนดใถ่ถอน
เป็นเลขสองหลักสุดท้ายของปีคริสต์ศักราช (ค.ศ.)
- 1 ตำแหน่งถัดไป
เดือนที่ครบกำหนดใถ่ถอน
 - มกราคม ถึง กันยายน ใช้ตัวเลข 1-9
 - ตุลาคม ถึง ธันวาคม ใช้ตัวอักษร O, N และ D แทน October, November และ December
- 2 ตำแหน่งถัดไป
วันที่ครบกำหนดใถ่ถอน
(มีเฉพาะตราสารหนี้ระยะสั้น)
- 1 ตำแหน่งสุดท้าย
แสดงความแตกต่างระหว่างตราสารที่มีวันครบกำหนดเป็นวันเดียวกัน โดยจะเรียงตามลำดับก่อนหลังของวันที่ออกตราสารจาก A-Z

ตัวอย่าง

CB23119A

CB	พันธบัตร สปท. ระยะสั้น (Central Bank Bill)
23	ครบกำหนดปี ค.ศ.2023
1	เดือนมกราคม
19	วันที่ 19
A	รุ่น A

LB356A

LB	พันธบัตรรัฐบาล (Loan bond)
35	ครบกำหนดปี ค.ศ.2035
6	เดือนมิถุนายน
-	เฉพาะตราสารหนี้ระยะสั้นที่จะระบุวันที่ ที่ครบกำหนด
A	รุ่น A

SCC260A

SCC	หุ้นกู้ บ.ปูนซีเมนต์ไทย
26	ครบกำหนดปี ค.ศ.2026
O	เดือนตุลาคม (October)
-	เฉพาะตราสารหนี้ระยะสั้นที่จะระบุวันที่ ที่ครบกำหนด
A	รุ่น A

fbthaibma www.thaibma.or.th

สัญลักษณ์ตราสารหนี้ระยะสั้น จะเพิ่ม “วันที่” ครบกำหนดใถ่ถอนก่อนหน้าลำดับสุดท้าย เช่น TB24412A ก็คือ ตั๋วเงินคลัง (Treasury Bill : TB) ที่ครบกำหนดในวันที่ 12 เมษายน 2024 โดยเป็นตั๋วเงินคลังรุ่นแรกที่ครบกำหนดใถ่ถอนในวันดังกล่าว (A)

สัญลักษณ์ตราสารหนี้ประเภทใถ่ถอนเมื่อเลิกกิจการ (Perpetual bond) ซึ่งไม่มีวันครบกำหนดอายุนั้นจะใช้ “ปีที่ออก” แทนปีที่ครบใถ่ถอน และใช้ตัวอักษร “P” (Perpetual) แทนในตำแหน่งเดือนที่ครบใถ่ถอน เช่น CPALL24PA ก็คือ หุ้นกู้ด้อยสิทธิประเภทใถ่ถอนเมื่อเลิกบริษัท ของบมจ. ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) ที่ออกในปี 2024 โดยเป็นรุ่นแรกที่ออกในวันดังกล่าว (A)

ขยายบทบาทสู่ SRO & Information center “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย”

การสนับสนุนจากกระทรวงการคลังและหน่วยงานกำกับดูแล

หลังจากศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย ได้ดำเนินบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของประเทศไทยในด้านต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง และยังคงได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่องค์กรกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulatory Organization : SRO) เป็นบางส่วนแล้ว องค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตราสารหนี้ ซึ่งประกอบด้วยกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงาน ก.ล.ต. ได้มีความเห็นร่วมกันว่า ประเทศไทยควรจะมีการพัฒนาองค์กรกำกับดูแลตนเอง (SRO) ที่เต็มรูปแบบเพื่อสามารถทำหน้าที่เป็นด่านหน้าให้องค์กรภาครัฐในการกำกับดูแลผู้ค้าตราสารหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและช่วยแบ่งเบาภาระขององค์กรกำกับดูแลภาครัฐ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนในตลาดตราสารหนี้ซึ่งนับวันจะมีขนาดใหญ่ และมีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้น การพัฒนาระบบข้อมูลตราสารหนี้ของประเทศไทยให้มีความสมบูรณ์ ก็เป็นเรื่องที่ทางการให้ความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์และประกอบการตัดสินใจระดมทุนในตลาดแรก และการซื้อขายในตลาดรองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการกำกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศไทยที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน จึงมีมติให้มีการปรับโครงสร้างตลาดตราสารหนี้ โดยให้ศูนย์ซื้อขายฯ โอนระบบซื้อขายตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และให้ศูนย์ซื้อขายฯ ยังคงทำหน้าที่กำกับดูแลสมาชิก (SRO) เป็นศูนย์กลางข้อมูลตราสารหนี้ และแปลงสถานภาพเป็นสมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์

แต่เนื่องจากการทำหน้าที่ด้าน SRO เป็นกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในขณะที่มีต้นทุนสูง ภาครัฐจึงเห็นควรให้การสนับสนุนทางการเงินในระยะแรกของการดำเนินงานด้าน SRO คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติอนุมัติเงินสนับสนุนโครงการพัฒนา SRO & Information center เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2547 เป็นระยะเวลา 3 ปี (12 ตุลาคม 2547-11 ตุลาคม 2550) เป็นวงเงิน 170 ล้านบาท

โครงการสร้าง SRO & Information center นำไปสู่การจัดตั้งเป็นสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ในวันที่ 3 สิงหาคม 2548 สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) สำนักงาน ก.ล.ต. และศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย จึงได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อดำเนินโครงการสร้างองค์กรกำกับดูแลสมาชิกและศูนย์กลางข้อมูลในตลาดตราสารหนี้ตามมติคณะรัฐมนตรี โดยสำนักงาน ก.ล.ต. ได้อนุมัติให้ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทยจัดตั้งเป็นสมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์โดยใช้ชื่อว่า “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย” หรือ “The Thai Bond Market Association” (ThaiBMA) ในวันที่ 8 กันยายน 2548 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งเน้นและขยายบทบาทการทำหน้าที่ด้านการเป็นองค์กรกำกับดูแล และการเป็นศูนย์กลางข้อมูลตราสารหนี้ รวมถึงขยายไปสู่การทำหน้าที่เผยแพร่ราคาอ้างอิงในตลาดตราสารหนี้ต่อไป

โครงการนี้ประกอบด้วยแผนงานหลักจำนวน 6 แผนงาน ได้แก่ การปรับปรุงงานหลักด้านการทำหน้าที่ SRO ให้สมบูรณ์ อาทิ การจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบตลาดและกฎหมาย และรับบุคลากรเพิ่มเติม เพื่อทำหน้าที่ด้านการตรวจสอบการดำเนินงานของสมาชิกและดูแลให้สมาชิกปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

การปรับปรุงงานด้านการติดตามและตรวจสอบภาวะตลาดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการจัดหาพัฒนา Surveillance software ที่มีประสิทธิภาพสูง และปรับปรุงระบบคอมพิวเตอร์ที่ใช้ในการดำเนินงานและโปรแกรมการรายงานข้อมูล การจัดส่งพนักงานและบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมในประเทศและต่างประเทศ

คณะผู้แทนจากสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง สำนักงาน ก.ล.ต. และสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย เดินทางไปศึกษาดูงานตลาดตราสารหนี้ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ 31 มีนาคม-10 เมษายน 2549 โดยเข้าพบองค์กรสำคัญต่าง ๆ เช่น National Association of Securities Dealers (NASD), Federal Reserve Bank, U.S Department of the Treasury, U.S. Securities Exchange Commission, Securities Industry and Financial Markets Association (SIFMA), International Finance Corporation (IFC), World Bank และ Broker-dealer เป็นต้น

การพัฒนาปรับปรุงระบบข้อมูลตราสารหนี้ ได้แก่ การจัดซื้อ Hardware และพัฒนาโปรแกรมรับส่งข้อมูลแบบ Real-time จัดให้มีระบบเครือข่ายสื่อสารสัญญาณความเร็วสูง การพัฒนางานด้านวิจัยพัฒนาและการฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ การปรับปรุงระบบข้อมูลตราสารหนี้ ได้แก่ จัดให้มีระบบสำรองข้อมูลกรณีฉุกเฉิน และจัดหาพื้นที่สำหรับเป็น Disaster recovery center การพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์และบริหารการลงทุนในตราสารหนี้ และการปรับปรุงห้องสมุดตราสารหนี้

ณ วันสิ้นสุดโครงการ (30 กันยายน 2550) ThaiBMA ได้ดำเนินการลู่ล่งบรรลุดำเนินการตามที่กำหนดเป้าหมายไว้ และมีความพร้อมอย่างเต็มที่สำหรับภารกิจการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในช่วงต่อไป

การสนับสนุนจากสำนักงาน ก.ล.ต.

ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2549 เป็นต้นมา สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนดให้สถาบันการเงินที่ได้รับใบอนุญาตค้าตราสารหนี้ จะต้องรายงานข้อมูลการซื้อขายมายัง ThaiBMA ภายใน 30 นาทีหลังการซื้อขาย ซึ่งเป็นการปรับปรุงจากเดิมที่กำหนดให้รายงาน 3 รอบต่อวัน โดย ThaiBMA จะนำข้อมูลดังกล่าวออกเผยแพร่ซึ่งช่วยเพิ่มความโปร่งใสแก่ผู้ร่วมตลาด นอกจากนั้น ก.ล.ต. ยังได้กำหนดให้ตราสารหนี้ที่ออกและเสนอขายต่อประชาชนทั่วไป (Public offering) จะต้องนำมาขึ้นทะเบียนกับ ThaiBMA เพื่อส่งเสริมการทำหน้าที่ SRO และ Information center ของ ThaiBMA ให้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อมูลครบถ้วนในการทำหน้าที่ตรวจสอบและเผยแพร่ข้อมูลทั้งตลาดแรกและตลาดรอง

และเพื่อให้การทำหน้าที่ SRO ในตลาดตราสารหนี้ของ ThaiBMA มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ในวันที่ 28 พฤษภาคม 2550 สำนักงาน ก.ล.ต. และ ThaiBMA ได้จัดทำบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Agreement : MOA) ร่วมกันเพื่อกำหนดขอบเขตการทำหน้าที่ของ ThaiBMA ในเรื่องต่อไปนี้

- 1) การมอบหมายบทบาทให้สมาคมในฐานะองค์กรกำกับดูแลตนเอง (SRO) ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน ก.ล.ต.
- 2) การกำกับดูแลผู้ที่ได้รับใบอนุญาตค้าตราสารหนี้และผู้ที่ได้รับใบอนุญาตนายหน้าระหว่างผู้ค้าตราสารหนี้ (Inter-Dealer Broker : IDB)
- 3) การกำกับดูแลการซื้อขายตราสารหนี้
- 4) การทำหน้าที่ศูนย์กลางข้อมูลตราสารหนี้และเผยแพร่ราคามาตรฐาน (Pricing agency) ในตลาดตราสารหนี้
- 5) การบังคับใช้กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ThaiBMA กับบทบาทหน้าที่ในตลาดตราสารหนี้ไทย

1. การเป็นองค์กรกำกับดูแลตนเอง (Self-Regulatory Organization : SRO)

ThaiBMA ทำหน้าที่กำกับดูแลสมาชิกหรือ SRO เพื่อให้การประกอบธุรกิจในตลาดตราสารหนี้เป็นไปอย่างมีมาตรฐานและเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน ประกอบด้วย

- การติดตามตรวจสอบภาวะตลาดและตรวจสอบการซื้อขายตราสารหนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการกระทำที่ผิดกฎเกณฑ์ ผิดจรรยาบรรณ หรือไม่เป็นธรรมต่อลูกค้า โดยทำหน้าที่ตรวจสอบทั้งแบบ onsite และ offsite โดยสำนักงาน ก.ล.ต.ได้กำหนดให้สถาบันการเงินที่มีใบอนุญาตค้าตราสารหนี้ทุกแห่งต้องรายงานข้อมูลการซื้อขายตราสารหนี้มายัง ThaiBMA ภายใน 30 นาที
- ThaiBMA เริ่มดำเนินการออกตรวจสอบสมาชิก (Onsite inspection) เป็นครั้งแรกในปี 2551 ซึ่งถือเป็นการทำหน้าที่ SRO อย่างเต็มรูปแบบ (ขยายจากเดิมที่ทำหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมที่รายงานเข้ามายัง ThaiBMA เท่านั้น)
- การขึ้นทะเบียนผู้ค้าตราสารหนี้ (Bond trader) ThaiBMA ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ค้าตราสารหนี้ขึ้นทะเบียนรวมถึงจัดการทดสอบเพื่อขึ้นทะเบียนผู้ค้าตราสารหนี้ และจัดอบรมความรู้ตราสารหนี้อย่างต่อเนื่อง (Trader refresher course) เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพมาตรฐานของผู้ค้าตราสารหนี้ให้มีความรู้ความสามารถและมีจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่

- การกำหนดจรรยาบรรณและมาตรฐานการปฏิบัติในตลาดตราสารหนี้ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจในตลาดตราสารหนี้ เพื่อใช้เป็นบรรทัดฐานของการปฏิบัติงานที่เหมาะสมและเป็นธรรม
- การกำหนดกระบวนการพิจารณาความผิด และบทลงโทษผู้ค้าตราสารหนี้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง

2. การเป็นศูนย์กลางข้อมูลในตลาดตราสารหนี้ (Bond information center)

ThaiBMA ทำหน้าที่รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ในตลาดตราสารหนี้ทั้งตลาดแรก และตลาดรองผ่านทาง website www.thaibma.or.th และ iBond ได้แก่ ข้อมูลพื้นฐานตราสารหนี้แต่ละรุ่น (Bond features) ข้อมูลการซื้อขายในตลาดรอง เส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล และหุ้นกู้เอกชน (Government bond yield curve / Corporate bond yield curve) ดัชนีตราสารหนี้ (Bond index) ตลอดจนข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในตลาดตราสารหนี้ เป็นต้น

3. การทำหน้าที่สมาคม (Association)

ThaiBMA ให้ความสำคัญกับการพัฒนาธุรกิจสมาชิกและผู้ร่วมตลาด โดยทำหน้าที่เป็นตัวแทนของสมาชิก เพื่อสะท้อนความคิดเห็นต่อประเด็นต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจเพื่อเสนอต่อทางการและเป็นเวทีในการหารือเพื่อการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ นำไปสู่การศึกษา ผลักดัน และนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ต่อทางการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การทำหน้าที่สมาคมยังรวมถึงการกำหนดแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่ใช้ในตลาดตราสารหนี้ เพื่อให้สมาชิกและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องดำเนินธุรกรรมในตลาดโดยมีมาตรฐานเดียวกัน เช่น มาตรฐานการคำนวณราคาและอัตราผลตอบแทนของตราสารหนี้ประเภทต่าง ๆ สัญลักษณ์มาตรฐานของตราสารหนี้ภาครัฐและเอกชน การจัดทำสัญญาซื้อคืนมาตรฐาน (Repo) มาตรฐานด้านงานทะเบียนตราสารหนี้ เช่น ระยะเวลาปิดสมุดทะเบียนหุ้นกู้ เป็นต้น

4. การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ (Market development)

ThaiBMA เป็นแกนกลางในการผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมทางการเงินประเภทใหม่ ๆ เช่น การเข้าร่วมโครงการ Registrar Service Platform Phase 1 (RSP1) เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตราสารหนี้ภาคเอกชนของสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อทดสอบการให้บริการการออกหุ้นกู้โดยใช้ระบบ blockchain เป็นครั้งแรกของประเทศไทย การพัฒนาโปรแกรมบนมือถือ MeBond เพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักลงทุนบุคคลในการติดตามข้อมูลตราสารหนี้ที่ลงทุน การจัดทำบทศึกษา งานวิจัยต่าง ๆ การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนในตลาดตราสารหนี้แก่นักลงทุนทั่วไป นักลงทุนสถาบัน สถาบันการศึกษา บุคลากร

ผู้ประกอบการธุรกิจในตลาด เช่น โครงการ Bond academy หลักสูตรอบรม Professional training courses การจัดอบรมสัมมนาให้กับผู้ออกตราสารหนี้ ตลอดจนงานสัมมนานักลงทุนทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัด เป็นต้น

5. การเป็น Bond pricing agency

ThaiBMA ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ Bond pricing agency เพื่อจัดทำราคายุติธรรมของตราสารหนี้ทุกรุ่นที่ขึ้นทะเบียน เผยแพร่แก่นักลงทุนเป็นรายวันเพื่อใช้ในการ Mark to market เนื่องจากตราสารหนี้ส่วนใหญ่โดยเฉพาะตราสารหนี้ภาคเอกชนไม่มีการซื้อขายมากนัก จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานกลางในการประเมินและจัดทำราคายุติธรรมเพื่อให้นักลงทุนได้ใช้อ้างอิงเป็นมาตรฐานเดียวกัน

งานมอบรางวัลตราสารหนี้ยอดเยี่ยม ThaiBMA Best Bond Awards

งาน ThaiBMA Best Bond Awards จัดเป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศในมิติต่าง ๆ ของตลาดตราสารหนี้ และยกย่ององค์กรและบุคลากรที่มีความโดดเด่นในธุรกรรมตราสารหนี้ด้านต่าง ๆ ทั้งผู้ออก ผู้จัดจำหน่าย และผู้ค้าตราสาร

หนี้ การตัดสินรางวัลจะมาจากผลการลงคะแนนของคณะกรรมการตัดสินและผู้มีส่วนร่วมในตลาดประกอบกับสถิติการทำธุรกรรมตราสารหนี้ ถือเป็นงานรวมตัวครั้งสำคัญของผู้ประกอบธุรกิจตราสารหนี้ เพื่อพบปะสังสรรค์ และแสดงความยินดีกับผู้ได้รับรางวัล

บทบาทความร่วมมือกับองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การทำหน้าที่ทั้งทางด้านการเป็น SRO และการเป็นศูนย์กลางข้อมูลตราสารหนี้ ทำให้ในปี 2552 ThaiBMA ได้รับคัดเลือกจาก International Finance Corporation (IFC) จัดจ้างให้เป็นที่ปรึกษาให้กับตลาดตราสารหนี้เวียดนาม ในการพัฒนา Market convention และระบบงานในตลาดตราสารหนี้

ThaiBMA ยังได้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในเวที ASEAN+3 Bond Market Forum (ABMF) ซึ่งเป็นเวทีประชุมระดับภูมิภาคของกลุ่มประเทศ ASEAN+3 ภายใต้มาตรการริเริ่มการพัฒนาพันธบัตรเอเชีย (Asian Bond Market Initiative : ABMI) เพื่อหาหรือแนวทางพัฒนาและส่งเสริมการระดมทุนและลงทุนในตลาดตราสารหนี้ในกลุ่มประเทศ ASEAN+3 โดยการสร้างมาตรฐานและแนวทางปฏิบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมตลาดในภูมิภาค

นอกจากนั้น ในการทำหน้าที่ Bond pricing agency ให้มีประสิทธิภาพ ThaiBMA ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ในด้านการจัดทำมูลค่ายุติธรรมของตราสารหนี้ประเภทใหม่ ๆ กับองค์กรที่ทำหน้าที่ Bond pricing agency ในต่างประเทศ เช่น KIS Pricing ของเกาหลี (KIS), Bond Pricing Agency Malaysia (BPAM) ของมาเลเซีย และ Indonesia Bond Pricing Agency (IBPA) ของอินโดนีเซีย เป็นต้น

ด้านความร่วมมือกับองค์กรสำคัญในประเทศ ในปี 2553 ThaiBMA ได้ลงนามใน MOU กับหน่วยงานภาครัฐอีก 4 แห่ง ซึ่งประกอบด้วย สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาโครงการ Thailand Financial Instrument Information Center (TFIIC) ขึ้นมาเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นศูนย์กลางข้อมูลตลาดการเงิน ทั้งด้านตลาดเงิน ตลาดหุ้น และตลาดตราสารหนี้ ปัจจุบัน TFIIC ถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของตราสารการเงินของประเทศ ซึ่งช่วยสนับสนุนภาครัฐในการวิเคราะห์ตลาดและกำหนดนโยบายต่าง ๆ โดยมีการเผยแพร่ข้อมูลส่วนหนึ่งต่อผู้ร่วมตลาดผ่านเว็บไซต์ www.tfiic.org

พัฒนานวัตกรรมในตลาดตราสารหนี้อย่างไม่หยุดยั้ง

หัวใจสำคัญในการดำเนินงานของ ThaiBMA คือการพัฒนาวัตกรรมการในตลาดตราสารหนี้อย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อเป้าหมายในการยกระดับการให้บริการข้อมูลและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมตลาด

iBond และ iRisk ThaiBMA ได้ปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลตราสารหนี้ในชื่อ iBond ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2549 เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับตราสารหนี้ทั้งด้านตลาดแรกและตลาดรอง โดยได้พัฒนาโปรแกรมบริหารความเสี่ยงทางการเงินในชื่อว่า iRisk ในปีเดียวกัน เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับนักลงทุนสถาบันในการบริหารความเสี่ยงของพอร์ตการลงทุน

Market watch และ Dashboard ThaiBMA ได้เริ่มพัฒนาหน้าจอ Market watch ตั้งแต่ปี 2545 เพื่อให้ผู้ร่วมตลาดสามารถติดตามความเคลื่อนไหวของรายการซื้อขายระหว่างวันได้ แม้ว่าตลาดตราสารหนี้ของไทยจะมีลักษณะเป็นการตกลงกันเองระหว่างผู้ค้าและนักลงทุน (Over-the-counter) โดยไม่ได้เป็นการซื้อขายผ่านระบบกลางเหมือนกับการซื้อขายหุ้นก็ตาม และต่อมาในปี 2560 ยังได้จัดทำหน้าจอ Dashboard แสดงข้อมูลการซื้อขายรูปแบบต่าง ๆ ที่แสดงผลแบบ Real-time ที่ง่ายต่อการติดตามและเผยแพร่ต่อสาธารณชน เช่น ความเคลื่อนไหวของ Bond yield มูลค่าการซื้อขายแยกตามประเภทหลักทรัพย์ กระแสเงินลงทุนสุทธิ (Fund flow) ของนักลงทุนต่างชาติ เป็นต้น ทั้งนี้ ตลาดตราสารหนี้ของไทยถือเป็นหนึ่งในเพียงไม่กี่ประเทศทั่วโลก ที่สามารถแสดงข้อมูลการซื้อขายตราสารหนี้ของนักลงทุนต่างชาติในแบบ Real-time

หน้าจอ Dashboard แสดงข้อมูล
การซื้อขายระหว่างวันแบบ Real-time

DLT Registrar service platform (RSP) thaiBMA ได้นำเทคโนโลยีการจัดเก็บข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger Technology : DLT) หรือ Blockchain มาพัฒนาโครงการ RSP ในปี 2562 โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เป็นโครงสร้างพื้นฐานของระบบงานในตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชน โดยเริ่มจากระบบการจัดเก็บข้อมูลผู้ถือครองตราสารหนี้แบบไม่มีศูนย์กลาง เพื่อช่วยลดความซ้ำซ้อน และลดระยะเวลาในการตรวจสอบข้อมูลและเอกสารการจองซื้อ นำไปสู่การออกหุ้นกู้ในระบบ Blockchain หรือ DLT เป็นครั้งแรกของตลาดตราสารหนี้ไทย ซึ่งได้รับความเห็นชอบภายใต้โครงการทดสอบและพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการให้บริการเกี่ยวกับตลาดทุน (Regulatory sandbox) ของสำนักงาน ก.ล.ต. ซึ่งถือเป็นโครงการนำร่องของการนำเทคโนโลยี DLT ไปประยุกต์ใช้ในตลาดทุน โดยบริษัทเอกชนรายแรกที่ออกหุ้นกู้ในโครงการนี้ คือ บริษัท โตโยต้า ลีสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด ตามมาด้วย ธนาคารกสิกรไทย

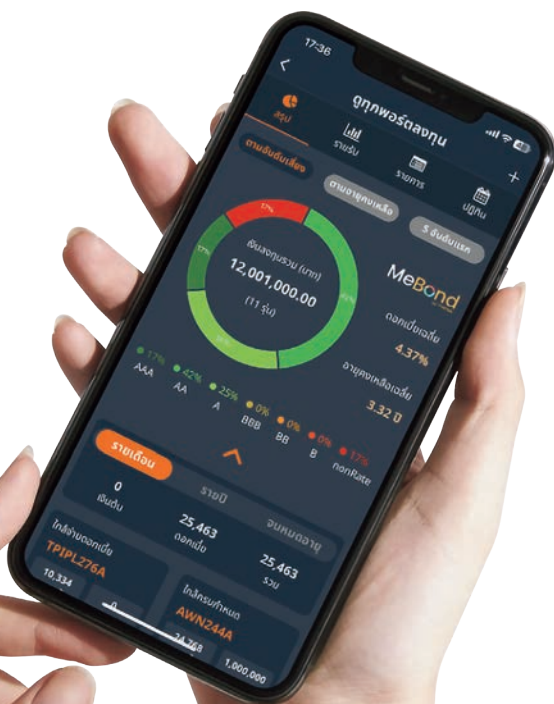

MeBond เป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญที่ ThaiBMA พัฒนาขึ้นในปี 2563 เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ลงทุนบุคคลทั้งรายใหญ่และรายย่อยที่ปัจจุบันถือครองหุ้นกู้เกือบร้อยละ 40 ของมูลค่าคงค้างหุ้นกู้ทั้งหมด โดย MeBond เป็นแอปพลิเคชันบนมือถือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการบันทึกตราสารหนี้ที่นักลงทุนถือครองไว้ ช่วยให้นักลงทุนสามารถติดตามข้อมูลการลงทุนของตนเองและข้อมูลอื่นในตลาดตราสารหนี้ให้เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว มีข้อมูลครบถ้วนในแหล่งเดียว โดยมีเมนูหลัก ได้แก่

- ◆ **พอร์ตการลงทุน (Portfolio)** นักลงทุนสามารถติดตามมูลค่าพอร์ตการลงทุน อายุเฉลี่ย และอัตราดอกเบี้ยเฉลี่ยของพอร์ต กระแสรายรับจากดอกเบี้ย และเงินต้นเพื่อการวางแผนการลงทุนในรูปแบบกราฟและตารางที่อ่านง่าย
- ◆ **ตราสารหนี้ใหม่ (New bond)** แสดงข้อมูลตราสารหนี้ที่กำลังเสนอขายอยู่ในตลาดแรกอย่างรวดเร็ว เพื่อให้ให้นักลงทุนที่สนใจไม่พลาดการจองซื้อ
- ◆ **ค้นหาตราสารหนี้ (Search)** ค้นหาได้ทันที ตามเงื่อนไขที่ต้องการ
- ◆ **Dashboard** แสดงภาพรวมภาวะการซื้อขายของตลาดตราสารหนี้ในระหว่างวัน เช่น ความเคลื่อนไหวของ Bond yield มูลค่าการซื้อขายของนักลงทุนกลุ่มต่าง ๆ กระแสเงินลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ เป็นต้น
- ◆ **Yield curve** สามารถเรียกดูข้อมูลปัจจุบันและย้อนหลังของเส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (Government bond yield curve) และส่วนชดเชยความเสี่ยงหุ้นกู้ เป็นต้น
- ◆ **ข่าวสาร (News)** แสดงข่าวสารในตลาด และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ที่บันทึกไว้ ในพอร์ตลงทุน

ปัจจุบัน MeBond เป็นที่นิยมใช้กันแพร่หลายโดยมียอดผู้ดาวน์โหลดกว่า 50,000 ราย

E-bookbuilding เป็นระบบสำรวจความต้องการจองซื้อตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของทั้งผู้ออกและผู้จัดจำหน่ายในการสำรวจอัตราดอกเบี้ย ตราสารหนี้ (Coupon) ที่ผู้ลงทุนสถาบันสนใจจะจองซื้อ และนำไปสู่การสรุปผลอย่างแม่นยำและจัดทำรายงานได้อย่างรวดเร็ว

Smart Funding Solution เป็น Web based application ที่พัฒนาขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ ผู้ออกตราสารหนี้ ให้มีข้อมูลในการบริหารจัดการการชำระดอกเบี้ยและเงินต้น วิเคราะห์ต้นทุนและความเสี่ยง และจำลองการออกตราสารหนี้รุ่นใหม่

ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจผู้ร่วมตลาด ผ่านการกำหนดมาตรฐาน และแนวทางปฏิบัติในตลาดตราสารหนี้

หนึ่งในบทบาทที่สำคัญของสมาคม คือการส่งเสริมธุรกิจผู้ร่วมตลาด โดยการเป็นเวทีรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องในตลาดไม่ว่าจะเป็นผู้ออกตราสารหนี้ ผู้จัดจำหน่าย ผู้ค้าตราสารหนี้ ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ รวมไปถึงนายทะเบียน ในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในรูปแบบของการจัด Market dialogue และ Focus group เพื่อนำไปสู่การศึกษา ผลักดัน และนำเสนอต่อทางการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณากำหนดนโยบายเพื่อการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ต่อไป เช่น

- ◆ แนวทางปรับปรุงร่างข้อกำหนดสิทธิมาตรฐานสำหรับการออกหุ้นกู้
- ◆ มาตรฐานการบัญชี IFRS9 ที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมตราสารหนี้
- ◆ แนวทางพัฒนา Trade-based yield curve
- ◆ แนวปฏิบัติและมาตรฐานการดำเนินการภายหลังการผิดนัดชำระหนี้ (Post-default)

HEARING AND SURVEY

การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ปัจจุบัน ThaiBMA เปิดโอกาสให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในตลาดตราสารหนี้ทุกประเภททุกท่านได้มีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ เพื่อนำความคิดเห็นมาใช้ในการพัฒนาตลาด ตราสารหนี้ไทย นมื่อจากเริ่มที่เปิดเผยโอกาสให้กับกลุ่มสมาชิกเท่านั้น

ดังนั้น หากท่านมีความคิดเห็นตมหัวข้อต่างๆที่ ThaiBMA นำเสนอแนบมา โปรด ท่านสามารถส่งความคิดเห็นมาได้ทั้ง Fax No. 02-257-0355 หรือ e-mail address ตามที่ระบุไว้ในแต่ละเรื่อง ThaiBMA ขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ลำดับ	เรื่องงอ่าว	วันที่เปิดรับฟังความคิดเห็น	วันที่ปิดรับฟังความคิดเห็น	เอกสารแนบ	สรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
1.	ร่างข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือหุ้นและผู้ถือหุ้นกู้ (ปรับปรุงร่างข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือหุ้นและผู้ถือหุ้นกู้ สำหรับการออกและเสนอขายตราสารหนี้กรณีสู่สาธารณะ (public offering : PO) เพื่อ กำหนดสิทธิและหน้าที่ขั้นต้นสำหรับผู้ถือหุ้นและผู้ถือหุ้นกู้ และเพิ่มความเชื่อมั่นและคุ้มครองผู้ลงทุนในตราสารหนี้)	27/10/2560	27/11/2560	1. ร่างข้อกำหนดสิทธิ พ.ศ.2560 2. เอกสารประกอบกรรับฟังความคิดเห็น	
2.	การปฏิบัตินิติหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ (รวบรวมปัญหาและอุปสรรคที่มีในการปฏิบัตินิติหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในปัจจุบัน เพื่อพิจารณาแนวทางที่เหมาะสมที่จะทำให้ผู้ประกอบการปฏิบัตินิติหน้าที่ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ)	23/11/2560	22/12/2560	1. แบบรับฟังความคิดเห็นการปฏิบัตินิติหน้าที่ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ 2. เอกสารรับฟังความคิดเห็นแนวปฏิบัตินิติหน้าที่ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้	
3.	ร่างข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ของผู้ถือหุ้นและผู้ถือหุ้นกู้ (สำหรับการเสนอขายหุ้นกู้ในวงจำกัดต่อผู้ลงทุนรายใหญ่ (high net worth : HNWI))	20/03/2561	20/04/2561	1. ร่างข้อกำหนดสิทธิ พ.ศ.2560 2. เอกสารประกอบกรรับฟังความคิดเห็น	
4.	ร่างข้อกำหนดว่าด้วยสิทธิ และหน้าที่ของผู้ถือหุ้นและผู้ถือหุ้นกู้ (สำหรับการออกและเสนอขายต่อประชาชนเป็นการทั่วไป (PO) และต่อผู้ลงทุนรายใหญ่ (HNWI) ำข้อ 7.2 หน้า 13กรร่างการ (9) ผู้ถือหุ้นกู้จะไม่นำเงินไปใช้เพื่อการไต่ถามและต่างจากรูปประสงค์การใช้เงินที่ระบุไว้ในหนังสือชี้แจง	18/02/2562	15/03/2562	1. เอกสารประกอบกรรับฟังความคิดเห็น 2. แบบรับฟังความคิดเห็น	

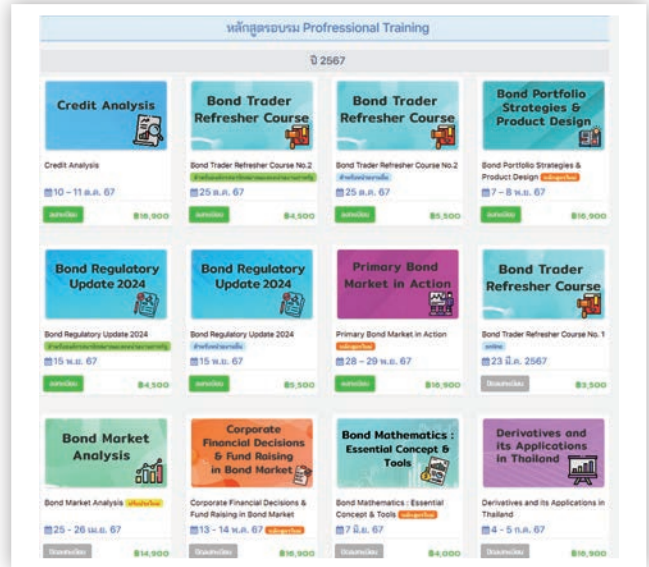
เผยแพร่ความรู้สู่ผู้ร่วมตลาดและผู้ลงทุนในวงกว้าง

ThaiBMA เป็นองค์กรหลักในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับตลาดตราสารหนี้และการลงทุนในตราสารหนี้แก่ผู้ร่วมตลาดและผู้ลงทุนในวงกว้าง ตลอดจนนิสิตนักศึกษาคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย ดังนี้

- ◆ การจัดอบรมและสัมมนา อย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบ Classroom และ Online ผ่านช่องทาง Social media ต่าง ๆ

- ◆ การจัดหลักสูตร Professional training สำหรับบุคลากรที่ประกอบวิชาชีพในตลาดการเงินและตลาดตราสารหนี้ ครอบคลุมเนื้อหาเชิงลึกในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การสร้างบุคลากรรุ่นใหม่สู่
ตลาดตราสารหนี้

โดยมีการลงนามข้อตกลง
ความร่วมมือทางวิชาการ

กับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน
ทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลน

การสนับสนุนข้อมูลวิชาการ

การรับนักศึกษาฝึกงาน

- ◆ จัดทำสื่อการเรียนรู้ Investor e-learning platform และบทความตราสารหนี้ เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการลงทุนตราสารหนี้ให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษาโดยไม่มีค่าใช้จ่าย

ตัวอย่างการคำนวณราคาตราสารหนี้

- ลงทุนพันธบัตรรัฐบาลระยะยาว 2 ปี (Par) 1,000 บาท อายุ 2 ปี อัตราดอกเบี้ยพันธบัตร (coupon) 2% ต่อปี จ่ายดอกเบี้ยทุก 6 เดือน
- ดอกเบี้ย (Coupon) ต่องวด คือ $(1,000 \times 2\%) / 2 = 10$ บาท

$$\begin{matrix} 10 & 10 & 10 & 10 & 1,000 \\ \hline t_1 & t_2 & t_3 & t_4 & \end{matrix}$$

- สมมติว่า อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (Yield To Maturity) 2 ปี อยู่ที่ 2%
- อัตราผลตอบแทน (r) คือ $2\% / 2 = 1\% = 0.01$
- ราคาพันธบัตร = มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสด

$$\text{Price} = \frac{10}{(1+r)^1} + \frac{10}{(1+r)^2} + \frac{10}{(1+r)^3} + \frac{10+1,000}{(1+r)^4}$$

$$= \frac{10}{(1.01)^1} + \frac{10}{(1.01)^2} + \frac{10}{(1.01)^3} + \frac{10+1,000}{(1.01)^4} = 1,000$$

คู่มืองวดที่ 2 ก็เป็น 10 บาทหารด้วย 1.01 ยกกำลัง 2

หลักสูตร Investor Training : แบ่งเป็น 4 Module

1. Introduction

ตราสารหนี้เบื้องต้น

2. Fundamental

หลักการลงทุนตราสารหนี้

3. Comprehensive

การลงทุนตราสารหนี้เชิงลึก

4. Bond investment tools

ข้อมูลประกอบการลงทุนหุ้นกู้

- ◆ การสร้างบุคลากรรุ่นใหม่สู่ตลาดตราสารหนี้โดยมีการลงนามข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับนักศึกษาที่ขาดแคลน การสนับสนุนข้อมูลวิชาการ การรับนักศึกษาฝึกงาน เป็นต้น

- ◆ การจัดโครงการ Bond academy เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเชิงปฏิบัติต่อนิสิตนักศึกษาผ่านการจำลองการแข่งขันประมูลและซื้อขาย ตลอดจนแนะนำสายอาชีพในตลาดตราสารหนี้เพื่อเป็นการจูงใจและพัฒนาศักยภาพให้นิสิตนักศึกษาที่สนใจได้เตรียมตัวเข้าสู่ตลาดตราสารหนี้

Bond academy

โครงการอบรมส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในตลาดตราสารหนี้แก่นิสิตนักศึกษา เพื่อให้เข้าใจกลไกการทำงานในตลาดตราสารหนี้เชิงปฏิบัติ เริ่มจัดขึ้นครั้งแรกในปี 2556 และจัดอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยมีนิสิตนักศึกษาจากกว่า 30 มหาวิทยาลัยทั่วประเทศเข้าร่วมโครงการ

การอบรมประกอบด้วย ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยในภาคปฏิบัติเปิดให้มีการแข่งขันในรูปแบบเกมส์การลงทุนในตลาดตราสารหนี้เป็นครั้งแรกของประเทศไทย ผ่านการจำลองสถานการณ์เสมือนจริงในการเข้าประมูลพันธบัตรและการซื้อขายตราสารหนี้

บทบาทในการบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์โควิดต่อตลาดตราสารหนี้

การแพร่ระบาดของอย่างรุนแรงของ COVID-19 ในช่วงต้นปี 2563 ทำให้ตลาดทุนทั่วโลกเกิดความผันผวนอย่างหนัก เพราะนักลงทุนเทขายสินทรัพย์ต่าง ๆ ทั้งหุ้น และตราสารหนี้ มูลค่าทรัพย์สินสุทธิ (NAV) ของกองทุนรวมตราสารหนี้ที่นำเงินไปลงทุนในตราสารต่างประเทศจึงลดต่ำลงด้วย นักลงทุนไทยซึ่งไม่คุ้นเคยกับการปรับลดลงของ NAV กองทุนรวมตราสารหนี้ จึงเทขายหน่วยลงทุนออกมาอย่างตื่นตระหนก (Panic sell) เกิดภาวะการเร่งไถ่ถอนกองทุนรวม (Mutual fund run) กองทุนจึงจำเป็นต้องเทขายตราสารหนี้ในพอร์ตออกในทุกราคาเพื่อนำเงินไปชำระคืนนักลงทุน ทำให้เกิดความปั่นป่วนอย่างหนักในตลาดตราสารหนี้ ทั้งที่ยังไม่ได้มีการผิณฑ์ชำระของตราสารหนี้ใดในขณะนั้น

ในสถานการณ์ความผันผวนของตลาดตราสารหนี้ดังกล่าว ThaiBMA ได้ทำหน้าที่อย่างแข็งขันในการติดตามภาวะตลาดตราสารหนี้อย่างใกล้ชิด และให้ข้อมูลความเคลื่อนไหวของตลาดอย่างทันทั่วถึงเพื่อสนับสนุนหน่วยงานกำกับดูแลให้มีข้อมูลครบถ้วน และรวดเร็วเพื่อประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบาย ทั้งข้อมูลหุ้นกู้ที่จะครบกำหนดของบริษัทต่าง ๆ ข้อมูลการซื้อขายตราสารหนี้แบบ Real-time ของนักลงทุนกลุ่มต่าง ๆ โดยได้มีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับสถาบันการเงิน ผู้จัดจำหน่ายหุ้นกู้ และผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ เพื่อประเมินสถานการณ์ในช่วงความโกลาหลดังกล่าว และหารือกับหน่วยงานทางการในเดือนมีนาคม 2563 ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออก **มาตรการช่วยเหลือกองทุนรวมที่ได้รับผลกระทบจากการขาดสภาพคล่อง (Mutual Fund Liquidity Facility : MFLF)** เป็นกลไกพิเศษเพื่อเพิ่มสภาพคล่องให้แก่กองทุนรวมตราสารหนี้ เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถให้ความช่วยเหลือกองทุนรวมตราสารหนี้โดยเข้าซื้อหน่วยลงทุนหรือ ตราสารหนี้จากกองทุน หรือ ปลอ่ยกู้ผ่านธุรกรรมซื้อคืน (Repo) และสถาบันการเงินที่เข้าช่วยเหลือสามารถมาขอรับสภาพคล่องจากธนาคารแห่งประเทศไทย ผ่าน

ธุรกรรมซื้อคืนได้ มาตรการดังกล่าวได้ช่วยให้ภาวะความผันผวนในตลาดกองทุนรวมตราสารหนี้ ค่อย ๆ ปรับตัวกลับมามีเสถียรภาพในที่สุด

จากนั้นในวันที่ 19 เมษายน 2563 ได้มีการออกพระราชกำหนดการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ พ.ศ. 2563 ให้จัดตั้ง **กองทุนเพื่อรักษาสภาพคล่องของ การระดมทุนในตลาดตราสารหนี้ (Corporate Bond Stabilization Fund : BSF)** เพื่อเป็นแหล่งสนับสนุนสภาพคล่องสำรอง (Backstop) ให้กับบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ที่มีพื้นฐานดีและมีศักยภาพ แต่อาจจะขาดสภาพคล่องชั่วคราวจากผลกระทบของสถานการณ์โควิดในช่วงที่หุ้นกู้จะครบกำหนดในปี 2563-2565

มาตรการดังกล่าวประสบความสำเร็จในการช่วยฟื้นความเชื่อมั่นในตลาดตราสารหนี้เอกชน และทำให้การระดมทุนของภาคธุรกิจด้วยการออกตราสารหนี้ดำเนินการได้ต่อเนื่องเป็นปกติ กองทุนได้ประกาศยุติการดำเนินการในวันที่ 31 ตุลาคม 2565

นอกจากนั้น สถานการณ์โควิดที่กระทบอย่างรุนแรงต่อธุรกิจ ทำให้ผู้ออกหุ้นกู้บางแห่งมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องจัดประชุมผู้ถือหุ้นกู้เพื่อขอเจรจาผ่อนผันการชำระหนี้ออกไปก่อน แต่เนื่องจากในขณะนั้นทางราชการมีกฎหมายห้ามการชุมนุมรวมกลุ่มในช่วงการระบาดที่เข้มงวดมาก และในเวลานั้นยังไม่มีการประชุมใช้แนวทางการประชุมผู้ถือหุ้นกู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ThaiBMA จึงได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ร่วมตลาดในการประสานงานกับหน่วยงานราชการจนทำให้บริษัทผู้ออกหุ้นกู้ที่มีความจำเป็นสามารถจัดประชุมผู้ถือหุ้นกู้เป็นผลสำเร็จ และต่อมาสำนักงาน ก.ล.ต. ก็ได้ออกประกาศแนวทางการประชุมผู้ถือหุ้นกู้ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีความชัดเจน

ThaiBMA จึงได้ริเริ่มดำเนินงานต่าง ๆ
เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อมูล
สนับสนุนการตัดสินใจลงทุน
และสร้างกลไกการปกป้องนักลงทุน
ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

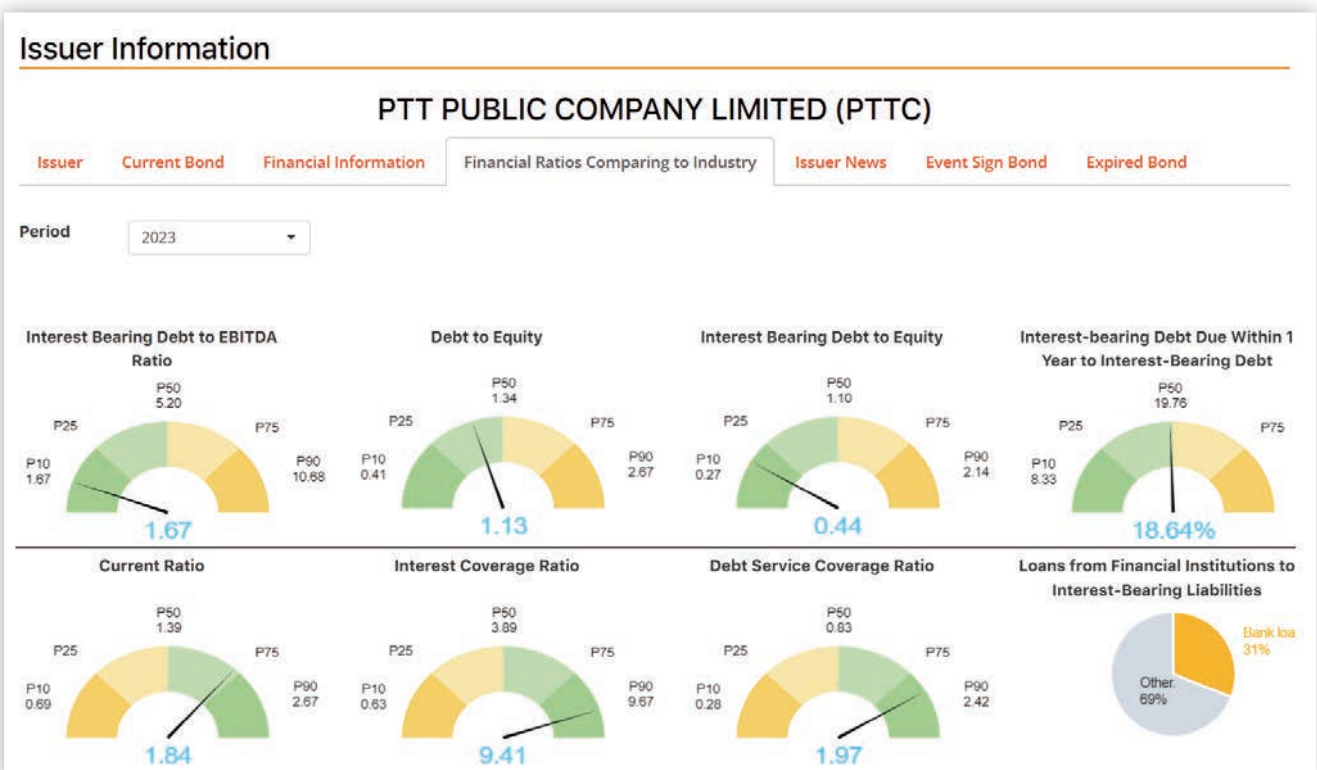

ผลักดันกลไกปกป้องนักลงทุนผ่านการจัดทำมาตรฐานแนวปฏิบัติ และข้อมูลเพื่อการตัดสินใจลงทุน

ผลกระทบจากวิกฤตโควิดในปี 2563 เศรษฐกิจและภาคธุรกิจบางส่วนยังไม่ฟื้นตัวกลับมาเป็นปกติ เป็นเหตุให้ผู้ออกหุ้นกู้บางราย โดยเฉพาะหุ้นกู้ในกลุ่มผลตอบแทนสูง (High yield bond) ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด จำเป็นต้องขอปรับโครงสร้างหนี้ ยืดอายุออกไป หรือเกิดการผิดนัดชำระ ส่งผลกระทบต่อนักลงทุนซึ่งส่วนหนึ่งเป็นนักลงทุนบุคคล ซึ่งมีข้อจำกัดอย่างมากในการติดตามเรียกร้องและทำความเข้าใจกระบวนการฟ้องร้องบังคับคดี

ThaiBMA จึงได้ริเริ่มดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่การจัดทำข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจลงทุน และสร้างกลไกการปกป้องนักลงทุนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อาทิ

- ◆ การจัดทำข้อมูลค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงินของอุตสาหกรรม (Industry average) และเสนอให้เพิ่มการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินของผู้ออกตราสารหนี้ เพื่อให้ให้นักลงทุนสามารถใช้เปรียบเทียบฐานะการเงินของผู้ออกหุ้นกู้แต่ละรายกับค่าเฉลี่ยในอุตสาหกรรมได้

- ◆ การจัดทำแนวปฏิบัติ High yield bond covenant หรือ ข้อกำหนดเงื่อนไขทางการเงินสำหรับ ผู้ออกหุ้นกู้ให้ครอบคลุมเงื่อนไขสำคัญเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยศึกษาจากมาตรฐานในต่างประเทศที่การออกหุ้นกู้ผลตอบแทนสูง (High yield) จะมีการกำหนดกรอบการปฏิบัติทางการเงิน (Bond covenant) ที่ชัดเจนและครอบคลุมเงื่อนไขที่สำคัญ เพื่อจำกัดมิให้บริษัทกระทำการใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้หุ้นกู้ เช่น จำกัดการก่อหนี้เพิ่มจนเกินความสามารถในการชำระคืน จำกัดการจำหน่ายถ่ายโอนทรัพย์สิน จำกัดการจ่ายเงินบางประเภทก่อนการชำระหนี้หุ้นกู้

HIGH YIELD BOND

HIGH RISK HIGH RETURN

High Yield Bond จะหมายถึงตราสารหนี้ในกลุ่ม **Speculative Grade** คือ ตราสารหนี้กลุ่มที่มีอันดับเครดิตไม่สูง หรือ มีความเสี่ยงในการผิดนัดชำระค่อนข้างสูง ตราสารหนี้กลุ่มนี้จึงให้ผลตอบแทนสูง เพื่อเป็นการชดเชยความเสี่ยงแก่นักลงทุน

อันดับเครดิตจะถูกแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

ระดับเครดิต	Tris & Fitch	
สูงสุด	AAA	Investment Grade (AAA ถึง BBB-)
สูง	AA+, AA, AA-	
ปานกลาง - สูง	A+, A, A-	
ต่ำ - ปานกลาง	BBB+, BBB, BBB-	Speculative Grade (BB+ ลงไปจนถึง D)
เก็งกำไร	BB+, BB, BB-	
เก็งกำไรอย่างสูง	B+, B, B-	
เสี่ยงสูงมาก	CCC+, CCC, CC	
เก็งกำไรชัดเจน	C	
ไม่สามารถชำระหนี้ได้	D	

- ◆ การจัดทำตัวอย่างสัญญามาตรฐานของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ โดยร่วมกับสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อเพิ่มหน้าที่ของผู้ออกหุ้นกู้และนายทะเบียน ที่มีต่อผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในการทำหน้าที่ปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุนให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงาน ก.ล.ต. และสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ร่วมกันจัดทำ

ตัวอย่างสัญญาแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้

สำหรับให้ผู้ออกหุ้นกู้และผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำสัญญาแต่งตั้งผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ โดยสามารถนำตัวอย่างสัญญาไปปรับปรุงให้สอดคล้องกับการออกหุ้นกู้ในแต่ละครั้งได้ตามความเหมาะสมภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

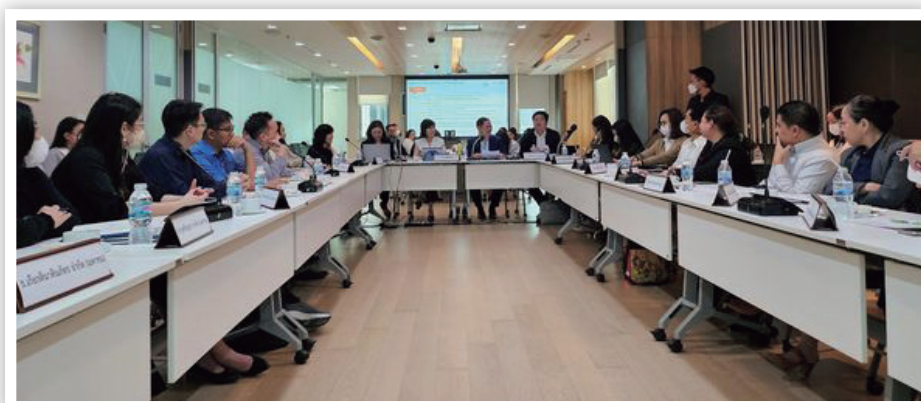
- ◆ จัดทำข้อเสนอเพิ่มกลไกการจัดการเมื่อเกิดเหตุผิดนัด เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับข้อมูลรวดเร็วทันท่วงที เช่น ให้ผู้ออกหุ้นกู้และนายทะเบียนมีหน้าที่แจ้งการผิดนัดต่อผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้และThaiBMA ภายในวันที่เกิดเหตุผิดนัด เป็นต้น ซึ่งสำนักงาน ก.ล.ต. ได้ออกหลักเกณฑ์กำหนดให้ผู้ออกหุ้นกู้และนายทะเบียนมีหน้าที่รายงานการผิดนัดชำระหนี้ให้ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้และสำนักงาน ก.ล.ต. ทราบภายใน 1 วันทำการนับแต่วันปรากฏเหตุ และให้นายทะเบียนส่งรายชื่อผู้ถือหุ้นกู้ให้ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้และสำนักงานภายใน 1 วันทำการนับแต่วันที่ร้องขอ โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2563
- ◆ การศึกษาเกี่ยวกับกลไกการลงทุนใน High yield bond ผ่านกองทุน หรือ Collective investment vehicle เพื่อให้สามารถกระจายความเสี่ยงได้เหมาะสม และเป็นทางเลือกการลงทุนในตราสารหนี้ที่มีผลตอบแทนสูง (ตราสารหนี้ที่มีอันดับเครดิตต่ำหรือไม่มีอันดับเครดิต) ให้กับผู้ลงทุนบุคคล
- ◆ การศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มกลไกบริหารตราสารหนี้ที่มีปัญหา (Distressed bond) เพื่อเป็นทางออกสำหรับนักลงทุน และจะช่วยให้ตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนมีความสมบูรณ์มากขึ้น

ผลักดันการพัฒนากฎเกณฑ์ ในตลาดตราสารหนี้

- ◆ จัดทำตัวอย่างข้อกำหนดสิทธิฉบับใหม่และรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในตลาด เสนอต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ซึ่งต่อมาสำนักงาน ก.ล.ต. ได้เผยแพร่ตัวอย่างข้อกำหนดสิทธิที่สมาคมมีส่วนร่วมปรับปรุงให้ผู้ออกหุ้นกู้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำร่างข้อกำหนดสิทธิตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2562

- ◆ จัดทำข้อเสนอให้สำนักงาน ก.ล.ต. พิจารณาจัดทำแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ ซึ่งต่อมาสำนักงาน ก.ล.ต. ได้มีหนังสือเรื่องความคาดหวังการทำหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในวันที่ 17 เมษายน 2563 และประกาศแนวปฏิบัติในการทำหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ในวันที่ 17 พฤษภาคม 2566

หมุนการเติบโตของหุ้นภาคเอกชน

นอกเหนือจากบทบาทหลักในการกำกับดูแลตลาดรองตราสารหนี้แล้ว ThaiBMA ยังได้มุ่งเน้นการส่งเสริมด้านอุปทานของหุ้นกู้ในตลาดแรกอย่างต่อเนื่อง ในช่วงแรกการออกหุ้นกัวยังจำกัดอยู่เพียงบริษัทขนาดใหญ่จำนวนไม่มากนัก ThaiBMA จึงได้ประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกหุ้นกู้ โดยผ่านการจัดสัมมนาหลากหลายรูปแบบทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การเข้าพบรายบริษัท (Company visits) รวมถึงการจัดทำสื่อเผยแพร่ต่าง ๆ เช่น คู่มือการออกหุ้นกู้ เป็นต้น

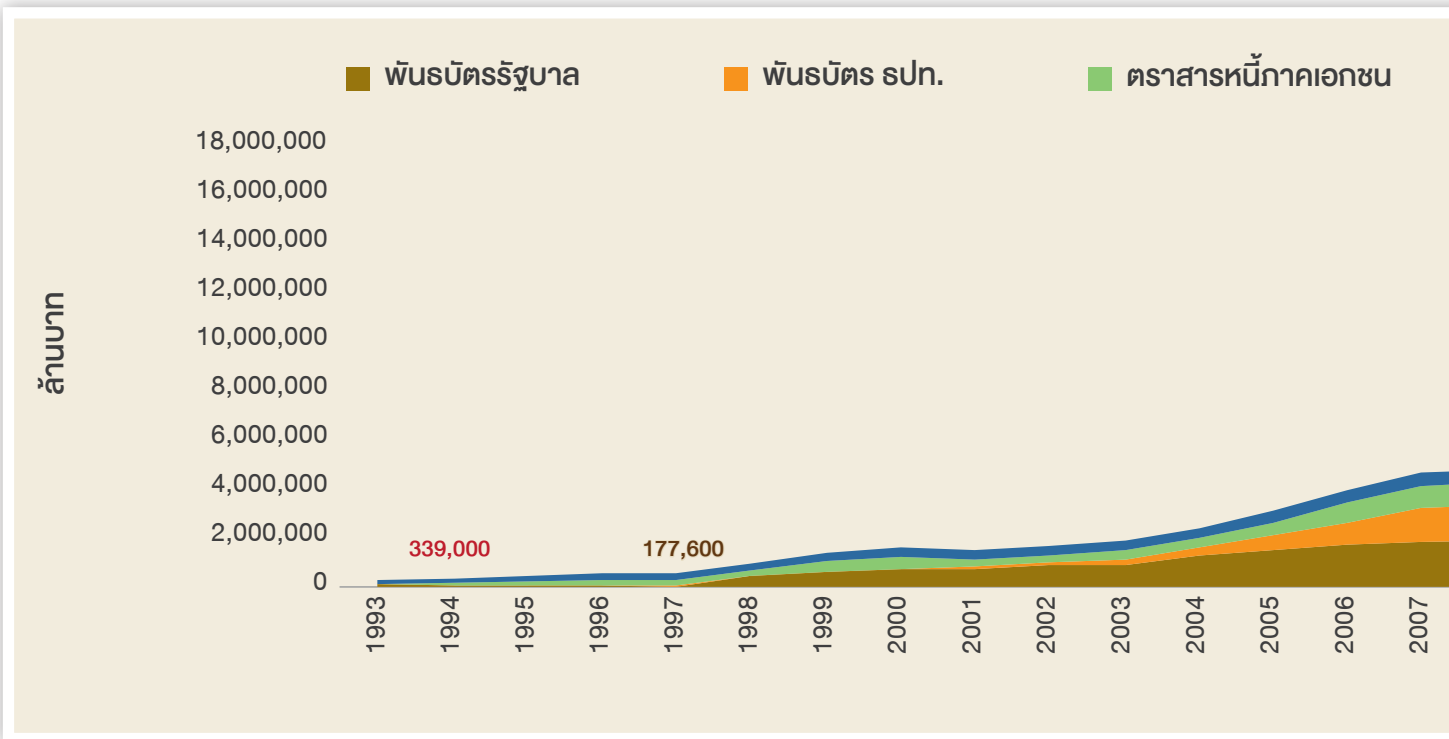

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา มูลค่าคงค้างของตลาดตราสารหนี้ภาคเอกชนเติบโตขึ้นอย่างมาก จากที่มีมูลค่า 1.8 แสนล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 4 ต่อ GDP ในปี 2540 เพิ่มขึ้นเป็นมูลค่า 4.70 ล้านล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 26 ต่อ GDP ณ สิ้นไตรมาสสองปี 2567

มูลค่าการออกหุ้นกู้ได้เติบโตอย่างก้าวกระโดดจากเพียง 1.4 แสนล้านบาทในปี 2549 ซึ่งเป็นปีแรกของการดำเนินงานในสถานะสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องจนมีมูลค่าการออกทะลุ 1 ล้านล้านบาทเป็นครั้งแรกในปี 2562 แม้จะชะลอตัวลงในช่วงสถานการณ์โควิด แต่ในปี 2565 การออกหุ้นกู้ได้ทำสถิติสูงสุดเป็นประวัติการณ์ด้วยมูลค่า 1.26 ล้านล้านบาท ในขณะที่เดียวกันจำนวนบริษัทที่เคยออกหุ้นกู้ที่มีเพียง 176 ราย ในปี 2549 ก็เพิ่มขึ้นเป็น 653 บริษัท ณ สิ้นไตรมาสสองปี 2567 และขยายไปในกลุ่มต่าง ๆ ครอบคลุมเกือบ 30 กลุ่มอุตสาหกรรม

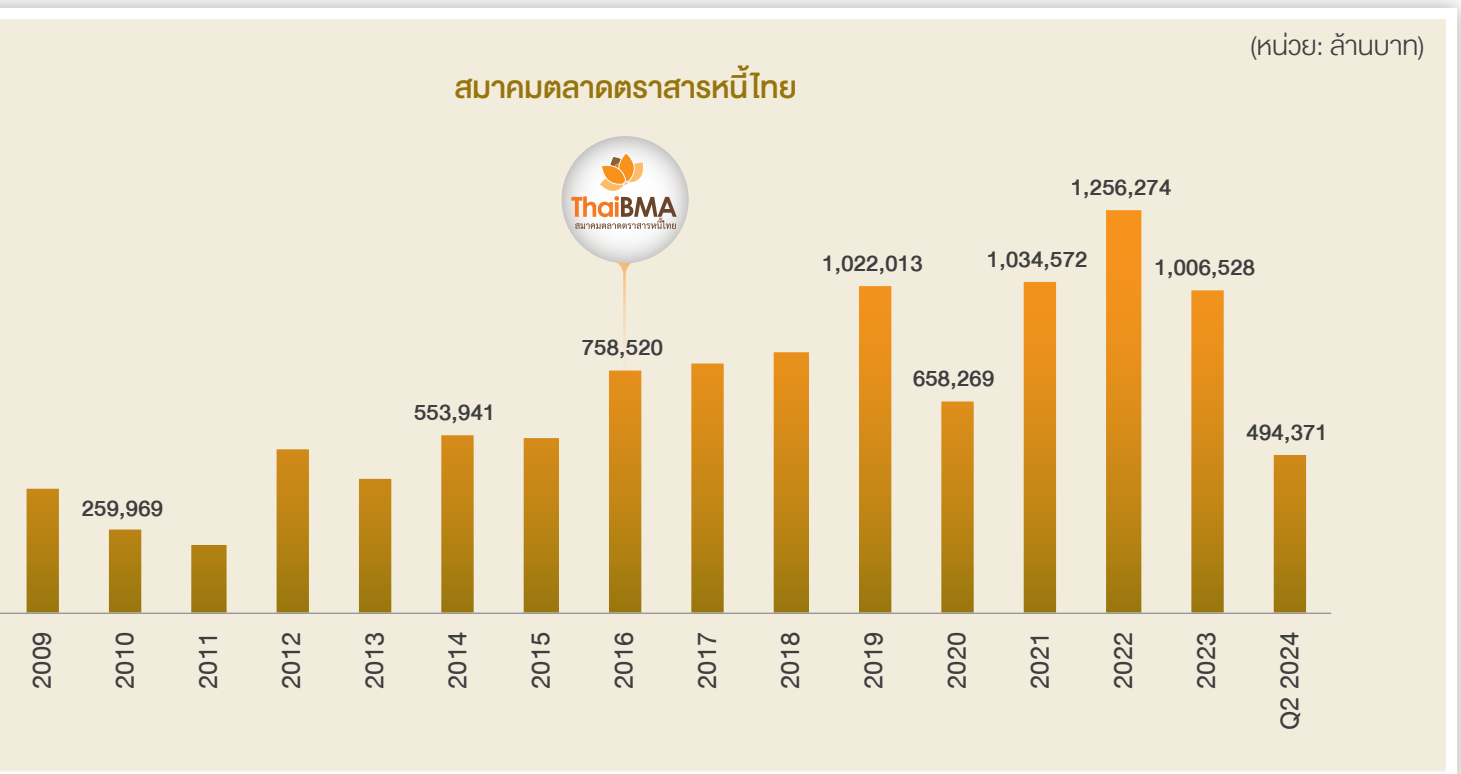
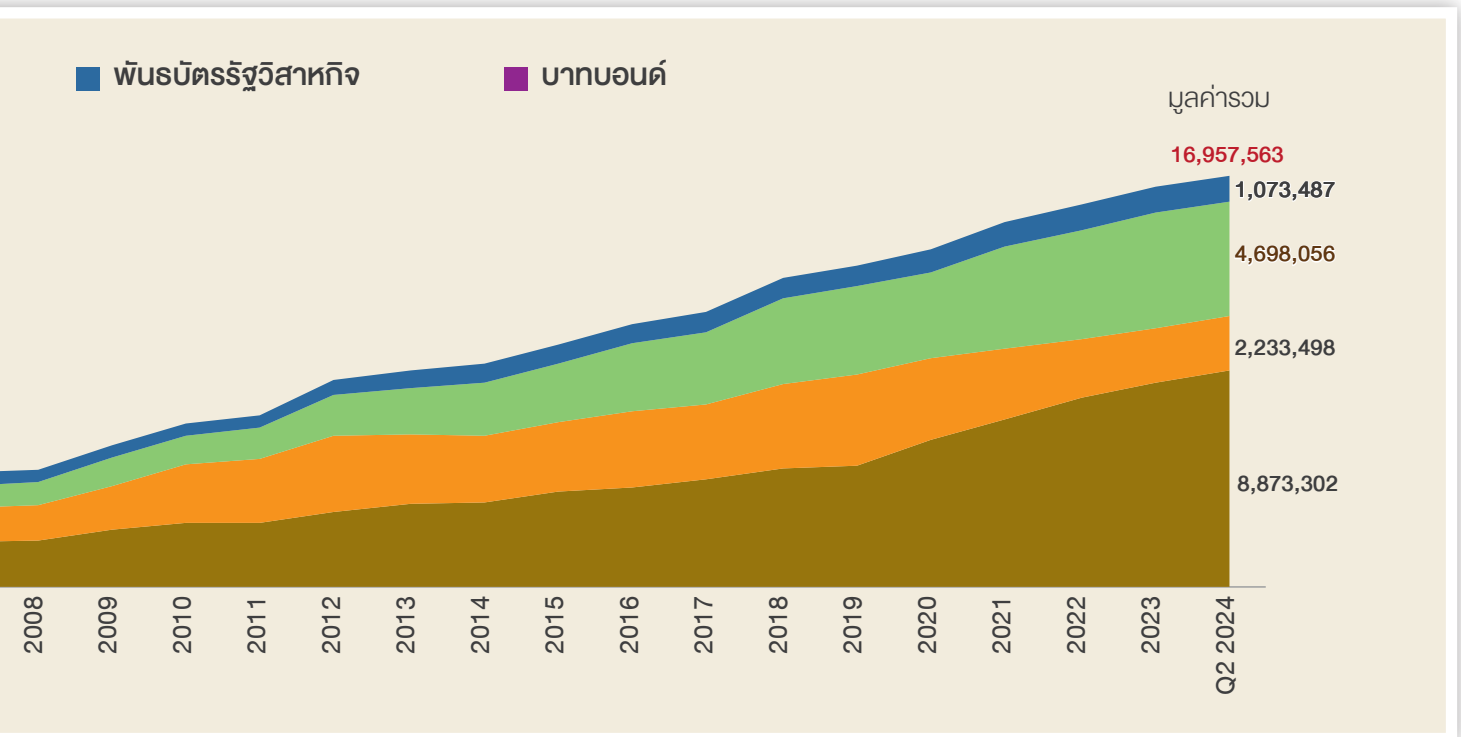
การเติบโตของตลาดแรกส่งผลให้มูลค่าการซื้อขายหุ้นกู้ในตลาดรองขยายตัวขึ้นด้วยเช่นกัน จากที่มีมูลค่าการซื้อขายหุ้นกู้เฉลี่ยต่อวันเพียง 381 ล้านบาทต่อวันในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 6,268 ล้านบาทเฉลี่ยต่อวันในปัจจุบัน (ณ ไตรมาสสองปี 2567)

มูลค่าคงค้างตลาดตราสารหนี้ไทย

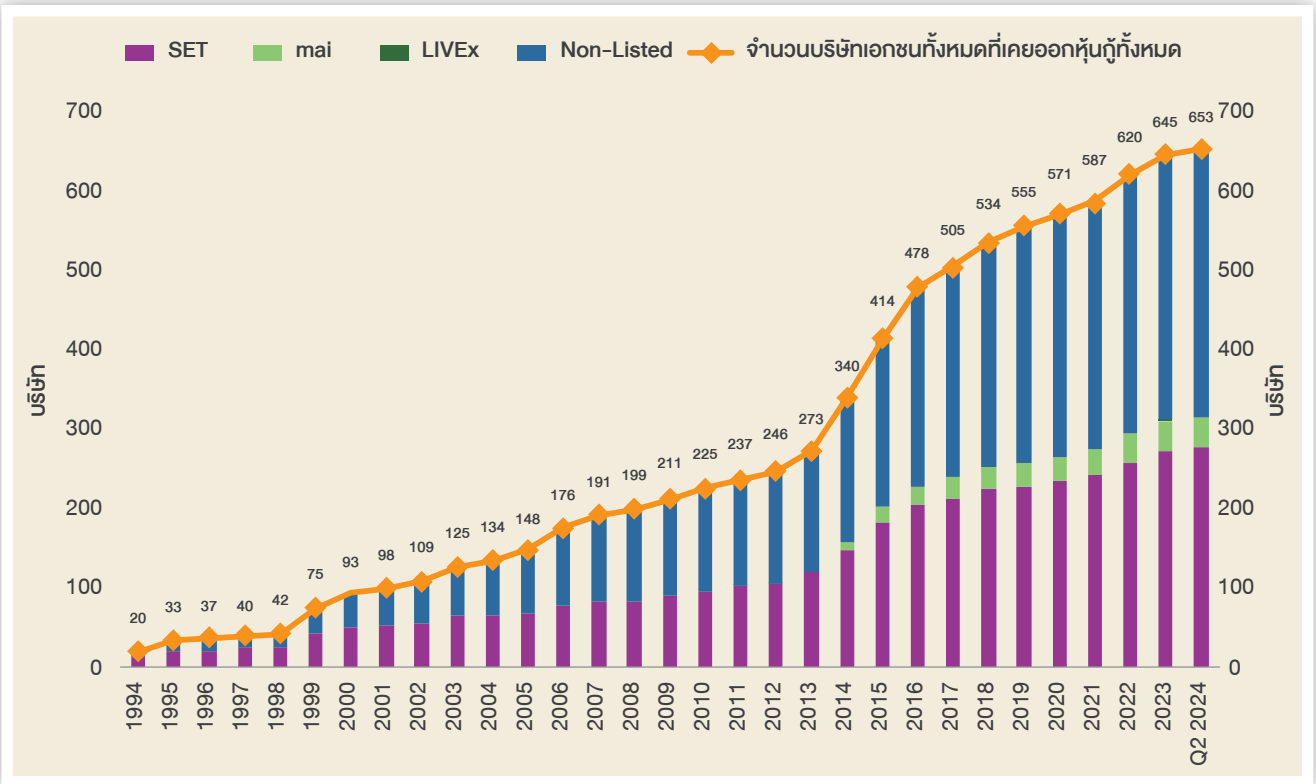

มูลค่าการออกตราสารหนี้ภาคเอกชนระยะยาว

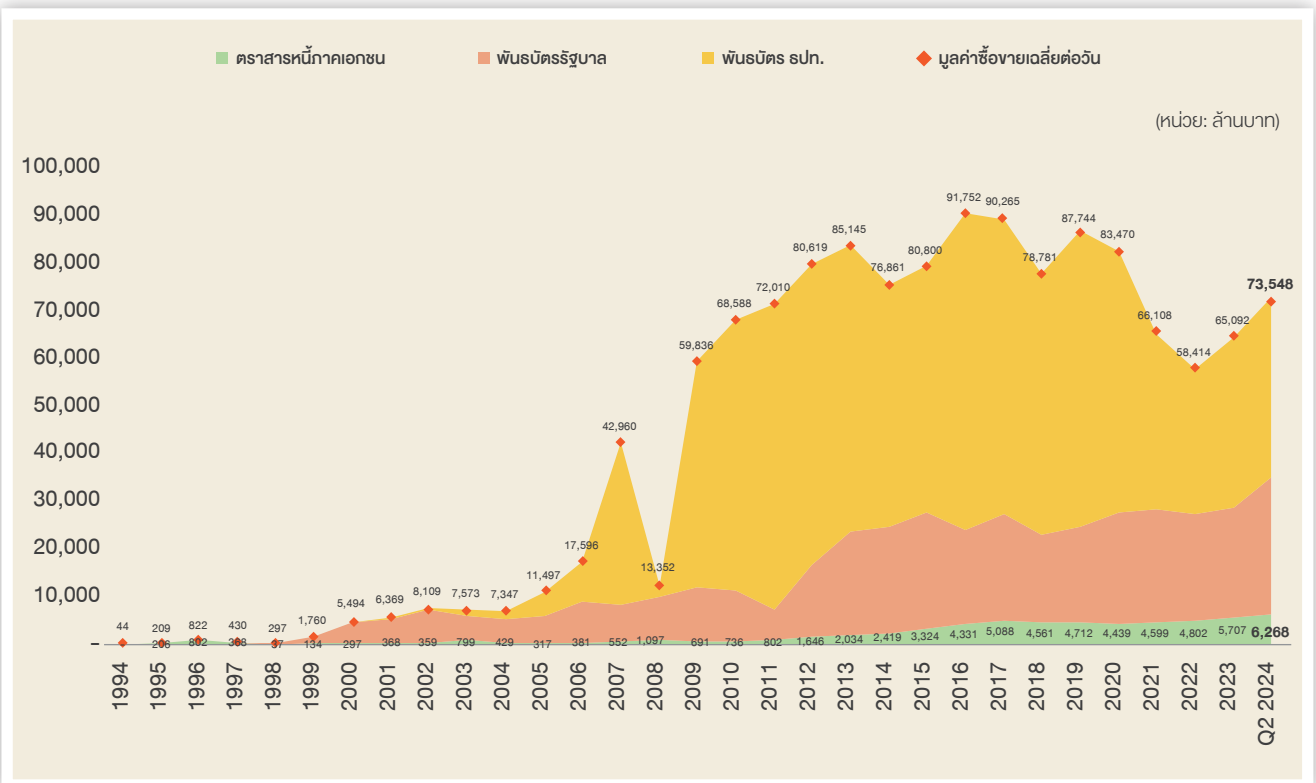

จำนวนบริษัทเอกชนทั้งหมดที่เคยออกหุ้นกู้

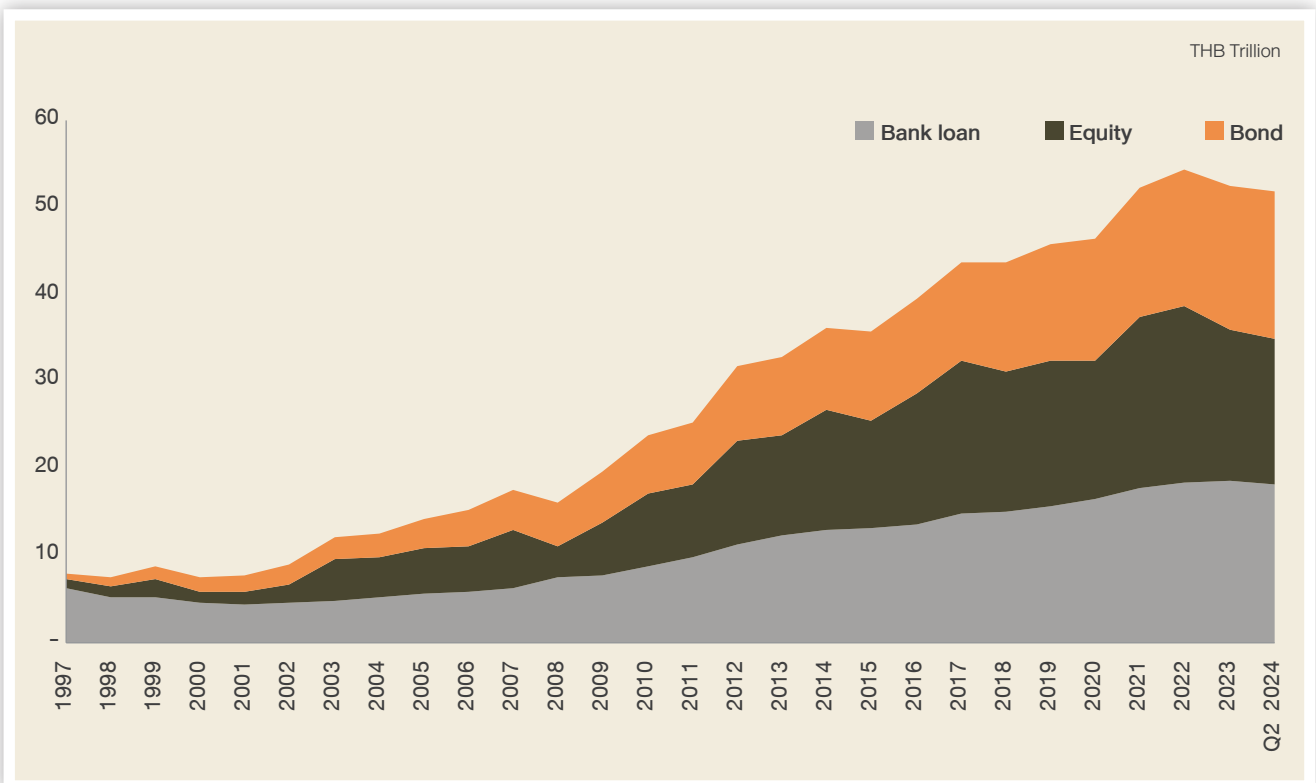
มูลค่าการซื้อขายตราสารหนี้ไทย

ตลาดตราสารหนี้กับบทบาทสำคัญในการเป็นช่องทางระดมทุนของภาครัฐ

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ตลาดตราสารหนี้ไทยเติบโตและทวีความสำคัญอย่างยิ่งในระบบเศรษฐกิจไทยในฐานะทางเลือกที่สำคัญของการระดมทุนและการลงทุน จากที่มีมูลค่าคิดเป็นเพียงร้อยละ 9 ต่อ GDP ในปี 2537 ได้เติบโตขึ้นจนมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 95 ต่อ GDP ณ สิ้นไตรมาสสองปี 2567 และกลายเป็นหนึ่งในสามเสาหลักที่สำคัญและมีความสมดุลของตลาดการเงินไทย

Outstanding of Thai Financial Market

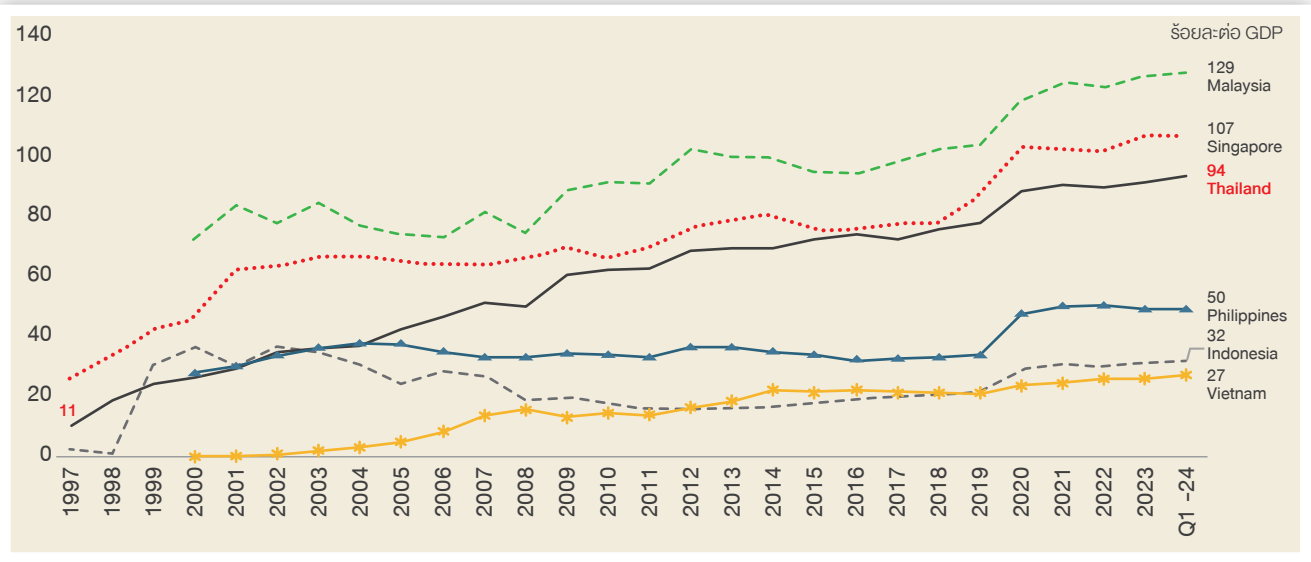

Funding Sources	Outstanding (THB Trillion)	% of financial market	% of GDP*
Bond	17.0	33.0	95
Equity	16.1	31.4	90
Bank Loan	18.2	35.6	102

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศใน ASEAN จากในปี 2537 ที่ตลาดตราสารหนี้ไทยคิดเป็นไม่ถึงร้อยละ 10 ต่อ GDP ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าสิงคโปร์หรือมาเลเซียที่ตลาดตราสารหนี้มีสัดส่วนต่อ GDP สูงกว่าร้อยละ 30 แต่ในปัจจุบัน (ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2567) ตลาดตราสารหนี้ไทยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ

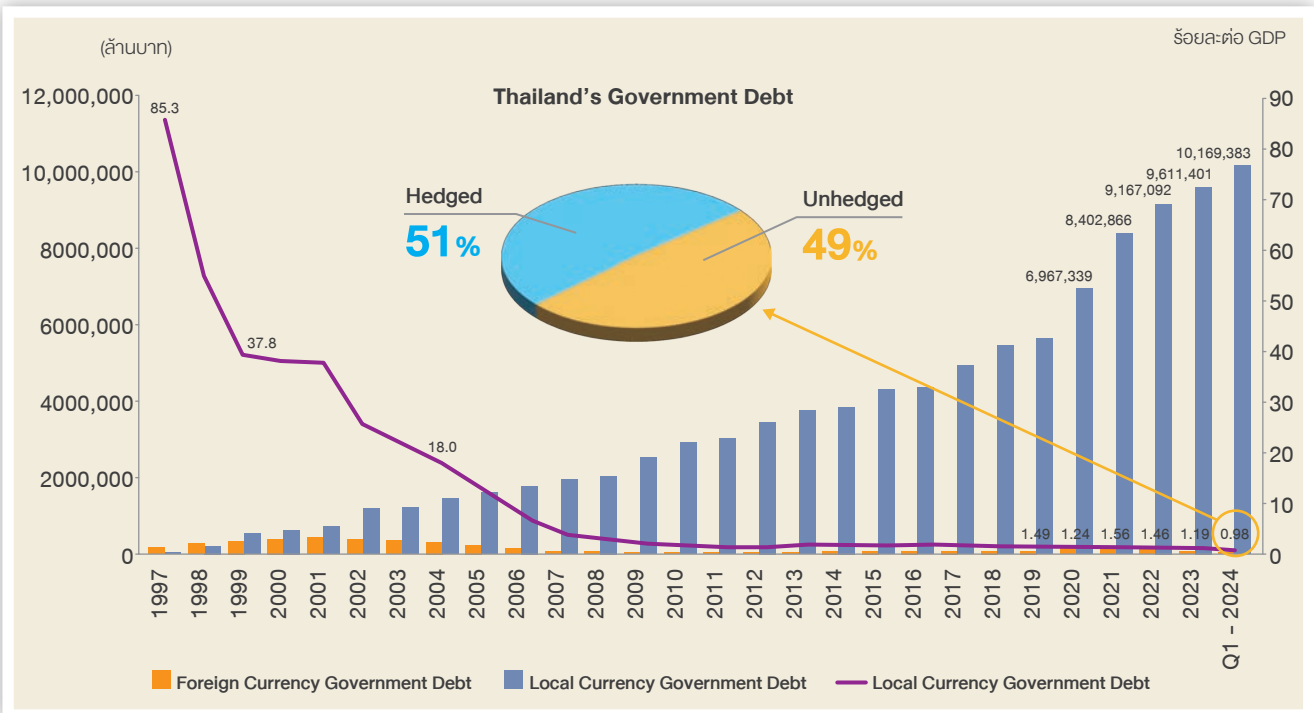
95 ต่อ GDP โดยมีมูลค่าคงค้างถึง 17 ล้านล้านบาท คิดเป็นมูลค่าประมาณ 458 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงกว่ามูลค่าคงค้างของตลาดตราสารหนี้มาเลเซียและอินโดนีเซียที่มีมูลค่าประมาณ 437 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 440 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

ขนาดตลาดตราสารหนี้ในอาเซียน (สัดส่วนเทียบกับ GDP)

ในปัจจุบันการระดมเงินทุนผ่านการออกพันธบัตรเสนอขายต่อผู้ลงทุนในประเทศกลายเป็นแหล่งระดมทุนที่สำคัญของรัฐบาล และทำให้หนี้สกุลเงินต่างประเทศของรัฐบาลลดลงจากที่เคยมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 85.3 เมื่อปี 2540 เหลือเพียงร้อยละ 0.98 ของหนี้ของรัฐบาลทั้งหมดที่มีมูลค่า 10.2 ล้านล้านบาท ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม ปี 2567 และกว่าร้อยละ 51 มีการป้องกันความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนไว้แล้ว (Hedging) ดังนั้น จึงเห็นได้ชัดเจนว่า การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศช่วยเสริมสร้างความมั่นคงในการระดมทุนของภาครัฐ ลดการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ และทำให้มีความเสี่ยงต่ำต่อความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน

มูลค่าหนี้คงค้างและสัดส่วนหนี้ต่างประเทศของรัฐบาลไทย

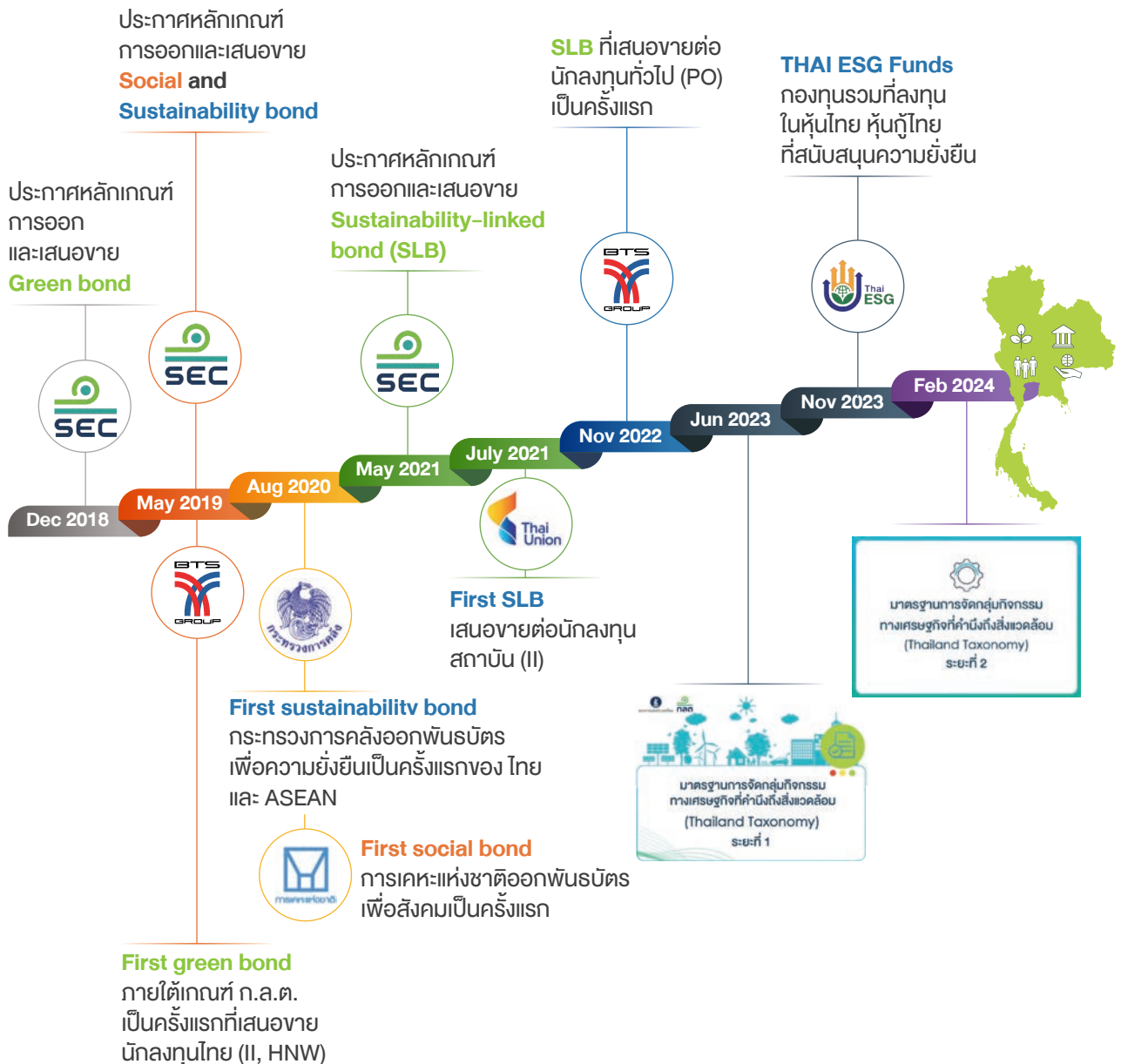

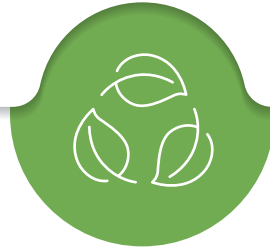
ก้าวสู่ความยั่งยืน

จากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศที่ทวีความรุนแรงขึ้น ทำให้เกิดความตกลงปารีส (Paris agreement) เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจัง สำหรับประเทศไทยได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะมุ่งสู่การบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon neutrality) ใน ค.ศ. 2050 (พ.ศ. 2593) และเป้าหมายการ

ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิให้เป็นศูนย์ (Net zero emission) ใน ค.ศ. 2065 (พ.ศ. 2608) หนึ่งในแหล่งเงินทุนที่จะนำมาใช้เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตและการดำเนินงานให้ไปสู่เป้าหมาย ก็คือ การออกตราสารหนี้กลุ่มความยั่งยืน หรือที่เรียกว่า ESG (Environmental, Social and Governance) bond

พัฒนาการสำคัญของการออก ESG bond ในประเทศไทย

Green bond

ตราสารหนี้ซึ่งเงินที่ได้จากการระดมทุนจะถูกนำไปใช้เป็นเงินลงทุนหรือนำไปใช้ชำระคืนหนี้ (re-finance) ที่ได้ลงทุนไปในโครงการที่มี คุณสมบัติเป็นโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม

Social bond

ตราสารหนี้ซึ่งเงินที่ได้จากการระดมทุน จะถูกนำไปใช้เป็นเงินลงทุนหรือนำไปใช้ชำระคืนหนี้ (re-finance) ที่ได้ลงทุนไปในโครงการที่มี คุณสมบัติเป็นโครงการเพื่อสังคม

Sustainability bond

ตราสารหนี้ซึ่งเงินที่ได้จากการระดมทุนจะถูกนำไปใช้เป็นเงินลงทุนนำไปใช้ชำระคืนหนี้ (re-finance) ที่ได้ลงทุน ไปทั้งในโครงการเพื่อสิ่งแวดล้อมและโครงการเพื่อสังคม

Sustainability-linked bond

ตราสารหนี้ซึ่งคุณลักษณะทางการเงินและ / หรือโครงสร้าง ขึ้นอยู่กับการที่ issuer สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ ด้านความยั่งยืนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

ESG bond ประกอบด้วย

1. ตราสารหนี้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Green bond) คือตราสารหนี้ที่ออกเพื่อระดมทุนในโครงการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือ ส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น โครงการพลังงานทางเลือก การลดก๊าซเรือนกระจก การบำบัดน้ำเสีย การคมนาคมสะอาด เป็นต้น
2. ตราสารหนี้เพื่อพัฒนาสังคม (Social bond) คือตราสารหนี้ที่ออกเพื่อระดมทุนใช้พัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน เช่น การให้บริการสาธารณสุข ส่งเสริมการศึกษา จัดหาอาชีพ การสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อย เป็นต้น
3. ตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน (Sustainability bond) คือตราสารหนี้ที่ระดมทุนเพื่อไปใช้กับโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อทั้งสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างยั่งยืน กล่าวคือ โครงการต้องมีลักษณะเป็นไปตามหลักเกณฑ์การออก Green bond และ Social bond
4. ตราสารหนี้ส่งเสริมความยั่งยืน (Sustainability-Linked Bond : SLB) คือตราสารหนี้ที่มีข้อตกลงหรือเงื่อนไขเกี่ยวกับการปรับอัตราดอกเบี้ยหรือภาระผูกพันโดยอ้างอิงกับผลสำเร็จของตัวชี้วัดและเป้าหมายโดยรวมของบริษัทที่จะทำให้เกิดความยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

ThaiBMA ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเติบโตของ ESG bond โดยได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงาน ก.ล.ต. และธนาคารพัฒนาเอเชีย ในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่บริษัทผู้ออกตราสารหนี้และผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการจัดทำข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ระดมทุนและผู้ลงทุน โดยในช่วงปี 2563-2567 ได้มีการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การสนับสนุนด้านเงินทุนแก่ผู้ออก ESG bond โดย ThaiBMA ได้ประสานขอความสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุน (Capital Market Development Fund : CMDF) เพื่อจัดทำโครงการให้ทุนสนับสนุนและส่งเสริมการออกตราสารหนี้กลุ่มความยั่งยืน (ESG bond issuance grant scheme) ซึ่ง CMDF จะให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการตรวจ

สอบ (External review) หรือการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit rating) ของ ESG bond ที่เข้าข่ายที่กำหนด โดยสนับสนุนไม่เกิน 2 ล้านบาทต่อประเภทตราสารหนี้ ภายใต้วงเงินรวมของโครงการ 100 ล้านบาท โครงการดังกล่าวมีระยะเวลาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2566 ถึง 30 มิถุนายน 2570

2. ด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ (Capacity building) ผ่านการจัดอบรมสัมมนาในวงกว้างแก่ผู้ออกตราสารหนี้และผู้ร่วมตลาดอย่างต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมให้องค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมีความรู้ความเข้าใจและแรงบันดาลใจในการระดมทุนผ่านการออกตราสารหนี้กลุ่มความยั่งยืน (ESG bond) เช่น

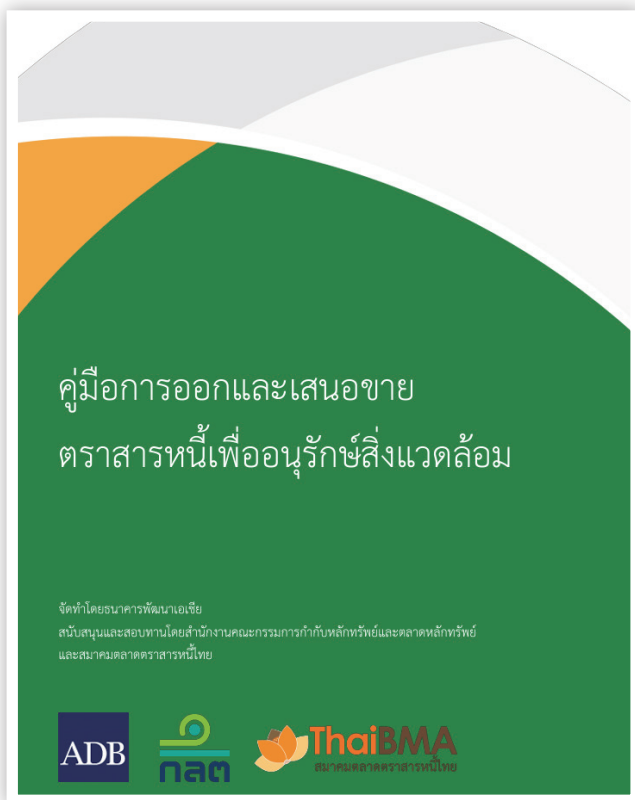
- Sustainability bond forum ในปี 2562-2563 และ Blue bond ในปี 2564
- Green finance seminar ร่วมกับ คณะกรรมการการเงิน การคลัง สถาบันการเงินและตลาดการเงิน ในปี 2565

- Enable ESG bond issuance#1 : Investor demand, corporate experiences, and new funding support และ Enable ESG bond issuance #2 : Global dynamic & Thailand framework development ในปี 2566
- Enable ESG bond issuance#3 : Workshop - Sustainable bond issuance in practice ในปี 2567 เพื่อให้ความรู้ภาคปฏิบัติในการออก ESG bond แก่บริษัทต่าง ๆ

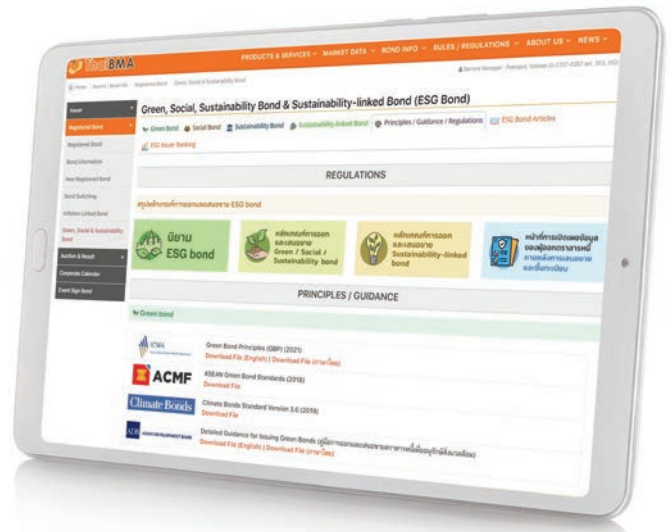

3. การจัดทำเครื่องมือและข้อมูลสนับสนุนด้าน ESG

- จัดทำคำแปลภาษาไทยของคู่มือและหลักการของ ESG bond ประเภทต่าง ๆ ที่จัดทำโดย International Capital Market Association (ICMA) ซึ่งเป็นมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก เพื่อส่งเสริมความเข้าใจแก่ผู้ออกตราสารหนี้ ผู้จัดจำหน่ายและผู้ลงทุน ได้แก่
 - ICMA’s green bond principle (หลักการของตราสารหนี้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) และ Detailed guidance for issuing green bonds (คู่มือการออกและเสนอขายตราสารหนี้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม)
 - ICMA’s social bond principle (หลักการของตราสารหนี้เพื่อพัฒนาสังคม)
 - ICMA’s sustainability bond guidelines (แนวปฏิบัติของตราสารหนี้เพื่อความยั่งยืน) และ
 - ICMA’s sustainability-linked bond principle (หลักการของตราสารหนี้ส่งเสริมความยั่งยืน)

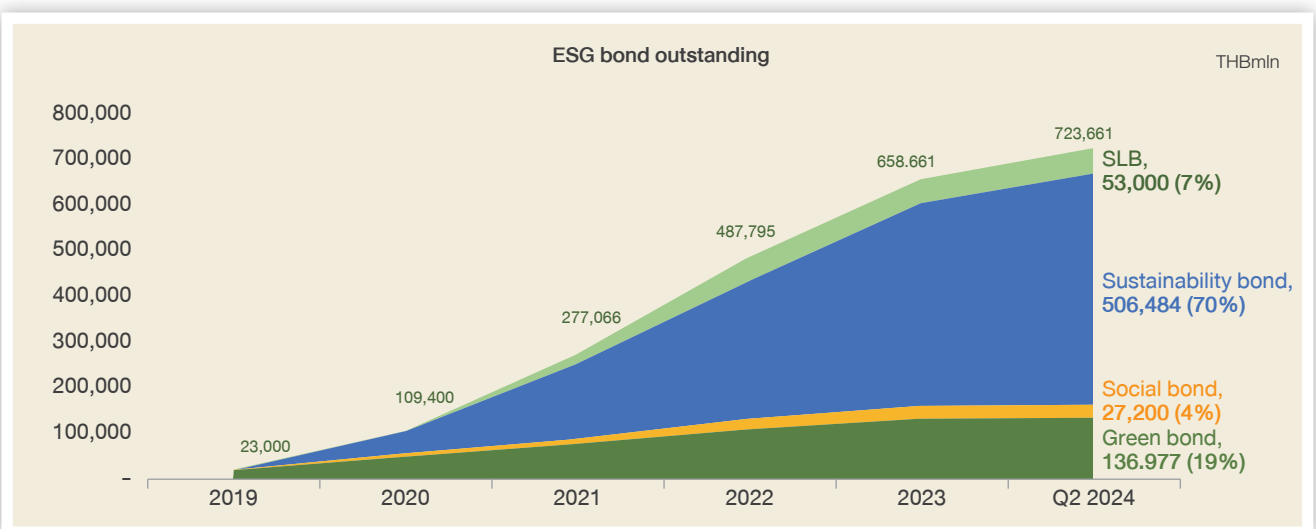

- จัดทำ One-stop ESG information platform เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ESG ในแหล่งเดียว โดยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ ESG bond แต่ละรุ่นที่มีในตลาด รวมถึงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง อาทิ มาตรฐานสากล ICMA principle / ASEAN standard และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกและเสนอขาย
- จัดทำและเผยแพร่ข้อมูล ESG bond index เพื่อเป็น Benchmark ให้กับนักลงทุนในการติดตามและเปรียบเทียบผลตอบแทนกับสินทรัพย์ประเภทอื่น ๆ โดยเผยแพร่บนเว็บไซต์ตั้งแต่วันที่ 5 มกราคม 2564
- จัดทำสรุปหลักเกณฑ์การออกและเสนอขายตราสารหนี้ ESG ในรูปแบบ infographic และนำออกเผยแพร่บนเว็บไซต์
- จัดทำและเผยแพร่ข้อมูล ESG underwriter ranking และ ESG issuer ranking เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมของผู้ออกตราสารหนี้ และ ผู้จัดจำหน่าย โดยเผยแพร่บนเว็บไซต์ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566

นอกจากนั้น ในปี 2566 ThaiBMA ได้สมัครเป็น “องค์กรผู้นำด้านการจัดการก๊าซเรือนกระจก” (Climate Action Leading Organization : CALO) ของเครือข่ายคาร์บอนนิวทรัลประเทศไทย โดยเป็น 1 ใน 117 องค์กร และเป็นสมาคมแห่งแรกที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการเครือข่ายคาร์บอนนิวทรัลประเทศไทย เพื่อแสดงเจตนารมณ์ที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมุ่งสู่คาร์บอนนิวทรัลในระดับองค์กร โดยมีเป้าหมายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

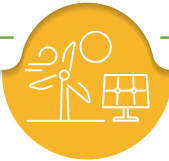
ณ สิ้นไตรมาสสองปี 2567 มูลค่าค้างของ ESG bond เท่ากับ 723,661 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.3 ของตลาดตราสารหนี้ไทย ซึ่งคาดว่าจะมีโอกาสเติบโตได้อีกมาก ทั้งนี้ ร้อยละ 70 เป็น Sustainability bond รองลงมาคือ Green bond ร้อยละ 19 Sustainability-linked bond ร้อยละ 7 และ Social bond ร้อยละ 4

ตัวอย่างองค์กรที่ออก ESG Bond ในไทย

Green Bond

 Reforestation project	 Environmental friendly car hire purchases	 Mass Transit System	 Loan to reforestation projects
 Solar energy	 Solar energy	 Wind energy	 Wind energy
			 Solar energy wind energy and hydro power

ESG Bonds

Sustainability Bond

	Relief measures to mitigate Ministry of Finance the social and economic impacts from COVID19
	Housing development projects
	Mass transit system
	Financing green projects
	Mortgage loan

Social Bond

	Financing to Women Entrepreneurs
	Support local farmers
	Financing social projects
	Housing development projects
	Financing for Low-income earners

SLB

	<ul style="list-style-type: none"> Reduce CO2 emissions Setup Fishing Vessel Inspection System
	Reduce CO2 emissions and PET bottle recycle projects
	Reducing electricity use and use more renewable energy
	<ul style="list-style-type: none"> GHG Emission Intensity Reduction Reduce the raw water consumption and reliance from natural sources

Green, Social & Sustainability Bonds : A High-Level Mapping to the Sustainability Mapping Goals

THE GLOBAL GOALS

GREEN BONDS & SUSTAINABILITY BONDS

SOCIAL BONDS

Source from ICMA Website at <https://qr.go.page.link/SxQCw>

ก้าวต่อไปที่ท้าทาย

ตลอดระยะเวลา 30 ปีที่ผ่านมา ThaiBMA ได้ทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในตลาดตราสารหนี้ เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยในมิติต่าง ๆ สร้างสรรค์นวัตกรรมสู่ตลาดตราสารหนี้ไทย เป็นเวทีของการแลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นและประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ

แม้จะมีวิกฤตการณ์ทางการเงินและสถานการณ์ความไม่แน่นอนต่าง ๆ เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ตลาดตราสารหนี้ไทยยังคงเติบโตขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถทำหน้าที่เป็นหนึ่งในแหล่งระดมทุนที่สำคัญให้กับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เป็นอย่างดี เห็นได้จาก

- ◆ มูลค่าซื้อขายวันแรกเพียง 1 ล้านบาท สู่มูลค่าการซื้อขายเฉลี่ยต่อวันกว่า 6.5 หมื่นล้านบาท
- ◆ มูลค่าการออกหุ้นกู้เพียงหลักหมื่นล้านบาทต่อปี สู่มูลค่าการออกหุ้นกุกว่า 1 ล้านล้านบาทต่อปี
- ◆ มูลค่าคงค้างตราสารหนี้ขึ้นทะเบียนเพียง 3 หมื่นล้านบาท ไม่ถึง 10% ต่อ GDP สู่มูลค่าคงค้างตราสารหนี้ถึง 17 ล้านล้านบาท หรือ 95% ต่อ GDP ในปัจจุบัน (มิถุนายน 2567)

นอกจากการเติบโตอย่างแข็งแกร่งแล้ว ก้าวต่อไปของ ThaiBMA จะมุ่งสู่การขับเคลื่อนตลาดตราสารหนี้ไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาความยั่งยืนให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ในกลุ่มความยั่งยืน การเสริมสร้างคุณภาพของผู้ระดมทุนและตัวกลางในตลาดตราสารหนี้ การปกป้องนักลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียให้ได้รับความเป็นธรรมโดยมีกลไกการกำกับดูแลที่เหมาะสม

3 Decades of ThaiBMA Milestones

2537-2541 ก่อร่างสร้างฐาน

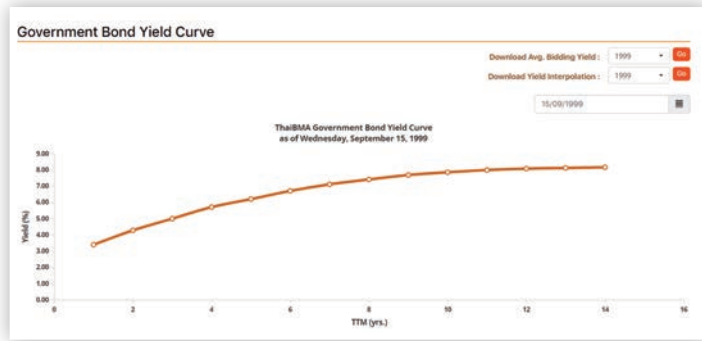
2537

- ◆ “ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้” หรือ “Bond Dealers Club” เปิดดำเนินการพร้อมกับการให้บริการระบบซื้อขายตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ ‘BONDNET’ เป็นครั้งแรกของประเทศไทย เมื่อ 1 พฤศจิกายน 2537

2540

- ◆ “ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย” ได้รับใบอนุญาตศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้จากสำนักงาน ก.ล.ต. เมื่อ 9 ธันวาคม 2540 โดยเป็นการยกระดับโครงสร้างองค์กรจาก Bond Dealers Club เป็น Thai Bond Dealing Center (ThaiBDC)

2541-2547 เดินหน้าท่ามกลางวิกฤต

2541

- ◆ ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย (ThaiBDC) เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการ เมื่อ 22 เมษายน 2541
- ◆ จัดทำดัชนีตราสารหนี้ (Bond indices) โดยเริ่มจากพันธบัตรรัฐบาล
- ◆ จัดทำเส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (Government bond yield curve) ขึ้นเป็นครั้งแรกโดยใช้อัตราผลตอบแทนซื้อขาย

2542

- ◆ รัฐบาลออกพันธบัตรรัฐบาลรุ่นแรกในรอบทศวรรษในเดือนสิงหาคม 2542 และออกตั๋วเงินคลังครั้งแรกในเดือนกันยายน 2542
- ◆ เปิดให้บริการระบบสารสนเทศตราสารหนี้ (Bond Information Service / BIS) ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต
- ◆ ปรับปรุงการจัดทำ Yield curve ให้ครอบคลุมทุกช่วงอายุ โดยสร้างจากอัตราผลตอบแทนเสนอซื้อของพันธบัตรรัฐบาลทุกรุ่น

2543

- ◆ สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนดให้สถาบันผู้ค้าตราสารหนี้รายงานการซื้อขายตราสารหนี้มายัง ThaiBDC
- ◆ สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนดให้ผู้ค้าตราสารหนี้ (Bond trader) ของสถาบันการเงินต้องขึ้นทะเบียนกับ ThaiBDC โดยผ่านการสอบ และขึ้นทะเบียนผู้ค้า
- ◆ กำหนดสัญลักษณ์ของตราสารหนี้ขึ้นทะเบียน (Bond symbol) ทั้งพันธบัตรและหุ้นกู้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสื่อความหมายที่เป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน

2544

- ◆ ThaiBDC ประกาศให้สมาชิกใช้ Global Master Repurchase Agreement (GMRA) เป็นสัญญามาตรฐานในการทำธุรกรรมซื้อคืน ร่วมกับ Thailand Annex
- ◆ จัดทำสรุปแนวทางบันทึกบัญชีของธุรกรรม Repo โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาวิชาชีพบัญชี และออกแนวทางปฏิบัติของการทำธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน (Private repo)

2548-2559 ยกระดับสู่ SRO

- ◆ จัดทำข้อมูล Mark to market ของตราสารหนี้รายรุ่น โดยนำออกเผยแพร่ทุกวัน
- ◆ จัดทำดัชนีหุ้นกู้ภาคเอกชน (Investment grade corporate bond index)

2545

- ◆ จัดทำหน้าจอบริการ Market watch เพื่อเผยแพร่ราคาซื้อขายตราสารหนี้ระหว่างวัน (Intraday)

2546

- ◆ จัดงาน ThaiBDC's Best Bond Awards ขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อส่งเสริมสนับสนุนความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ ของผู้ประกอบการในตลาดตราสารหนี้
- ◆ ปรับปรุงโครงสร้างภายในเพื่อรองรับการขยายการดำเนินงานด้าน SRO โดยเพิ่มฝ่ายงานด้านตรวจสอบ กำกับดูแลและฝ่ายกฎหมาย
- ◆ เปิดให้บริการระบบบริหารความเสี่ยงทางการเงิน iRisk และพัฒนาระบบซื้อขายตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ iDeal เพื่อเป็นทางเลือกของการซื้อขายตราสารหนี้

2548

- ◆ คณะกรรมการกำกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ในประเทศไทยที่มี รมว.คลังเป็นประธาน มีมติให้ปรับโครงสร้างตลาดตราสารหนี้ โดยให้ศูนย์ซื้อขายฯ โอนระบบซื้อขายตราสารหนี้ทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ และให้ศูนย์ซื้อขายฯ คงทำหน้าที่กำกับดูแลสมาชิก เป็นศูนย์กลางข้อมูลตราสารหนี้ และแปลงสถานภาพเป็นสมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์

- ◆ “พรบ.บริหารหนี้สาธารณะ” มีผลบังคับใช้เมื่อ 2 กุมภาพันธ์ 2548 ทำให้กระทรวงการคลังสามารถออกพันธบัตรได้แม้ในยามที่ฐานะการคลังไม่ขาดดุล

- ◆ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) สำนักงาน ก.ล.ต. และศูนย์ซื้อขายฯ ลงนามในบันทึกข้อตกลงร่วมกันเพื่อดำเนินโครงการสร้างองค์รกำกับดูแลสมาชิก (SRO) และศูนย์กลางข้อมูลในตลาดตราสารหนี้

- ◆ สำนักงาน ก.ล.ต. อนุมัติให้ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทยจัดตั้ง เป็นสมาคมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลักทรัพย์โดยใช้ชื่อว่า “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย” (ThaiBMA)

2549

- ◆ สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนดให้ผู้ออกหุ้นกู้จะต้องนำมาขึ้นทะเบียนกับ ThaiBMA

2550

- ◆ สำนักงาน ก.ล.ต. และ ThaiBMA ลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อกำหนดขอบเขตหน้าที่และความคาดหวังในการทำหน้าที่องค์รกำกับดูแลตนเอง (SRO) ของสมาคม

- ◆ ThaiBMA ดำเนินโครงการสร้างองค์รกำกับดูแลสมาชิกและศูนย์กลางข้อมูลในตลาดตราสารหนี้เสร็จสิ้นตามเป้าหมายเมื่อ 30 กันยายน 2550 โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบภายนอกโดยประกอบด้วย 6 แผนงาน คือ

1. ปรับปรุงงานหลักด้านการทำหน้าที่ SRO ให้สมบูรณ์
2. การพัฒนาปรับปรุงระบบข้อมูลตราสารหนี้
3. การพัฒนางานด้านวิจัยพัฒนาและการฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้
4. การปรับปรุงระบบสำรองข้อมูลตราสารหนี้
5. การพัฒนาเครื่องมือวิเคราะห์และบริหารการลงทุนในตราสารหนี้
6. ปรับปรุงห้องสมุดตราสารหนี้

2548-2559 ยกระดับสู่ SRO (ต่อ)

2551

- ◆ ThaiBMA เริ่มดำเนินการออกตรวจสอบสมาชิก (Onsite inspection) เป็นครั้งแรกของการทำหน้าที่ SRO อย่างเต็มรูปแบบ ขยายจากเดิมที่ทำหน้าที่ตรวจสอบธุรกรรมที่รายงานเข้ามายัง ThaiBMA เท่านั้น

2552

- ◆ ThaiBMA ได้รับคัดเลือกจาก International Finance Corporation (IFC) จัดจ้างให้เป็นที่ปรึกษา (Consultancy service) แก่ตลาดตราสารหนี้เวียดนาม ในการพัฒนา Market convention และ ระบบงานในตลาดตราสารหนี้

2554

- ◆ ThaiBMA ร่วมกับอีก 4 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. และ ตลาดหลักทรัพย์ฯ ลงนามใน MOU เพื่อพัฒนาโครงการ Thailand Financial Instruments Information Center (TFIIC) เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางข้อมูลตลาดการเงินทั้งด้านตลาดเงิน ตลาดหุ้น และตลาดตราสารหนี้ ซึ่งในปัจจุบัน TFIIC ถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญของตลาดการเงินทั้งหมด ซึ่งช่วยสนับสนุนภาครัฐในการวิเคราะห์ตลาดและกำหนดนโยบายต่าง ๆ

2560-ปัจจุบัน เติบโตพัฒนา

2560

- ◆ พัฒนาหน้าจอ ThaiBMA Dashboard เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการซื้อขายระหว่างวันแบบ real time ประกอบด้วย มูลค่าซื้อขายสุทธิของต่างชาติ ความเคลื่อนไหวของอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรุ่นอ้างอิง เป็นต้น

2561

- ◆ จัดทำ Inflation-Linked Bond (ILB) index เพื่อใช้ติดตามผลตอบแทนของการลงทุนในพันธบัตรชดเชยเงินเฟ้อ (ILB217A และ ILB283A)

2562

- ◆ โครงการ ThaiBMA's Registrar Service Platform (RSP) ได้รับอนุมัติใบอนุญาตให้บริการเป็นศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ในโครงการทดสอบและพัฒนานวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการให้บริการเกี่ยวกับตลาดทุน (Regulatory sandbox) ของสำนักงาน ก.ล.ต. เมื่อ 11 กันยายน 2562 เพื่อทดสอบการให้บริการการออกหุ้นกู้โดยใช้ระบบ blockchain เป็นครั้งแรกของประเทศไทย โดยเริ่มจากรายชื่อที่ 1 คือ ระบบการจัดเก็บข้อมูลผู้ถือครองตราสารหนี้แบบไม่มีศูนย์กลาง

- ◆ บริษัท โตโยต้า ลีสซิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด เป็นผู้ออกรายแรกในโครงการ RSP1 ถือเป็นหุ้นกู้ Blockchain รุ่นแรกของประเทศไทย เสนอขายต่อนักลงทุนสถาบันและรายใหญ่ มูลค่ารวม 500 ล้านบาท
- ◆ มีการออก Green bond รุ่นแรกของไทย ภายใต้หลักเกณฑ์ของสำนักงาน ก.ล.ต. โดย BTS group มูลค่ารวม 13,000 ล้านบาท
- ◆ ยอดถือครองตราสารหนี้ของนักลงทุนต่างชาติ (Non-resident holding) แต่ละระดับ 1 ล้านล้านบาท เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ เมื่อ 2 กรกฎาคม 2562
- ◆ ภาคเอกชนไทยระดมทุนโดยการออกหุ้นกู้ระยะยาวทั้งปีทำระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ ทะลุ 1 ล้านล้านบาท เป็นครั้งแรก โดยมีมูลค่าการออกรวม 1,086,538 ล้านบาท

2563

- ◆ ThaiBMA เปิดให้บริการ “Mebond” โมบายแอปพลิเคชันสำหรับนักลงทุนรายย่อยเป็นครั้งแรกของประเทศไทย ช่วยให้นักลงทุนสามารถบันทึกตราสารหนี้ที่นักลงทุนถือครองไว้ในที่เดียวกัน ติดตามข้อมูลการลงทุนของตนเอง และข้อมูลอื่นในตลาดตราสารหนี้ได้สะดวก รวดเร็ว มีข้อมูลครบถ้วนในแหล่งเดียว
- ◆ ThaiBMA เปิดให้บริการโปรแกรมต่าง ๆ ให้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่ายสำหรับผู้ร่วมตลาดกลุ่มต่าง ๆ ได้แก่
 - “E-Book Building” ระบบสำรวจความต้องการในการลงทุนในตราสารหนี้ที่ระดับอัตราดอกเบี้ยต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดอัตราดอกเบี้ย (Coupon) ที่เหมาะสมของหุ้นกู้ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของทั้งผู้จัดจำหน่ายและผู้ออกตราสารหนี้
 - “Smart Funding Solution” ระบบงานสำหรับบริษัทผู้ออกตราสารหนี้ในการติดตามข้อมูลตราสารหนี้ทั้งหมดของตนเอง ใช้ในการบริหารจัดการการชำระคืนดอกเบี้ยหรือเงินต้นแต่ละงวด
 - “Bond Trading and Auction Game” ใช้ในการจัดแข่งขันเพื่อให้สินักศึกษาเข้าใจวิธีการประมูลพันธบัตร และการซื้อขายตราสารหนี้ภายใต้สถานการณ์จำลองต่าง ๆ

- ◆ ThaiBMA เริ่มเผยแพร่ข้อมูลอัตราดอกเบี้ย THOR (Thailand Overnight Repurchase Rate) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงตลาดซื้อคืนระยะข้ามคืนระหว่างธนาคาร ซึ่งริเริ่มโดย ธปท. เพื่อใช้ในตลาดการเงินทดแทนอัตราดอกเบี้ย THBFIX โดย ThaiBMA ได้จัดทำมาตรฐานการคำนวณอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง THOR ร่วมกับ ธปท. และพัฒนาระบบการคำนวณผ่านเว็บไซต์ ของ ThaiBMA
- ◆ สบม. เปิดขายพันธบัตรออมทรัพย์ในรูปแบบดิจิทัลในชื่อรุ่น “วอลเล็ตสบม.” เป็นครั้งแรกของประเทศไทย โดยนักลงทุนสามารถซื้อขายผ่านวอลเล็ตบนแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” ได้ 24 ชั่วโมง

2564

- ◆ จัดทำแนวทางการขึ้นเครื่องหมายตราสารหนี้ (Event sign) ของตราสารหนี้เพื่อให้นักลงทุนมีข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนอย่างทันทั่วถึง ได้แก่ IC (Investment caution), RI (Request information), RS (Restructure), DP (Default payment)
- ◆ มีการออกหุ้นกู้ดิจิทัลเป็นครั้งแรกโดย ปตท. สผ. โดยใช้เทคโนโลยี Blockchain เสนอขายต่อนักลงทุนรายย่อยผ่านวอลเล็ตบนแอปพลิเคชัน “เป๋าตัง” ซื้อ-ขายได้ 24 ชั่วโมง

2565

- ◆ เปิดตัว iBond new chapter ระบบให้บริการข้อมูลตราสารหนี้สำหรับนักลงทุนสถาบัน ที่ปรับปรุงประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- ◆ เปิดให้บริการหลักสูตรอบรมตราสารหนี้ในรูปแบบ E-learning
- ◆ จัดทำตัวอย่างข้อกำหนดคสิทธิที่ปรับปรุงใหม่เสนอต่อสำนักงาน ก.ล.ต.

2566

- ◆ ThaiBMA เปิดตัว MeBond new version ที่ปรับปรุงประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว ใช้งานง่ายรูปแบบทันสมัย โดยมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพและมีเสถียรภาพมากขึ้น
- ◆ ThaiBMA ให้บริการเป็น Business operator ในระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (Digital Infrastructure Fund หรือ DIF) ที่พัฒนาโดย ตลาดหลักทรัพย์ โดยมีผู้ออกหุ้นกู้ผ่านระบบ DIF ในรุ่นแรก จำนวน 4 บริษัท
- ◆ จัดทำสัญญามาตรฐานผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำหน้าที่ของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้

2567

- ◆ ThaiBMA จัดทำข้อมูลค่าเฉลี่ย Key financial ratio เปรียบเทียบกับอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุน
- ◆ จัดทำ High yield bond covenant หรือ ข้อกำหนดเงื่อนไขทางการเงินสำหรับผู้ออกหุ้นกู้ให้ครอบคลุมเงื่อนไขสำคัญ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของนักลงทุน

03

30 ปี
แห่งความผูกพัน

30 years of Connection

30ปีแห่งความผูกพัน
ย้อนรอยวันวาน
ผ่านผู้ร่วมตลาดตราสารหนี้

03

30 ปี แห่งความผูกพัน

ย้อนรอยวันวาน
ผ่านผู้ร่วมขับเคลื่อนตลาดตราสารหนี้

คุณปกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา
ประธานกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง

17 มกราคม 2550 -21 เมษายน 2554

ที่มาที่ไปของจุดเริ่มต้นการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย

“คงต้องย้อนไปตั้งแต่ช่วงที่ผมเริ่มต้นทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อเดือนมิถุนายน 2511 ซึ่งผมได้มีโอกาสไปเวียนงานอยู่หน้าห้องคุณสมหมาย สุนทรระกุล ซึ่งในตอนนั้น ท่านดำรงตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย จึงได้รู้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยกำลังทำแผนพัฒนาตลาดทุนไทยตามคำแนะนำของธนาคารโลก และศาสตราจารย์ ดร.ชิตนีย์ เอ็ม ร็อบบิ้นส์

นอกจากที่กำอยู่ในปัจจุบัน ต้องไปดูว่า ตลาดตราสารหนี้ในประเทศอื่น ที่มีความก้าวหน้านั้นมีอะไรบ้าง ที่เราไม่ได้ทำและสามารถที่จะทำได้ การทำงานในเชิงรุกเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อจะเป็นประโยชน์กับนักลงทุน เป็นประโยชน์แก่ประเทศแก่สังคม อย่างแท้จริง

ศาสตราจารย์วิชาการเงินจากมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ผมจึงได้มีโอกาสเป็นหนึ่งในคณะทำงานโครงการพัฒนาตลาดทุน ที่มีคุณศุภกรีย์ แก้วเจริญ คุณไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม และคุณประยูร ภูพัฒน์ ซึ่งผมได้รับมอบหมายให้ร่างกฎหมายข้อบังคับ เพื่อควบคุมบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และหลังจากนั้นก็ได้รับมอบหมายให้ไปร่างพระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย เพราะในช่วงนั้นตลาดหุ้นเริ่มมี Activity มากขึ้นแล้ว แต่ตลาดตราสารหนี้ยังมี Activity เบาบางมาก มีแต่ตราสารหนี้ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง ซึ่งทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกับ ดร.ร็อบบิ้นส์ ว่าตลาดตราสารหนี้ก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าตลาดหุ้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้เติบโตยิ่งขึ้น”

ปัญหาและความท้าทายที่เกิดขึ้น

“เมื่อผมได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย จึงได้เริ่มศึกษาว่าสมาคมฯ เป็นองค์กรที่มีความเข้มแข็ง และมีความพร้อมเพียงใดที่จะมาทำหน้าที่ที่กำหนดขึ้น ซึ่งพบว่าสมาคมฯ ได้รับการยอมรับมากพอสมควร ผู้บริหารและพนักงานก็มีความรู้ความสามารถและทำงานด้วยความทุ่มเท จึงรู้สึกสบายใจในการเข้ามากำหนดนโยบายที่จะเดินไปข้างหน้าในช่วง 4 ปีระหว่างที่ผมเป็นประธานฯ จากการปรึกษากับกรรมการชุดต่าง ๆ พบว่า 1) ต้องเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย 2) ต้องมุ่งเน้นในเรื่องบทบาทของการเป็น SRO และ 3) ต้องเน้นในเรื่องของการเป็น ผู้ให้บริการด้านข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับตลาดและตราสารหนี้”

“โดยรวมผมมองว่าไม่มีอะไรที่เป็นปัญหาและอุปสรรคเพราะคณะกรรมการล้วนมีความเห็นสอดคล้องกันกับผู้บริหารสมาคมฯ รวมทั้งทางฝั่งรัฐบาล ถ้าจะมีความท้าทายในขณะนั้น ก็คือสิ่งที่ต้องขยายบทบาทของสมาคมฯ ให้เพิ่มมากขึ้น ให้เป็นที่ยอมรับ ให้เป็นเสาต้นที่ 3 ของระบบเศรษฐกิจ รวมไปถึงการทำหน้าที่ SRO ซึ่งตอนนั้น ทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. และกระทรวงการคลัง ล้วนให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี”

ทิศทางที่ต้องการให้สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยเติบโตต่อไป

“สำหรับบทบาทของสมาคมฯ ในอนาคต ผมคิดว่านอกจากที่กำอยู่ในปัจจุบัน ต้องไปดูว่าตลาดตราสารหนี้ในประเทศอื่นที่มีความก้าวหน้านั้นมีอะไรบ้างที่เรายังไม่ได้ทำ และสามารถที่จะทำได้ การทำงานในเชิงรุกเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อจะเป็นประโยชน์กับนักลงทุน เป็นประโยชน์แก่ประเทศ แก่สังคมอย่างแท้จริง และเพื่อให้ตลาดตราสารหนี้ไทยเป็นที่ยอมรับในตลาดตราสารหนี้ในเอเชีย หรือในตลาดตราสารหนี้โลก”

ดร.บัณฑิต นิจถาวร

ประธานกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง

22 เมษายน 2554-21 เมษายน 2557

พัฒนาการของตลาดตราสารหนี้ช่วง 30 ปีที่ผ่านมา

“ย้อนกลับไปเมื่อ 30 ปีที่แล้ว แหล่งระดมทุนเพื่อการลงทุนจะมีอยู่ 2 ตลาด คือ สินเชื่อธนาคารกับตลาดหุ้นมีสัดส่วนรวมกันประมาณ 150% ของ GDP ส่วนตลาดตราสารหนี้ยังน้อยกว่า 10% ของ GDP จนเกิดวิกฤต ปี 2540 จึงเกิดประเด็นว่าหากจะให้เศรษฐกิจมั่นคงจะต้องมีทั้ง 3 ตลาด จึงเป็นที่มาของนโยบายพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้เป็นเสาหลักที่ 3 ของการระดมทุนที่ได้เร่งพัฒนาและทำต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งต้องถือว่า ตลาดตราสารหนี้เติบโตค่อนข้างเร็วและมีความหลากหลาย เพราะจากแค่ 9% ต่อ GDP เมื่อ 30 ปีที่แล้ว มาเป็น 90% ต่อ GDP ในปัจจุบัน ถือเป็นความสำเร็จในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้”

“ปัจจัยสำคัญคือ กรอบด้านนโยบาย มาตรการต่าง ๆ และการเสริมสร้างตลาดด้วยโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ โดยในการกำกับดูแลมีทั้งสำนักงาน ก.ล.ต. และธนาคารแห่งประเทศไทย เข้ามาสนับสนุน มีการจัดตั้งสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถืออย่างน้อย 2 แห่งในช่วงนั้น และมีการตั้งสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยขึ้นมาเป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งการกำกับดูแล และประสานความร่วมมือจากภาคเอกชน ทำให้โครงสร้างมีความสมบูรณ์ขึ้น และที่สำคัญที่สุดคือมีฐานของผู้ลงทุนเข้ามาในตลาดตราสารหนี้เพิ่มมากขึ้น ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ”

ตลาดหุ้นภูมิภาคเอกชนยังไปได้อีกไกล
และต้องพัฒนาให้มีหุ้นระยะยาวมากขึ้น
จะได้เป็น Long term fund ให้กับนักลงทุนสถาบัน
ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดเพิ่มมากขึ้น

“อีกปัจจัยสำคัญที่ปฏิเสธไม่ได้เลยคือ การมีตราสารหนี้ที่มีคุณภาพของภาครัฐออกมา ทำให้เกิด Yield curve ที่เป็น Benchmark ทำให้เกิดมี Active issuer ในตลาดมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาไปสู่มาตรฐานของ ASEAN+3 จึงทำให้ช่วง 30 ปีที่ผ่านมา ถือเป็นยุคของการเติบโตของตลาดตราสารหนี้ไทย”

ทิศทางที่ต้องการเห็นสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยพัฒนาต่อไปในอนาคต

“ช่วงที่ผ่านมา 2 หน้าที่หลักของสมาคมฯ คือ การให้ความรู้เป็นศูนย์ข้อมูล และการเป็น SRO ที่ต้องถือว่าทำได้ตามที่ตลาดต้องการ แต่ถ้าถามว่ายังทำอะไรเพิ่มเติมได้หรือไม่ ผมมองว่าเป็นการทำหน้าที่ซึ่งทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น เช่น เวลาเจออะไรผิดพลาด ควร Take action อย่างรวดเร็วเพื่อสร้างความเชื่อมั่น รวมถึงการเป็นศูนย์ข้อมูลที่เข้มแข็งซึ่งคิดว่ายังพัฒนาได้อีกมากเพื่อรองรับการเป็น International market”

“ส่วนสิ่งที่ยังสามารถที่จะพัฒนาได้ต่อ สิ่งแรกคือ ตลาดตราสารหนี้ส่วนใหญ่จะเป็นพันธบัตรภาครัฐ ในส่วนของภาคเอกชนยังน้อย ฉะนั้นตลาดหุ้นภูมิภาคเอกชนยังไปได้อีกไกล อีกประการคือ ต้องพัฒนาให้มีหุ้นระยะยาวมากขึ้น จะได้เป็นทางเลือก Long term investment ให้กับนักลงทุนสถาบันทั้งในประเทศและต่างประเทศที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในตลาดเพิ่มมากขึ้น”

ดร.พิสิฐ ล้อธรรม

ประธานกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง

22 เมษายน 2557-22 มีนาคม 2562

แนวทางการผลักดันตลาดตราสารหนี้ไทยในขณะนั้น

“จริง ๆ ผมเกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ตั้งแต่สมัยอยู่ธนาคารกรุงเทพ คุณชาติสิริ โสภณพนิช ให้อุบายเกี่ยวกับเรื่องตลาดทุน ตลาดตราสารหนี้ ซึ่งตอนนั้นมีการตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ทางธนาคารกรุงเทพจึงได้ส่งผมมาเป็นกรรมการชมรมฯ อีกทั้งในช่วงรัฐบาลคุณชวน หลีกภัย ผมซึ่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลังได้ผลักดันเรื่องกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ที่ต้องประสานงานกับสมาคมฯ เพื่อให้เกิด Demand และ Supply ของตราสารหนี้ จึงถือว่าผมเกี่ยวข้องกับตราสารหนี้มาโดยตลอด”

“ผมเข้ามาเป็นประธานกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยเมื่อปี 2557 ซึ่งขณะนั้นทุกภาคส่วนเชื่อมั่นว่า ตลาดตราสารหนี้ของไทยมีอนาคต มีศักยภาพสูง นักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจจะเข้ามาลงทุน กระทรวงการคลังก็มีการออกพันธบัตร ส่วนธนาคารแห่งประเทศไทยมีการออกพันธบัตรเพื่อดูดซับสภาพคล่อง ขณะที่ภาคธุรกิจเอกชนมีการออกหุ้นกู้มากขึ้นเพราะได้ต้นทุนการเงินที่ต่ำกว่ากู้ธนาคาร มีอิสระทางการเงินมากขึ้น ตราสารหนี้จึงสำคัญในสายตาของภาคธุรกิจมากขึ้น”

“แนวทางการผลักดันตลาดตราสารหนี้ในขณะนั้นจะเป็นเรื่องการประสานความร่วมมือกับกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งค่อนข้างราบรื่น ยิ่งเมื่อรัฐบาลต้องการออกพันธบัตร ก็ได้ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยช่วยกำหนดเงื่อนไขให้ธนาคารพาณิชย์ที่ต้องการเปิดสาขา ต้องซื้อพันธบัตรรัฐบาลเป็นทุนสำรอง รวมไปถึงมีการขายพันธบัตรให้กับประชาชนด้วย จึงเป็นอีกเรื่องที่ช่วยทำให้เกิด Demand และ Supply ขึ้นกับตลาดตราสารหนี้”

ต้องพัฒนาเรื่องของเทคโนโลยีใหม่ ๆ
เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนาตลาดกลาง
ในการรองรับการซื้อขายพันธบัตร
และหุ้นกู้เอกชน ไม่ให้เป็นตลาดเฉพาะ
ของธนาคารใดธนาคารหนึ่ง

ทิศทาง การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ของไทยในอนาคต

“ตั้งแต่เป็นชมรมผู้ค้าตราสารหนี้จนมาเป็นสมาคมตลาดตราสารหนี้ต้องถือว่ามีการพัฒนาที่ดี ถ้าจะแนะนำทิศทางการพัฒนาในอนาคตก็คือ **ต้องพัฒนาเรื่องของเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลง** เช่น ธนาคารกรุงไทย ที่มีการพัฒนา Application เป่าตั้งให้ซื้อขายพันธบัตรและหุ้นกู้เอกชนได้ แม้ว่าจะยังมีข้อจำกัดในเรื่องตลาดรอง ซึ่งทราบว่าทางสมาคมฯ ก็ตั้งใจจะพัฒนาในเรื่องของเทคโนโลยีอยู่แล้ว แต่จากนี้ไปจะยิ่งจำเป็นมากขึ้น ดังนั้นสิ่งที่อยากเห็นต่อไปคือ การที่สมาคมฯ **นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนาตลาดกลางในการรองรับการซื้อขายพันธบัตรและหุ้นกู้เอกชน ไม่ให้เป็นตลาดเฉพาะของธนาคารใดธนาคารหนึ่ง**”

“ส่วนเรื่องข้อมูลเรื่องความเสี่ยงของผู้ลงทุน ทางสมาคมฯ และรัฐบาลควรช่วยกันดูแลให้นักลงทุนได้รับข้อมูลอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และชัดเจน เช่นเดียวกับการทำหน้าที่ SRO ควรใช้จังหวะที่เกิดวิกฤต เช่นขณะนี้เรื่องหุ้นกู้ Default เกิดขึ้นหลายกรณี สมาคมฯ จะต้องมึบทบาทในการดูแลคุณภาพของผู้ออกหุ้นกู้ หากเคยมีลักษณะการกระทำที่ขาดธรรมาภิบาล ก็ควรที่จะสร้างกฎเกณฑ์ไม่ให้บริษัทเหล่านั้นสามารถออกหุ้นกู้ได้ ซึ่งจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการยกระดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ที่จะช่วยสนับสนุนการพัฒนาของตลาดตราสารหนี้ไทย”

คุณสมหมาย กาษี

ประธานกรรมการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง

สมัยที่ 1 : 28 มีนาคม 2547-16 พฤศจิกายน 2549

สมัยที่ 2 : 1 พฤษภาคม 2563 ถึงปัจจุบัน

ตลาดตราสารหนี้ไทยเติบโตจากวิกฤตเศรษฐกิจ

“ผมจะขอยกคำกล่าวที่ว่า “วิกฤตเป็นตัวสร้างโอกาส” เพราะตลาดตราสารหนี้ของไทยเติบโตขึ้นอย่างชัดเจนหลังจากวิกฤตต้มยำกุ้งในปี 2540 ตอนนั้นรัฐบาลไทยจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อมาแก้ไขวิกฤต คุณธารินทร์ นิมมานเหมินท์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องพัฒนาตลาดตราสารหนี้ จึงได้ตั้งคณะทำงานพัฒนาตลาดตราสารหนี้ขึ้นมา โดยมอบหมายให้ผมซึ่งขณะนั้นเป็นผู้ตรวจราชการกระทรวงการคลังมาเป็นประธาน ผมได้มีโอกาสทำงานร่วมกับหลายองค์กร มีทั้งคุณทิพย์สุดา ถาวรามร จากสำนักงาน ก.ล.ต. คุณจรุงพร หุ่นศิริ ที่เป็นผู้จัดการชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ในขณะนั้น และยังมีผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ามาช่วยด้วยอีกแรง ในช่วงนั้น IMF ได้ส่ง คุณ Robert T. Andreoli Jr. ผู้เชี่ยวชาญด้านตลาดตราสารหนี้ของสหรัฐอเมริกา来帮助เป็นที่ปรึกษาด้วย ซึ่งในเวลาต่อมา การกู้วิกฤตของประเทศไทยยังได้ คุณวิโรไท สันติประภพ ที่ขณะนั้นทำงานอยู่ IMF และคุณเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ ที่ทำงานอยู่เวสต์แบงก์ มาช่วยอีกด้วย จึงถือเป็นวิกฤตที่สร้างโอกาส ทำให้ตลาดตราสารหนี้ไทยพัฒนาและเติบโตขึ้นจนปัจจุบัน ณ สิ้นไตรมาสสองปี 2567 มีสัดส่วนสูงถึง 95% ต่อ GDP ใกล้เคียงกับสินเชื่อบริษัทพาณิชย์และตลาดหุ้นซึ่งมีสัดส่วน 102% และ 90% ต่อ GDP ตามลำดับ และมีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ในอาเซียน รองจากมาเลเซีย 129% และสิงคโปร์ 107%”

อุปสรรคและความท้าทายในแต่ละยุคของสมาคมฯ

“สำหรับปัญหาและอุปสรรค จริง ๆ แล้ว ผมมองว่ามีไม่มาก เพราะได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากทุกฝ่าย แม้แต่ในช่วงวิกฤตโควิดในปี 2563 ตลาดตราสารหนี้ยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งระดมทุนของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ผ่านการออกพันธบัตร ทำให้รัฐบาลไม่ต้องไปกู้ต่างประเทศ เพราะตลาดพันธบัตรในประเทศพัฒนาจนใหญ่พอที่จะรองรับความต้องการระดมทุนของรัฐบาลและไม่ต้องกังวลความเสี่ยงเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน”

ปัจจัยสำคัญในการผลักดันสมาคมฯ ให้เดินหน้าต่อไป

“หัวใจหลักคือการสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร เพื่อเป็นแกนหลักในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ซึ่งผมเองมีหลักคิดตั้งแต่สมัยรับราชการ คือ การทำหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ โดยไม่มีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง ดังนั้นการดำเนินงานของสมาคมฯ จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้ร่วมตลาดอย่างแท้จริง”

หัวใจหลักคือการสร้างความเข้มแข็งให้องค์กร
เพื่อเป็นแกนหลักในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้
ซึ่งผมเองมีหลักคิดตั้งแต่สมัยรับราชการ คือ
การกำหนดหน้าที่เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ
โดยไม่มีผลประโยชน์มาเกี่ยวข้อง
ดังนั้นการดำเนินงานของสมาคมฯ
จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์
ของผู้ร่วมตลาดอย่างแท้จริง

“พันธกิจหลักขององค์กร 2 เรื่องที่สำคัญ คือ การทำ
หน้าที่กำกับดูแลตลาด (SRO) อย่างมีประสิทธิภาพ และ
การเป็นศูนย์ข้อมูลตราสารหนี้ไทยที่สมบูรณ์ ซึ่งที่ผ่านมา
ถือว่าประสบความสำเร็จได้ตามที่มุ่งหมาย เพราะส่วนหนึ่ง
สมาคมฯ มีคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้มีความรู้ความ
สามารถ และเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับตราสารหนี้ในภาคส่วน
ต่าง ๆ อย่างครบถ้วน ในขณะที่ผมเองซึ่งเป็นประธานฯ ก็
ยึดหลักที่ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง และมองประโยชน์
ของภาพรวมเป็นหลัก ซึ่งผมว่าเป็นหลักปฏิบัติที่ดี อีก
อย่างผมเชื่อว่าความมีเสถียรภาพของหน่วยงานราชการ
อย่างธนาคารแห่งประเทศไทย ก็เป็นเรื่องสำคัญที่จะทำให้
การพัฒนาตลาดการเงินเป็นไปด้วยดี”

“ส่วนสิ่งสำคัญต่อไป คือ การขับเคลื่อนตลาดตราสาร
หนี้ไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งสมาคมฯ ก็ได้มีบทบาทสำคัญใน
การสนับสนุนให้มีการออกตราสารหนี้ในกลุ่ม ESG เช่น
Green bond, Social bond หรือ Sustainability bond
ซึ่งปัจจุบันยังมีสัดส่วนไม่ถึง 5% แต่คาดว่าจะเติบโตได้
อีกมาก”

ผลงานที่ภาคภูมิใจในฐานะประธานสมาคม ตลาดตราสารหนี้ไทย

“ผมเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ปี 2541 ได้รับความร่วมมือจาก
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเต็มที่ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารแห่ง
ประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. และสำนักงานเศรษฐกิจ
การคลัง ทำให้ภาพรวมของตลาดตราสารหนี้ไทยมีการ
พัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ทั้งด้านรูปแบบของพันธบัตร

โครงสร้างพื้นฐาน และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับตลาด
ตราสารหนี้ที่ได้แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในตลาด
เช่น ผลักดันการแก้ไข พ.ร.บ. บริหารหนี้สาธารณะ พ.ศ.
2548 เพื่อให้กระทรวงการคลังออกพันธบัตรได้แม้ไม่
ขาดดุลงบประมาณ ทำให้ปริมาณของพันธบัตรรัฐบาลใน
ตลาดมีความแน่นอนและสม่ำเสมอ ช่วยให้สร้างเส้นอัตรา
ผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล (Yield curve) ที่จะใช้เป็น
Benchmark ให้ตลาดได้”

“การทำงานที่สามารถส่งผลให้ตลาดตราสารหนี้พัฒนาและ
เติบโตถือเป็นงานที่ผมภูมิใจมาก ขณะเดียวกันผมภูมิใจใน
พนักงานทุกคนที่ทุ่มเทและช่วยกันอย่างเต็มที่ จนทำให้
สมาคมฯ และตลาดตราสารหนี้เติบโตอย่างในปัจจุบัน”

ทิศทางของสมาคมฯ และตลาดตราสารหนี้ ของไทยในอนาคต

“ต้องถือว่าตลาดตราสารหนี้ไทยได้กลายเป็นแหล่งระดม
ทุนสำคัญของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตลอดกว่าช่วง 30
ปีที่ผ่านมา นอกจากการเติบโตอย่างแข็งแกร่งแล้ว สมาคมฯ
ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องความยั่งยืนด้วย การพัฒนาความ
ยั่งยืนของตลาดจะต้องดูแลให้ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการส่งเสริม
ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มความยั่งยืน การเสริมสร้างคุณภาพของ
ผู้ระดมทุน การดูแลนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียให้ได้รับ
ความเป็นธรรม โดยมีกลไกการกำกับดูแลที่เหมาะสม
และที่สำคัญสมาคมฯ ต้องรักษาความเป็นกลาง ความ
ระมัดระวัง ให้ข้อมูลที่ถูกต้องรอบด้าน เพื่อประโยชน์ต่อ
ผู้ร่วมตลาดทุกฝ่าย”

คุณกวีต โกวิทวัฒนพงศ์
ประธานกรรมการ บมจ.กรีนิตี้ วัฒนา

ผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้

มุมมองต่อพัฒนาการของตลาดตราสารหนี้ที่ผ่านมาในอดีต

“ในยุคแรกๆที่ก่อตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ผมคุ้นเคยกับคุณจรุงพร หุ่นศิริ ซึ่งเป็นผู้จัดการคนแรก ที่ในขณะนั้นพยายามรวบรวมบุคลากรมาช่วยกันจัดตั้งชมรมฯ ทำให้ผมเข้ามามีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมการบริหารของชมรมฯ ที่มาจากทั้งสายแบงก์กับสายหลักทรัพย์ ซึ่งทุกคนช่วยกันเต็มที่เพราะต่างมีความคิดที่ต้องการทำให้สำเร็จ โดยในขณะนั้นทางสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ มีคุณสุขุม สิงคาลวณิช เป็นนายกสมาคมฯ และมีคุณโยธิน อารี ก็กับผมช่วยสนับสนุน ส่วนทางสำนักงาน ก.ล.ต. ก็มีคุณทิพย์สุดา ถาวรามร มาร่วมกัน”

“จากนั้นในยุคที่คุณปกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา เป็นเลขาธิการ ก.ล.ต. และทางชมรมฯ ก็ได้ปรับสถานะเป็นศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย มีคุณณัฐพล ชวลิตชีวิน เป็นกรรมการผู้จัดการ ซึ่งคุณณัฐพลจะเป็นนักวิชาการ จึงมีการจัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับตลาดตราสารหนี้ในด้านต่าง ๆ บ่อยมาก และยังมี การจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมต่าง ๆ ขึ้นมา ซึ่งต้องถือว่าทำได้ดีเพราะความเป็นนักวิชาการ”

“ในช่วงหนึ่งที่ผมเป็นกรรมการ มีคุณพิสิฐ ลี้อาธรรม เป็นประธานกรรมการ และมีคุณธาดา พงษ์ธาดา เป็นกรรมการผู้จัดการ ในการประชุมคณะกรรมการ จะมีที่ปรึกษาจากธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และ Trader จากสถาบันการเงินต่าง ๆ โดยในช่วงสุดท้ายของการประชุม ผมได้ขอคุณพิสิฐให้มี Session แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกรรมการจากหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งคุณพิสิฐเห็นด้วย ทำให้ในการประชุมแต่ละคนสามารถนำความเห็นดี ๆ ไปผลักดันพัฒนาให้สำเร็จ ผมคิดว่าตรงนี้เป็นประโยชน์มาก”

ความท้าทายในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย คือการที่ต้องสร้างมาตรฐานในตลาดตราสารหนี้ของไทยขึ้นมา เพราะก่อนหน้านี้ไม่สามารถหาราคาปิด หรือ Yield curve ได้ จึงได้พยายามที่จะสร้างเครื่องมือต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานขึ้นมา และมีการต่อยอดพัฒนาจนก้าวหน้าไปมากอย่างทุกวันนี้

ปัจจัยความท้าทายที่ช่วยผลักดันการเติบโตของตลาดตราสารหนี้ไทย

“ความท้าทายในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย คือการที่ต้องสร้างมาตรฐานในตลาดตราสารหนี้ของไทยขึ้นมา เพราะก่อนหน้านี้ไม่สามารถหาราคาปิด หรือ Yield curve ได้ มันไม่ชัดเจน จึงได้พยายามที่จะสร้างเครื่องมือต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานขึ้นมา และมีการต่อยอดพัฒนาจนก้าวหน้าไปมากอย่างทุกวันนี้”

“อีกสิ่งหนึ่งช่วงที่ผมเป็นกรรมการและเห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีคือการเปิดเผยรายการซื้อขายระหว่างวันของตราสารหนี้ทุกรายการให้ผู้ร่วมตลาด ซึ่งทำให้ได้เห็นความเคลื่อนไหวของตลาดที่เกิดขึ้น รายการซื้อขายปกติ รายการที่ผิดปกติ หรือรายการที่แปลก ๆ ก็ปรากฏขึ้นมาให้เห็น โดยสมาคมฯ ก็จะทำหน้าที่ตรวจสอบในฐานะ SRO”

“อย่างตอนนี้มีหุ้นกู้หลายแห่งมีปัญหา พอเป็นข่าวครึกโครมทำให้นักลงทุนกังวลไม่กล้าซื้อหุ้นกู้ สมาคมฯ ควรต้องรีบเข้ามาสร้างความเชื่อมั่น ต้องดูแลดี ๆ เพราะถ้าตกใจแล้วลามอันนี้น่ากลัวที่สุด ฉะนั้น เรื่องความเสี่ยง หรือเรื่อง Rating จะต้องให้ความรู้กับผู้ลงทุน”

ทิศทางตลาดตราสารหนี้ไทย ที่อยากจะผลักดันต่อไป

“สำหรับการเติบโตของตลาดตราสารหนี้ไทยที่ผ่านมา ผมคิดว่าเป็นพัฒนาการที่ดีมากนะ และการมีข้อมูลสถิติต่าง ๆ เช่น พันธบัตรรัฐบาลมีเท่าไร หุ้นกู้เอกชนมีอะไรบ้าง มีเครื่องมือต่าง ๆ เปิดเผยให้ผู้ร่วมตลาดสามารถหาได้จากเว็บไซต์ของสมาคมฯ ผมถือว่าดี”

“สิ่งที่ผมอยากจะฝากคือให้ไปดูว่าทั้งหมดที่เติบโตถึงวันนี้เป็นกี่เปอร์เซ็นต์ของ GDP ซึ่งจะสะท้อนว่าสถานะของประเทศขณะนั้น ๆ เป็นอย่างไร สมาคมฯ อาจไปชักชวนบริษัทดี ๆ ให้มาออกตราสารหนี้ให้ยาวขึ้นเพื่อเป็น Benchmark ให้กับตลาด เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นเม็ดเงินลงทุนระยะยาว”

คุณกัญญาสุดา กาวราม
อดีตรองเลขาธิการสำนักงาน ก.ล.ต.

ผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้

มุมมองของอดีตผู้บริหารระดับสูงของสำนักงาน ก.ล.ต. ต่อการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของไทย

“สำนักงาน ก.ล.ต. มีนโยบายที่จะพัฒนาตลาดตราสารหนี้อยู่แล้ว โดยมีจุดเริ่มต้นในปี 2537 ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่สำนักงาน ก.ล.ต. เห็นว่าควรจะต้องมีตลาดตราสารหนี้ เพราะมองเห็นความจำเป็นในการระดมทุนว่าต้องมีรูปแบบที่มากกว่าการกู้เงิน หรือการระดมทุนในตลาดหุ้น อีกทั้งทางฝั่ง Issuer เริ่มมีการตื่นตัวที่อยากจะออกตราสารหนี้ แต่ปัญหาคือยังไม่มีตลาดรอง ทำให้การเปลี่ยนมือไม่ค่อยเกิดขึ้น และอีกปัญหาหนึ่งในเวลานั้นคือไม่มีการออกพันธบัตรรัฐบาล เนื่องจากกฎหมายกำหนดว่าจะออกได้ต่อเมื่องบประมาณขาดดุล การพัฒนาตลาดตราสารหนี้จึงเป็นเรื่องที่จำเป็น จึงได้หารือกับสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ที่ในขณะนั้นต้องการจะตั้งตลาดหลักทรัพย์อีกแห่งหนึ่งเป็นตลาด OTC ในการซื้อขายหลักทรัพย์ แต่สำนักงาน ก.ล.ต. ต้องการให้ตั้งตลาดตราสารหนี้มากกว่า จึงเป็นที่มาว่าทำไมสมาคมบริษัทหลักทรัพย์ถึงได้เข้ามาจัดตั้งตลาดตราสารหนี้”

สิ่งที่ต้องเผชิญในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของไทย

“สิ่งที่จำเป็นในการที่จะพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้เป็นที่ยอมรับ คือจะต้องมีการพัฒนา Yield curve ขึ้นมาใช้อ้างอิงเป็น Benchmark เพื่อจะทำให้เกิดสภาพคล่องในตลาดรอง มิฉะนั้นแล้ว ทุกคนจะกำหนดราคา หรือ Pricing ไม่ได้ จากนั้นจึงมองถึงการที่จะต้องเป็นศูนย์ซื้อขายๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดสภาพคล่อง ทำให้ต่อมานำไปสู่การจัดตั้งเป็นศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย (ThaiBDC) ต่อมาก็มีนโยบายของทางการ คือ กระทรวงการคลัง สำนักงาน ก.ล.ต. และธนาคารแห่งประเทศไทย อยากรให้ศูนย์ซื้อขายๆ เป็น SRO

ในปี 2537 ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญ
ที่สำคัญงาน ก.ล.ต. เห็นว่าควรจะต้องมี
ตลาดตราสารหนี้ เพราะมองเห็นความจำเป็น
ในการระดมทุนว่าต้องมีรูปแบบที่มากกว่า
การกู้เงิน หรือการระดมทุนในตลาดหุ้น
อีกทั้งทางฝั่ง Issuer เริ่มมีการตื่นตัว
ที่อยากจะออกตราสารหนี้ แต่ปัญหาคือ
ยังไม่มีตลาดรอง

ทิศทางที่สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ควรเดินต่อไปในอนาคต

เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลพฤติกรรมของสมาชิกเป็นด่านแรก แต่เนื่องจากตลาดตราสารหนี้มีรูปแบบ OTC ไม่ได้มีการรวมศูนย์ ซึ่งอาจจะมีผู้ให้บริการ Trading facility อื่นที่มาเป็นสมาชิกด้วย ถ้า SRO ให้บริการ Trading เอง อาจจะทำให้ SRO แข่งขันกับสมาชิกภายใต้การกำกับ จึงเห็นควรให้เหลือแต่บทบาท SRO และ Information center ส่วน Trading service ตลาดหลักทรัพย์แสดงความสนใจนำไปดำเนินการต่อ ในส่วนศูนย์ซื้อขายฯ ก็ปรับบทบาทไปเป็นคอมมูนิตีของผู้ร่วมตลาด สร้างมาตรฐานกลางของตลาดตราสารหนี้ เช่น เครื่องมือต่าง ๆ รวมถึงสัญญามาตรฐาน เช่น Repo ที่สอดคล้องกับ International standard ซึ่งมองว่าเป็นบทบาทที่ศูนย์ซื้อขายฯ สามารถทำได้ดีมากในเวลานั้น และในที่สุดก็นำไปสู่การยกสถานะจากศูนย์ซื้อขายฯ เป็นสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) ทำหน้าที่หลักในการเป็น SRO และ Information center”

“สำหรับทิศทางในอนาคตของสมาคมฯ คิดว่าควรจะต้องยึดบทบาทหน้าที่หลักเอาไว้ให้แน่น ๆ ส่วนความท้าทายของตลาดตราสารหนี้ก็เป็นสิ่งที่ต้องพัฒนาในการรับมือ ทั้งเรื่องการสร้างความเชื่อมั่น การเตรียมการรองรับความท้าทายใหม่ ๆ เช่น การมีตราสารอย่างอื่นที่ไม่เรียกตัวเองว่าตราสารหนี้ แต่มีความคล้ายคลึงมากอย่างเช่น Token บางประเภท รวมถึงสินทรัพย์ดิจิทัลอื่น ๆ หรือจากนี้อาจจะมีผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ในที่สุดอาจจะเข้ามาทับซ้อนกับตลาดตราสารหนี้ได้ ซึ่งสมาคมฯ ควรศึกษาเตรียมการไว้ล่วงหน้า”

คุณสุวิชัย ไรจนวนิช

อดีตผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

และอดีตผู้อำนวยการสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ

ผู้มีบทบาทสำคัญในการผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้

**บทบาทสำคัญของผู้ร่วมตลาดในการผลักดัน
ตลาดตราสารหนี้ไทย**

“ตอนนั้นในฐานะหน่วยงานรัฐ (สบน.) ผมได้มีส่วนให้ความร่วมมือ สนับสนุนตลาดตราสารหนี้ อย่างเต็มที่เพราะกระทรวงการคลังมีส่วนร่วมร่วมกับตลาดตราสารหนี้อยู่แล้ว ในฐานะผู้ออกตราสารหนี้ของภาครัฐ คือ พันธบัตรรัฐบาล และขณะนั้นผู้ลงทุนจำนวนไม่น้อยพอใจที่จะลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลเท่านั้น เพราะมองว่าไม่มีความเสี่ยง ต่างจากหุ้นกู้เอกชนที่ถูกมองว่ายังมีความเสี่ยงอยู่ ดังนั้นการออกตราสารหนี้ภาครัฐ ต้องถือว่าไม่ค่อยมีปัญหาเท่ากับภาคธุรกิจเอกชนที่จะต้องออกตราสารหนี้”

“กลุ่มบริษัทโบรกเกอร์มีบทบาทหลัก ๆ ในการช่วยชี้ช่องทางให้ธุรกิจเห็นว่า การออกหุ้นกู้เป็นช่องทางที่จะระดมเงินได้เองโดยไม่ต้องพึ่งพาธนาคารพาณิชย์เท่านั้น ซึ่งมีข้อดีคือไม่ต้องไปตอบคำถามต่าง ๆ ไม่ต้องยื่นทรัพย์สินกับธนาคาร และสามารถกำหนดต้นทุนเงินที่เหมาะสมได้ แต่ว่าบริษัทจะต้องมีคุณภาพ มีผลประกอบการที่ดี ต้องทำให้นักลงทุนมีความเชื่อถือ ที่สำคัญคือสามารถออกได้ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เลือกได้ตามความจำเป็นตามแผนใช้เงิน พอคนเห็นด้วยกับเราแล้วเริ่มทำ ก็เริ่มพอใจ และมีการทยอยออกหุ้นกู้กันมากขึ้น”

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้

“ปัญหาที่เห็นคือ เรื่องที่หุ้นกู้บางรายไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ซึ่งปัญหาส่วนหนึ่งมาจากที่มีการผ่อนปรนในเรื่องการจัดอันดับเครดิต ซึ่งมีความสำคัญมากสำหรับผู้ลงทุน คือช่วยให้ผู้ลงทุนประเมินบริษัทผู้ออกได้ในระดับหนึ่ง ยิ่งปัจจุบันมีเรื่องการตกแต่งงบการเงิน นักลงทุนบางส่วนเลยอาจไม่กล้าซื้อหุ้นกู้เอกชน เพราะกังวลใจ แต่จริง ๆ สำหรับเอกชนที่ยังแข็งแรง ก็สามารถที่จะออกหุ้นกู้ได้อยู่”

ตลาดตราสารหนี้ของไทยยังมีศักยภาพอีกมาก
หลายประเทศให้ความสำคัญมาดугาน
ที่กระทรวงการคลัง รพท. สำนักงาน ก.ล.ต.
และสมาคมเพื่อศึกษาว่าแต่ละหน่วยงานทำหน้าที่อะไรบ้าง
เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้กับตลาดตราสารหนี้บ้านเราอย่างเหมาะสม
ถือเป็นจุดแข็งที่ต้องรักษาไว้

สิ่งที่อยากเห็นในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ในอนาคต

“อยากเห็นการพัฒนาเรื่องการจัดอันดับเครดิตที่นักลงทุนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเวลาที่หุ้นกู้มีปัญหาจะต้องมีระบบ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ในการแก้ไขปัญหา ต้องให้ความรู้กับนักลงทุน เพราะตราสารหนี้เป็นสิ่งที่มีความปลอดภัย เป็นสิ่งที่ดีกับทุกภาคส่วน ทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ เพียงแต่เวลามีปัญหาเกิดขึ้น จะสะท้อนความเชื่อมั่นผู้ถือตราสารหนี้ไปหมด ดังนั้นหากไม่ยอมให้เกิดเหตุการณ์แบบนั้น ก็ต้องพยายามปิดจุดอ่อน พยายามป้องกันปัญหาไว้ก่อน ต้องหาทางแก้ไขที่มีประสิทธิภาพที่สุด นี่คือสิ่งที่อยากเห็น แม้จะรู้ว่าไม่่ง่ายนักก็ตาม แต่สิ่งที่จะทำให้ตลาดตราสารหนี้ของไทยขยายตัวต่อไปได้ คือต้องปิดความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด”

“ที่สำคัญคือ ตลาดตราสารหนี้ของไทยยังมีศักยภาพอีกมาก เพราะปัจจุบันมีหลาย ๆ ประเทศให้ความสนใจที่จะมาดугานตลาดตราสารหนี้ของไทย มาดугานที่กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน ก.ล.ต. และที่สมาคมฯ โดยมาศึกษาว่าแต่ละหน่วยงานทำหน้าที่อะไรบ้าง เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้กับตลาดตราสารหนี้ของประเทศเขาอย่างเหมาะสม ซึ่งถือเป็นจุดแข็งที่ต้องรักษาไว้”

คุณจรรยา หุ่นศิริ

ผู้จัดการคนแรกของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้

ดำรงตำแหน่ง

1 กรกฎาคม 2537-5 พฤษภาคม 2543

การเข้ามาเป็นผู้จัดการคนแรกของชมรมผู้ค้าตราสารหนี้

“ในช่วงแรกที่เป็นชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ มีสิ่งที่ท้าทายในการทำงานในขณะนั้นหลายประการ ประการแรก คือเป็นองค์กรที่ยังไม่มีกฎหมายรองรับ ประการที่ 2 คนยังไม่ค่อยรู้จัก หรือไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตลาดตราสารหนี้ ประการที่ 3 สมาชิกผู้ก่อตั้งชมรมฯ คือ โบรกเกอร์ที่ทำหน้าที่ซื้อขายหุ้นเป็นหลัก ไม่สันทัดในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวกับตราสารหนี้ สมาชิกจึงต้องเรียนรู้และเริ่มต้นไปด้วยกัน โดยเฉพาะการทำธุรกรรมซื้อขายพันธบัตรในตลาดรอง ประการที่ 4 การขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของตราสารหนี้ในองค์กรทั้งหมด ถือเป็นอุปสรรคสำคัญในขณะนั้น”

“ทางชมรมฯ ได้พยายามแก้ไขปัญหา เช่น การตั้งธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้ค้าหลักในตลาดตราสารหนี้เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกของชมรมฯ ทำให้ชมรมฯ มีคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนจากธนาคารที่มีความรู้ ความเข้าใจ มาร่วมบริหาร ขณะที่การพัฒนาตลาดตราสารหนี้จำเป็นต้องสร้างให้เกิด Demand และ Supply รวมถึงการจัดให้มีราคาอ้างอิงเพื่อใช้เป็น Reference ให้ภาคเอกชนในการออกหุ้นกู้ โดยวันแรกที่เปิดการซื้อขาย เมื่อ 1 พฤศจิกายน 2537 และมีเฉพาะพันธบัตรภาครัฐรวม 29 ตัว มีมูลค่าการซื้อขาย 10 ล้านบาท”

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ตลาดตราสารหนี้เกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม

“ในขณะนั้นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการปิดกั้นให้ตลาดตราสารหนี้เติบโตได้อย่างเป็นรูปธรรม คือการพยายามดึงทุกคนที่อยู่ในแวดวง ไม่ว่าจะภาครัฐ หรือภาคเอกชน ให้เข้ามารวมตัวกันแล้วช่วยผลักดัน โดย

ในขณะนั้นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดการปึกหมุด
ให้ตลาดตราสารหนี้เติบโตได้อย่างเป็นรูปธรรม
คือการพยายามดึงทุกคนที่อยู่ในแวดวง
ไม่ว่าจะภาครัฐ หรือภาคเอกชน
ให้เข้ามารวมตัวกันแล้วช่วยกันผลักดัน

ในส่วนของเอกชนก็คือการตั้งเป็นชมรมฯ ส่วนภาครัฐเราเข้าไปประสานงานกับ
สำนักงาน ก.ล.ต. ซึ่งในขณะนั้นมีคุณทิพย์สุดา ถาวรามร ที่นอกจากจะเข้าใจแล้ว
ยังเห็นเป็นเรื่องที่ท้าทายในการผลักดันให้สำเร็จ เราได้ประสานงานกับกระทรวง
การคลังและธนาคารแห่งประเทศไทยให้เข้าใจถึงบทบาทของชมรมฯ ซึ่งสุดท้าย
ก็เกิดการยอมรับร่วมกันว่าตลาดการเงินจะมีความสมดุลและพัฒนาได้อย่าง
มั่นคงจะต้องมีสามเสาหลัก กล่าวคือ ตลาดเงิน ตลาดทุน และตลาดตราสารหนี้
คานกันอยู่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เราจึงได้รับความสนใจและการสนับสนุนจาก
ทุกภาคส่วน ซึ่งต่อมาได้มีการผลักดันให้มีการออกพันธบัตรออมทรัพย์โดย
ม.ร.ว.จัตุมงคล โสณกุล มูลค่า 5 แสนล้านบาท เพื่อเพิ่ม Supply ในตลาดและ
รองรับ Demand จากกลุ่มที่เรียกว่า Contractual saving fund เช่น กองทุน
สำรองเลี้ยงชีพ บริษัทประกัน เป็นต้น”

ทิศทางของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยในอนาคตที่อยากเห็น

“สมาคมฯ ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ของตนเองให้ชัดเจน เพื่อให้การมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาตลาดทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความต่อเนื่องและยั่งยืน โดย
ส่วนตัวเห็นว่าที่ผ่านมามีการทำหน้าที่เป็น Information center มีความสำคัญ
และสมาคมฯ มีเครื่องมือ (Tools) ต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาและต่อยอดได้ ซึ่งที่
ผ่านมามีการปูพื้นฐานทางกฎหมายให้สมาคมฯ มีความพร้อมและได้เปรียบใน
หน้าที่นี้อยู่แล้ว จึงเห็นว่า สมาคมฯ สามารถขยายบทบาทนี้ให้กว้างและลึกขึ้น
ให้การเผยแพร่ข้อมูลการซื้อขายมีความโปร่งใส น่าเชื่อถือ สามารถใช้อ้างอิงได้
อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการเพิ่มศักยภาพให้กับสมาคมฯ ควบคู่ไปกับ
การทำหน้าที่เป็น SRO”

คุณณัฐพล ชวลิตชิวิน

กรรมการผู้จัดการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง

18 ธันวาคม 2544-22 เมษายน 2553

ตลาดตราสารหนี้ไทยหลังวิกฤตต้มยำกุ้ง

“ในอดีต การออกตราสารหนี้ยังไม่เป็นที่นิยมเท่าไร ส่วนใหญ่ในช่วงนั้นจะเป็นการกู้เงินต่างประเทศมาลงทุน แต่หลัง ‘วิกฤตต้มยำกุ้ง’ ประเทศไทยต้องขอรับความช่วยเหลือจาก IMF และถูกลดอันดับเครดิตเงินกู้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศลงมาอยู่ในระดับต่ำสุดของ Investment grade หรือ BBB- ทำให้ต้นทุนการกู้ต่างประเทศของภาคเอกชนสูงขึ้นมาก ธนาคารและสถาบันการเงิน 56 แห่งก็ถูกปิด สถาบันการเงินที่เหลืออยู่ก็ระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ที่เคยกู้จากต่างประเทศได้จึงต้องหันมากู้ในประเทศด้วยการออกหุ้นกู้แทน ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของตลาดตราสารหนี้ไทย ทั้งภาครัฐและเอกชนพากันออกทั้งพันธบัตรและหุ้นกู้เพิ่มขึ้นอย่างมากนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาและต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน”

ก้าวแรกในฐานะรองการเป็น “สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย”

“ตัวผมเองอยู่กับสมาคมฯ มา 2 ช่วง โดยช่วงแรกคือช่วงที่เป็นศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย แล้วจึงต่อในช่วงที่สองที่เป็นสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ในช่วงที่เป็นศูนย์ซื้อขายฯ ตอนนั้นมีประเด็นว่าเราขาดคุณสมบัติที่สำคัญของการเป็นศูนย์ซื้อขายฯ คือ ไม่มีระบบซื้อขาย เพราะตลาดตราสารหนี้กลายเป็น OTC คือเจรจาตกลงกันเอง ไม่ใช่ระบบ Order matching เหมือนตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งปัญหาหนึ่งในขณะนั้นเป็นเพราะตราสารหนี้ยังมีปริมาณซื้อขายไม่มากนัก ผู้ที่ต้องการขายวันนั้นกว่าจะหาผู้ซื้อได้อาจจะใช้เวลาหลายวัน ขณะที่ต้นทุนก็เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา”

สมาคมฯ มีหน้าที่สำคัญคือ
การสร้างเชื่อมั่นให้กับตลาดตราสารหนี้ของไทย
ขณะที่บทบาทในการเป็นศูนย์ข้อมูล
ก็เป็นอีกเรื่องสำคัญที่สมาคมฯ
ต้องทำหน้าที่พัฒนาต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

“เมื่อผมมาเป็นกรรมการผู้จัดการ ก็มีการพิจารณาว่าอาจใช้ระบบซื้อขายของผู้ให้บริการต่างประเทศที่มีอยู่แล้ว เช่น Bloomberg แต่สุดท้ายมาสะดุดในเรื่องการเป็นเจ้าของข้อมูล จึงทำให้ต้องเปลี่ยนมาเป็นการพัฒนาระบบซื้อขายอิเล็กทรอนิกส์เอง”

“แต่ต่อมาทางคณะกรรมการพัฒนาตลาดทุนซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน มีมติให้ศูนย์ซื้อขายฯ โอนระบบซื้อขายตราสารหนี้ไปให้ตลาดหลักทรัพย์ฯ แล้วศูนย์ซื้อขายฯ ก็เปลี่ยนสถานะทางกฎหมายเป็นสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ทำหน้าที่เป็น SRO และศูนย์ข้อมูล (Information center)”

ความภาคภูมิใจในการทำงาน

“การที่สำนักงาน ก.ล.ต. มอบหมายให้สมาคมฯ เป็น SRO ก็ถือว่าน่าภาคภูมิใจที่เราได้ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วย ก.ล.ต. ทำให้สมาคมมีการพัฒนาระบบตรวจสอบ พัฒนา Software เพื่อตรวจว่ามีการซื้อขายที่ผิดปกติหรือไม่ สำหรับการทำหน้าที่ Information center ในช่วงนั้นทีมงานหลายคนเป็นนักวิชาการซึ่งมีความรู้เรื่อง Bond ก็ได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลในด้านต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งได้นำเอาข้อมูลที่มีอยู่มา

พัฒนาเครื่องมือทางการเงินที่จำเป็นสำหรับตลาดตราสารหนี้ เช่น Yield curve, Credit spread curve และ Pricing model เป็นต้น รวมถึงเครื่องมือในการวิเคราะห์และวัดความเสี่ยง ซึ่งถือว่าสมาคมฯ เป็นองค์กรแรก ๆ ในประเทศที่พัฒนาเครื่องมือและซอฟต์แวร์ด้านบริหารความเสี่ยง ทั้ง Market risk และ Credit risk และจากการสนับสนุนของกระทรวงการคลัง ทำให้เรามีการจัดอบรมสัมมนาและการให้ความรู้เกี่ยวกับตราสารหนี้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้มากขึ้น นอกเหนือจากการพัฒนาเครื่องมือในการวิเคราะห์ต่าง ๆ”

ทิศทางของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย ในอนาคตที่อยากเห็น

“สมาคมฯ มีหน้าที่สำคัญคือ การสร้างเชื่อมั่นให้กับตลาดตราสารหนี้ของไทย ขณะที่บทบาทในการเป็นศูนย์ข้อมูล ก็เป็นอีกเรื่องสำคัญที่สมาคมฯ ต้องทำหน้าที่พัฒนาต่อไปในอนาคต จึงมองว่าสมาคมฯ จะต้องมีการพัฒนาในเรื่องเทคนิคการวิเคราะห์ตราสารหนี้ให้ทันสมัยทัดเทียมกับตลาดที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย เพราะตลาดตราสารหนี้พัฒนาขึ้นทุกวัน เราจึงจำเป็นต้องก้าวตามให้ทันกับพัฒนาการเหล่านั้น”

คุณนิวัฒน์ กาญจนภูมิรินทร์
กรรมการผู้จัดการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง

17 พฤษภาคม 2553-16 พฤษภาคม 2557

ความท้าทายของตลาดตราสารหนี้ ในช่วงที่รับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ

“ช่วงที่ผมเข้ารับตำแหน่งในปี 2553 ถือได้ว่าเป็นช่วงเริ่มต้นของการขยายตัวของตลาดทุนมาทางด้านตลาดตราสารหนี้ มีการออกตราสารหนี้ภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับในอดีต อย่างไรก็ตาม สัดส่วนของการออกตราสารหนี้ภาคเอกชน เมื่อเทียบกับพันธบัตรรัฐบาล และตราสารหนี้ภาครัฐยังคงน้อยอยู่ การลงทุนในตลาดแรกและการซื้อขายในตลาดรองก็ยังมีปริมาณจำกัด หากจะพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้เป็นตลาดทุนหลักอีกทางเลือกหนึ่งที่สำคัญแล้ว เราจำเป็นที่จะต้องสร้างอุปสงค์และอุปทานให้กับตลาดตราสารหนี้ จึงเป็นเป้าหมายหนึ่งในช่วงเวลานั้นภายใต้กรอบบทบาทและหน้าที่ SRO ของ ThaiBMA”

มีแนวทางในการผลักดันการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ของไทยในขณะนั้นอย่างไร

“ใน ThaiBMA เราเชื่อว่าอุปทานจากผู้ออกตราสารหนี้และอุปสงค์ของนักลงทุนมีอยู่มากพอควร แต่ยังไม่บรรจบกัน เนื่องจาก 1) ความไม่เพียงพอของข้อมูล ทั้งในด้านคุณภาพ ความถูกต้อง และในเวลาทันต่อเหตุการณ์ 2) หลักเกณฑ์กฎระเบียบต่าง ๆ ทั้งในตลาดแรกและตลาดรอง ดังนั้นในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ ThaiBMA จึงผลักดันโดยผ่านความร่วมมือจากผู้ออกหุ้นกู้, Underwriter, Credit rating agency, Dealer, Custodian, กระทรวงการคลัง, ธนาคารพาณิชย์ และบริษัทหลักทรัพย์ในการพัฒนาและปรับปรุง

ผมเชื่อว่าตลาดตราสารหนี้ไทย
จะพัฒนาเติบโตต่อไปได้อีกมาก ถ้ามีมาตรการกำกับดูแล
และมาตรการจัดการกับปัญหาที่รวดเร็ว
และมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีธรรมาภิบาล
ของผู้มีส่วนร่วมในตลาด

ข้อมูลและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย โดยมี ThaiBMA ทำหน้าที่ในการประสานงานและพัฒนาข้อมูลเพื่อการเผยแพร่ต่อนักลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การเผยแพร่ข้อมูลการซื้อขายโดยเร็วภายหลังการซื้อขายการออกราคาตลาดสิ้นวันที่รวดเร็ว และมีวิธีการคิดคำนวณที่เป็นมาตรฐานและโปร่งใสในตราสารหนี้แต่ละประเภท การนำเสนอข้อมูลที่จำเป็นต่อการซื้อขายและเพื่อการกำหนดราคาตราสารหนี้และเพื่อประโยชน์ในการออกตราสารหนี้ประเภทใหม่ๆ และการลงทุน เป็นต้น”

ต้องการเห็นตลาดตราสารหนี้ของไทยพัฒนา และเติบโตไปในอนาคตเช่นไร

“ผมคิดว่าปัจจุบันตลาดตราสารหนี้ไทยได้เติบโตและพัฒนาขึ้นมาก บริษัทเอกชนจำนวนมาก ระดมทุนผ่านการออกหุ้นกู้ และนักลงทุนรายย่อยจำนวนมากไม่น้อยก็ได้เข้ามามีบทบาทในตลาดตราสารหนี้ แล้วเช่นกัน แต่สองสิ่งที่ยากเห็นต่อไปคือ 1) มาตรการกำกับดูแลอยากเห็นการบังคับใช้กฎหมายที่เคร่งครัด และมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างความมั่นใจให้นักลงทุนและผู้เกี่ยวข้องในตลาด คุณภาพและเครดิตของหุ้นกู้ และธรรมาภิบาลของผู้เกี่ยวข้องในตลาด 2) มาตรการการจัดการกับปัญหา ผู้กำกับดูแลจะต้องมีการแก้ไขปัญหา อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อระงับไม่ให้เกิดปัญหาขยายผลกระทบในวงกว้าง ทำให้นักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสียขาดความเชื่อมั่นในตลาด หากมาตรการทั้งสองนี้มีประสิทธิภาพด้วยธรรมาภิบาลของผู้มีส่วนร่วมในตลาดแล้ว ผมเชื่อว่าตลาดตราสารหนี้ไทยจะพัฒนาเติบโตต่อไปได้อีกมาก”

คุณธาดา เพ็ชรธาดา
กรรมการผู้จัดการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง
17 พฤษภาคม 2557-16 พฤษภาคม 2565

ปัญหาและอุปสรรคในช่วงที่เป็นกรรมการผู้จัดการสมาคมฯ

ปัญหาและอุปสรรคในช่วงแรกคือ บริษัทเอกชนยังไม่คุ้นเคยกับการออกหุ้นกู้มากนัก จึงต้องพยายามกันอย่างเต็มที่ที่จะทำให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ตอนที่ผมเข้ามารับตำแหน่งแรก ๆ ตลาดพันธบัตรถือว่าเติบโตในระดับหนึ่งแล้ว แต่ตลาดหุ้นกู้โดยเฉพาะหุ้นกู้ระยะยาว ปีหนึ่ง ๆ มีการออกไม่ถึง 5 แสนล้านบาท ยังถือว่าน้อยมาก โดยตอนนั้นจะเป็นการออกตัว B/E กันค่อนข้างเยอะ และตัวสมาคมฯ เองก็ยังไม่เป็นที่รู้จักมากนักในกลุ่มบริษัทเอกชน ทำให้การขอความร่วมมือไม่ใช่เรื่องง่าย จึงต้องพยายามสร้างความเข้าใจโดยร่วมกับทาง Underwriter ในการให้ข้อมูลความรู้เพื่อให้เห็นว่าตลาดตราสารหนี้ยังรองรับความต้องการออกหุ้นกู้ได้อีกมาก พร้อมกับชี้ให้เห็นถึงโอกาสหรือประโยชน์ที่จะได้รับ

ตอนนั้นได้ไปขอความร่วมมือจากคุณภควัต โกวิทวัฒน์พงศ์ ซึ่งเป็นรองประธานกรรมการสมาคมฯ ให้ไปขอ ดร.ก้องเกียรติ โอภาสวงการ ของบริษัทหลักทรัพย์ เอเซีย พลัส จำกัด ซึ่งขณะนั้นถือเป็นบริษัทหลักทรัพย์ที่โดดเด่นด้านการเป็น Underwriter หุ้นกู้ให้ช่วยส่งทีมมาเล่าประสบการณ์ในการทำธุรกิจจัดจำหน่ายหุ้นกู้ให้ที่ประชุมโบรกเกอร์ฟัง เพื่อจะบอกว่าตลาดตราสารหนี้ยังเป็น Blue ocean ที่ยังโตได้อีกมากและเมื่อตลาดใหญ่ขึ้น ธุรกิจ Underwriter ก็จะเติบโตได้ประโยชน์เพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ความท้าทายอีกอย่างในตลาดหุ้นกู้คือ ความไม่เท่าเทียมของข้อมูล (Information asymmetry) ที่ผู้กู้จะรู้ข้อมูลตัวเองดีว่าเป็นอย่างไรในขณะที่ผู้ให้กู้จะไม่ทราบข้อมูลทั้งหมด ในตลาดหุ้นกู้จึงมีการจัดอันดับความน่าเชื่อถือหรือ Credit rating ที่ช่วยวิเคราะห์ข้อมูลของผู้กู้และเปิดเผยให้แก่ผู้ลงทุน จึงเท่ากับมีคนกรองให้ชั้นหนึ่ง ซึ่งในเมืองนอกผู้ลงทุนจะเป็นสถาบัน จึงมี

ตลาดหุ้นกู้โตขึ้นมาก มีการออกปีละ 1 ล้านล้านบาท สิ่งที่ท้าทายจึงเป็นเรื่องการพัฒนาตลาดหุ้นกู้ว่าจะ พัฒนาตลาดอย่างไร ไปในทิศทางใด รวมทั้งตอบ โจทย์ในเรื่องที่มีผู้ลงทุนบุคคลจำนวนมาก

เจ้าหน้าที่เข้าไปดูข้อมูลเครดิตรีวิวได้เองอีกทางหนึ่งด้วย ขณะที่ในเมืองไทย ผู้ลงทุนในหุ้นกู้ราว 1 ใน 3 คือ นักลงทุนบุคคล และหุ้นกู้ไม่จำเป็นต้องมีเรตติ้งก็ได้ จึงอาจมีประเด็นเรื่องความไม่เท่าเทียมของข้อมูล ทั้งในเรื่องความพอเพียงของข้อมูล การเข้าถึงข้อมูล และต้นทุนในการเข้าถึงข้อมูล

สิ่งที่ต้องการเห็นในตลาดตราสารหนี้ไทย

ผมคิดว่าการจัดอันดับเครดิตถือเป็นหัวใจของการออกหุ้นกู้ จึงอยากเห็นการจัดอันดับเครดิตไม่ว่าจะเป็นอันดับเครดิตขององค์กร (Issuer rating) หรือ อันดับเครดิตของหุ้นกู้ (Issue rating) เพราะว่า Issuer rating กับ Issue rating อาจจะไม่เท่ากันก็ได้ โดยอย่างน้อยควรกำหนดให้ผู้ออกต้องจัด Issuer rating ไม่ว่าจะดีหรือไม่ดีก็ควรจะต้องมีส่วนจะกำหนดให้ต้องจัด Issue rating ด้วยหรือไม่ นั่นเป็นเรื่องที่คงต้องพิจารณากันว่าจะพัฒนาไปถึงเพียงใด

อีกอย่างคือ การทำ Product screening ซึ่งในต่างประเทศเป็นเรื่องที่ค่อนข้างเคร่งครัด เพราะ Underwriter ต้องระวังความเสี่ยงด้านชื่อเสียง (Reputation risk) ซึ่งผมมองว่าตลาดตราสารหนี้ไทยก็ควรให้ความสำคัญเรื่องนี้ด้วย อีกเรื่องที่ยังอยากเห็นคือ การทำให้ Bond holder representative หรือผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้มีบทบาทหน้าที่

ใกล้เคียงกับ Bond trustee ในต่างประเทศ ที่กระทำการแทนได้เสมือนเป็นผู้ถือหุ้นกู้ เพราะของไทยผู้ถือหุ้นกู้เป็นนักลงทุนบุคคลที่มีจำนวนเป็นพัน ๆ ราย แค่เรียกประชุมก็ไม่ง่ายแล้ว และหากผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้สามารถช่วยคัดกรองบริษัทที่ไม่เหมาะสม เช่น ปฏิเสธบริษัทรายนั้นจะได้ออกหุ้นกู้ไม่ได้ตั้งแต่ต้น ก็จะช่วยลดโอกาสของการเกิดผิดนัดชำระ หรือถ้าเกิดขึ้นก็ควรจะต้องมีขั้นตอนที่ชัดเจนในการดูแลแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจบเรื่องได้เร็ว ไม่ยืดเยื้อจนเกินไป

ทิศทาง การพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย ในอนาคต

ในช่วงหลัง ๆ ตลาดหุ้นกู้โตขึ้นมาก มีการออกปีละ 1 ล้านล้านบาท แม้ช่วงโควิดอาจจะลดลงไปบ้าง แต่สุดท้ายก็กลับมา ดังนั้น สิ่งที่ทำท้าทายจึงเป็นเรื่องการพัฒนาตลาดหุ้นกู้ เพราะแม้ว่าตลาดหุ้นกู้จะโตได้ แต่จะพัฒนาตลาดอย่างไร ไปในทิศทางใด รวมทั้งตอบโจทย์ในเรื่องที่มีผู้ลงทุนบุคคลจำนวนมาก ซึ่งถ้าจะใช้วิธีการแบบเดียวกับที่ใช้ในต่างประเทศ อาจไม่น่าจะใช้ได้ในไทย คงต้องมีวิธีการที่แตกต่างไป เป็นลักษณะเฉพาะของตลาดตราสารหนี้ไทย

ดร.สมจินต์ ศรีไพศาล
กรรมการผู้จัดการสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

ดำรงตำแหน่ง
 ดำรงตำแหน่ง 17 พฤษภาคม 2565 – ปัจจุบัน

มุมมองต่อการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย

“ผมมีความผูกพันกับสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยมายาวนาน เคยเป็นผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไปตั้งแต่ยุคที่เป็นชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำร่างสัญญาซื้อคืนมาตรฐานตราสารหนี้ การยกเลิกเกณฑ์ภาษีกองทุนรวมตราสารหนี้ที่ยุติธรรมกับผู้ลงทุนทั้งบุคคลและนิติบุคคล เป็นกรรมการอิสระ ประธานกรรมการตรวจสอบ และท้ายสุดได้รับความไว้วางใจมาเป็นกรรมการผู้จัดการในปัจจุบัน

ผมประทับใจในคำพูดของผู้บริหารขององค์กรกำกับดูแลของญี่ปุ่นในการประชุมวิชาการ ASEAN+3 Bond Market Forum (ABMF) เมื่อปีที่แล้วว่า “ThaiBMA is a very powerful organization” ซึ่งไม่ได้หมายความว่าสมาคมทรงอำนาจอะไร แต่ท่านสื่อถึงการที่บทบาทสมาคมของเราเป็นโมเดลที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนา bond market ...ในแต่ละปีจะมีสถาบันเพื่อการพัฒนาตลาดการเงินทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกอย่าง ADB และ World Bank นำตัวแทนจากประเทศต่างๆ ที่กำลังพัฒนาตลาดตราสารหนี้ มาเยี่ยมชมงานที่ ThaiBMA เสมอๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ว่าบทบาทหน้าที่ของสมาคมในฐานะ SRO และ Bond Information Center ที่เชื่อมประสานการพัฒนาระหว่างผู้ร่วมตลาดและองค์กรกำกับดูแลนั้น อาจนำมาประยุกต์ในการพัฒนาตลาดของตนได้อย่างไร”

ปัจจัยที่สนับสนุนให้ตลาดตราสารหนี้ไทยมีการพัฒนาที่ดี

“ตลาดตราสารหนี้ไทยมีลักษณะเป็น Over the counter (เหมือนตลาดส่วนใหญ่ในโลก) ดังนั้น การมีราคาปิดที่สะท้อนราคายุติธรรมให้กับตราสารหนี้ทุกรุ่นกว่า 3 พันรุ่นในทุกๆ เย็นถือว่าเป็น necessary condition ที่ท้าทาย เพื่อจะได้มีราคาอ้างอิงสำหรับนักลงทุนโดยเฉพาะนักลงทุนสถาบันในการนำไปคำนวณ NAV ที่เหมาะสม ซึ่งการทำหน้าที่ Bond pricing agency ของ ThaiBMA ให้เป็นที่ยอมรับจึงถือเป็นหนึ่งในระบบนิเวศพื้นฐานที่รองรับการทำงานของตลาดตราสารหนี้”

“อีกปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนให้ตลาดตราสารหนี้ไทยประสบความสำเร็จ คือ องค์ประกอบของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากสมาคมธนาคารไทย สมาคมธนาคารนานาชาติ สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ กรรมการอิสระที่มาจากฝั่งของ

“หากพวกเราผู้ร่วมตลาดทุกภาคส่วน
ไม่ย่อท้อในการทำหน้าที่
อย่างเต็มกำลัง เยี่ยงนักวิชาชีพผู้สัตย์ซื่อ
ทั้งการทำงานปัจจุบันเพื่อสร้างและดำรงไว้ซึ่ง
ความน่าเชื่อถือ และงานพัฒนาเพื่อเติมเต็ม
ให้ระบบนิเวศของเราครบสมบูรณ์ขึ้นในแง่
ของผลิตภัณฑ์และกระบวนการ เราก็จะได้เก็บเกี่ยวผล
คือตลาดตราสารหนี้ที่มีประสิทธิภาพและน่าไว้วางใจ
อยู่คู่ตลาดการเงินไทยที่มั่นคงและยั่งยืนตลอดไป”

ผู้ลงทุน ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย ด้านตลาดทุน รวมถึงที่
ปรึกษาจากกระทรวงการคลังและธนาคารแห่งประเทศไทย
แม้ทุกคนจะมีหมวกขององค์กร แต่ในการประชุมปรึกษา
หารือกัน ทุกท่านให้ความเคารพในหมวกหลักของสมาคม
ซึ่งมีหน้าที่ในการพัฒนาตลาดโดยรวมเป็นสิ่งสำคัญสูงสุด
เสมอ เราเน้นความร่วมมือ ร่วมกันคิด ร่วมกันพัฒนา อย่าง
เปิดกว้าง ผ่านกระบวนการพูดคุยและรับฟัง เช่น market
consultation และ market dialogue เป็นต้น และใน
กระบวนการทำงานเหล่านี้เรายังได้รับการสนับสนุนอย่าง
มืออาชีพจากสำนักงาน ก.ล.ต. เสมออีกด้วย”

มุ่งมั่นก้าวสู่ตลาดตราสารหนี้ที่มีความสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

“ความท้าทายที่สำคัญที่สุดของตลาดทุน คือ การสร้าง
ให้ตลาดมีประสิทธิภาพตลอดทั้งสายของการลงทุน เพื่อให้
ให้ตลาดมีประสิทธิภาพ เราอยากเห็นความสมบูรณ์ของ
ตลาดและความน่าไว้วางใจของนักวิชาชีพในตลาดของเรา

การทำให้ตลาดสมบูรณ์ไม่ใช่การทำให้ไม่มี default แต่
คือการทำให้นักลงทุนมีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์
เพื่อการตัดสินใจได้ดี และสำหรับนักลงทุนที่ยังไม่พร้อมที่

จะลงทุนเอง เราก็อยากให้มีกองทุนตราสารหนี้ที่มีความ
ครอบคลุมด้านความเสี่ยงและผลตอบแทนที่กว้างขึ้นทั้ง
ในแง่เครดิตและดูเรชั่น เพื่อนักลงทุนจะได้มีทางเลือกเป็น
ช่องทางการลงทุนที่มีมืออาชีพช่วยดูแลและมีการกระจาย
ความเสี่ยงที่เหมาะสม และในกรณีหุ้นกู้มีปัญหาขึ้นมา เราก็
อยากให้ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้สามารถทำหน้าที่แทนผู้ถือหุ้นกู้ทั้ง
ปวงทั้งการเจรจาและการเรียกร้องและใช้สิทธิต่างๆได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ และเราเชื่อว่าหากกฎหมายของเราเอื้อการ
ใช้สิทธิของเจ้าหนี้และการทำงานของผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ได้
อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพ เราก็จะมีโอกาสเห็นกองทุน
พวก distress bond fund เกิดขึ้นได้ และเป็นทางออก
สำคัญที่ให้สภาพคล่องกลับคืนไปสู่ผู้ถือหุ้นกู้ที่ต้องการได้

พวกเรายังมีงานท้าทายที่จะทำให้ตลาดตราสารหนี้ของเรา
สมบูรณ์ขึ้น ผมเชื่อว่าหากพวกเราผู้ร่วมตลาดทุกภาคส่วน
ยืนหยัดร่วมแรงร่วมใจกัน ไม่ย่อท้อในการทำหน้าที่ของ
เราอย่างเต็มกำลัง เยี่ยงนักวิชาชีพผู้สัตย์ซื่อ ทั้งการทำงาน
ปัจจุบันเพื่อสร้างและดำรงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือ และงาน
พัฒนาเพื่อเติมเต็มให้ระบบนิเวศของเราครบสมบูรณ์ขึ้นทั้ง
ในแง่ของผลิตภัณฑ์และกระบวนการ เราก็จะได้เก็บเกี่ยว
ผล คือตลาดตราสารหนี้ที่มีประสิทธิภาพและน่าไว้วางใจ
อยู่คู่ตลาดการเงินไทยที่มั่นคงและยั่งยืนตลอดไป”

เรื่องเล่า 30 ปี จากพนักงานหมายเลข 006

โดย คุณอริยา ติระประกิจ

รองกรรมการผู้จัดการ สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย

คุณอริยา เป็นหนึ่งในพนักงานรุ่นแรกที่ได้ร่วมงานกับสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย (ThaiBMA) มาเป็นเวลาถึง 30 ปี ตั้งแต่ครั้งยังเป็นชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ (BDC) ในช่วงปลายปี 2537 โดยได้หมายเลขพนักงาน 006 และเติบโตมาพร้อมกับองค์กร โดยได้ผ่านงานหลากหลายฝ่าย เริ่มจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิจัยพัฒนา ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายข้อมูลและสารสนเทศตราสารหนี้ ผู้อำนวยการสำนักบริหาร ผู้อำนวยการอาวุโสฝ่ายกฎระเบียบและกำกับดูแล ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการสายงานพัฒนาตลาด จนดำรงตำแหน่งรองกรรมการผู้จัดการในปัจจุบัน

ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้..เปิดศักราชใหม่ของการซื้อขายหุ้นกู้

“พี่จิม คุณจรุงพร หุ่นศิริ ผู้จัดการโครงการจัดตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ในขณะนั้นเป็นผู้รับเข้ามาโดยเริ่มงานเพียง 2-3 เดือนก่อนหน้าวันเปิดซื้อขายตราสารหนี้ทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2537 ซึ่งเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของไทย ในวันแรกของการเปิดระบบเทรดที่ชื่อว่า BONDNET มีตราสารหนี้ขึ้นทะเบียนในระบบ 29 รุ่น เป็นหุ้นกู้เอกชนทั้งหมด จำได้ว่ามี **คุณภควัต โกวีทวัฒน์พงศ์** ซึ่งเป็นศิษย์แมนในคณะกรรมการก่อตั้งชมรม และผู้ใหญ่ของสถาบันการเงินอีกหลายท่าน มาลุ้นติดตามหน้าจอบ้างไกล่ชืด วันแรกนี้มีวอลุ่มประมาณ 1 ล้านบาท หลังจากนั้นก็มีวอลุ่มคึกคักมากขึ้นเรื่อยๆ โดยบริษัทที่มีวอลุ่มเป็นอันดับต้น ๆ จะเป็นบริษัทหลักทรัพย์เป็นส่วนใหญ่”

“BONDNET เป็นระบบ Blind dealing ที่คู่ค้าจะไม่ทราบว่ามีอีกฝ่ายคือใคร จนกว่าจะ Match กันแล้วจึงจะเปิดเผยชื่อของคู่ค้า แต่สามารถพิมพ์ข้อความส่งถึงกันได้ ทำให้มีเรื่องกุกกิกระหว่าง Dealer บริษัทหนึ่ง กับ Dealer อีกบริษัท ที่มาจากการพิมพ์ข้อความขอต่อรองราคากันแบบน่ารัก ๆ จนนำไปสู่การขอนัดเจอตัวกันจริง ๆ”

วิกฤตทำให้พลิกจากระบบเทรดสู่ระบบรายงานข้อมูล

“ในช่วงปี 2538-2540 การเทรดผ่านระบบ BONDNET มีแนวโน้มคึกคักมากขึ้นเรื่อย ๆ ทาง **พี่แก้ว คุณทิพย์สุดา ถาวรามร** สำนักงาน ก.ล.ต. ซึ่งช่วยสนับสนุนแนวทางการพัฒนาตลาดตราสารหนี้มาโดยตลอด โดยทำงานอย่างใกล้ชิดกับคุณจรุงพร เห็นว่า ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ หรือ BDC ควรจะปรับสภาพทางกฎหมายให้เหมาะสมกับการทำหน้าที่ดูแลระบบซื้อขาย ดังนั้น BDC จึงได้เปลี่ยนสถานะไปเป็น ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย หรือ ThaiBDC ซึ่งได้ดำเนินการจดทะเบียนได้รับใบอนุญาตจากสำนักงาน ก.ล.ต. ในเดือนเมษายน 2541 แต่อาจจะเป็นจังหวะเวลาที่ไม่ดีนัก เพราะผลพวงจากวิกฤตต้มยำกุ้งที่เกิดขึ้นในปี 2540 ทำให้สถาบันการเงินจำนวนมากถูกปิด รวมถึงสมาชิกของ ThaiBDC ด้วย หุ้นกู้ในระบบที่มีกลุ่มไฟแนนซ์และอสังหาริมทรัพย์จำนวนมาก กลายเป็น Default bond หรือ ผิดนัดชำระจากนั้น ระบบเทรดก็เริ่มเงียบเหงา เพราะสถาบันที่ยังดำเนินการอยู่มีความกังวลเรื่องความเสี่ยงของคู่ค้า ไม่ต้องการทำธุรกรรมผ่านระบบแบบ Blind dealing ที่ไม่รู้ว่าคู่ค้าอีกฝ่ายเป็นใครอีกต่อไป แต่หันไปทำธุรกรรมแบบติดต่อกันเองโดยตรงกับคู่ค้าที่ตนเองเชื่อถือเครดิตเท่านั้น”

“พอระบบเทรดไม่ได้รับความนิยม พีจีเอ็ม จรุงพร ก็ริเริ่มแนวคิดในการปรับจากระบบเทรดไปสู่ระบบรายงานข้อมูล โดยรับ ดร.พานิช เหล่าศิริรัตน์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ที่เคยทำงานในสหรัฐอเมริกา และมีความรู้ด้านการพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งยังเป็นเรื่องใหม่มากในสมัยนั้น โดย ดร.พานิชได้เข้ามาช่วยดูแลพัฒนาระบบการเผยแพร่และรายงานข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ตของ ThaiBDC ซึ่งถือเป็นครั้งแรกของประเทศ ทำให้ ThaiBDC พลิกจากการพึ่งพาเทรดซึ่งไม่มีธุรกรรมแล้ว มาเป็นให้สมาชิกรายงานธุรกรรมการซื้อขายตราสารหนี้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตที่มีต้นทุนต่ำกว่าระบบแบบเดิมมาก และทำให้ ThaiBDC ได้รับข้อมูลรายการซื้อขายและนำมาออกรายงานเผยแพร่ได้ครบถ้วน เรามีการพัฒนาเว็บไซต์ขององค์กรขึ้นเป็นครั้งแรกในช่วงนี้ ซึ่งพวกเราก็ช่วยกันออกแบบ โดยมีการแสดงฐานข้อมูลทั้งหมดของตราสารหนี้ที่ขึ้นทะเบียนกับ BDC ด้วย จำได้ว่าระบบการโอนย้ายข้อมูลไม่ได้สะดวกหรือเป็นอัตโนมัติมากนัก ทำให้วันเสาร์อาทิตย์ก็ต้องเกณฑ์พนักงานมาตรวจข้อมูลและ Cash flow การจ่ายดอกเบี้ยของตราสารหนี้ทีละตัว เพื่อให้มั่นใจว่าการบันทึกข้อมูลไปสู่ระบบใหม่ถูกต้องครบถ้วน”

“ในช่วงแรกของการดำเนินงานของ ThaiBDC เป็นช่วงเริ่มต้นของการเสนอแนวทางในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ต่อทางการ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องภาษี ซึ่งโชคดีที่ได้ **ดร.สมชัย ฤชุพันธุ์** มาดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการ (2543) เพราะท่านมีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญจากการที่เคยดำรงตำแหน่งสำคัญในกระทรวงการคลัง อีกทั้งเคยเป็นอธิบดีกรมสรรพสามิต เป็นผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เวลาที่พวกเราพยายามศึกษาหรือเตรียมข้อเสนอต่อทางการ จึงได้รับคำสอนคำแนะนำจากท่านเป็นอย่างดี”

คุณพิชัย พงศ์ไพโรจน์ เข้ามาดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการแทน ซึ่งก็ได้เข้ามาช่วยดูแลการบริหารและปรับโครงสร้างภายในองค์กรให้เข้มแข็งขึ้น แต่เสียดายที่ท่านอยู่ในตำแหน่งเพียง 2 ปีก็ลาออกไปเพื่อรักษาอาการป่วย (ปัจจุบันถึงแก่กรรม)”

พัฒนาสู่การเป็น SRO โดยการสนับสนุนจากกระทรวงการคลัง

“**คุณณัฐพล ขวลิทชิวิน** เข้ามาดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการในปี 2544 ก็ได้ริเริ่มการพัฒนาเครื่องมือและผลิตภัณฑ์ทางการเงินแบบใหม่ ๆ เช่น การพัฒนา Yield curve, Bond index หลากหลายประเภท การพัฒนาระบบ iRisk ซึ่งเป็นระบบบริหารความเสี่ยงการลงทุน พัฒนาหลักสูตรอบรมความรู้ทางการเงินระดับสูง เพื่อรองรับบุคลากรของสถาบันการเงินที่ต้องการเรียนรู้เนื้อหาทางการเงินที่ซับซ้อนขึ้น เป็นช่วงที่เราเริ่มพนักงานรุ่นใหม่ ที่เก่งด้านการพัฒนา Software ทางการเงินค่อนข้างมากเพราะ คุณณัฐพลมองว่าคนไทยจะได้ไม่ต้องพึ่งพาแต่ Software ของต่างชาติที่มีราคาสูง”

“ช่วงนั้น ThaiBDC รับหน้าที่พัฒนาข้อมูลที่ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานให้ตลาด โดยเริ่มจากเส้นอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาล หรือ Government bond yield curve ซึ่งจะสำเร็จไม่ได้เลยถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากธนาคารแห่งประเทศไทย ที่สั่งการให้ธนาคารที่เป็นคู่ค้าพันธบัตรของธปท. ส่งข้อมูล อัตราผลตอบแทนเสนอซื้อเสนอขายพันธบัตรรัฐบาลทุกรุ่นมาให้ ThaiBDC ทุกสิ้นวัน เพราะข้อมูลจากการซื้อขายมีไม่เพียงพอที่จะจัดทำ Yield curve ได้ทั้งสิ้น”

“ในช่วงปี 2548 **คุณสมหมาย ภาษี** เข้ามารับตำแหน่งประธานกรรมการ ท่านเคยเป็นรองปลัดกระทรวงการคลังดูแลงานด้านการพัฒนาตลาดพันธบัตรมาโดยตรง เลยยิ่งทำให้เกิดความต่อเนื่องในการผลักดันนโยบายเชิงรุกที่หนุนการเติบโตพัฒนาตราสารหนี้ ทำให้ทางการเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน ในปีนี้เองเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญขององค์กรอีกครั้ง เมื่อทางการมีดำริให้ ThaiBDC มุ่งเน้นการเป็น SRO ที่เต็มรูปแบบเพื่อทำหน้าที่เป็นด่านหน้าให้ภาครัฐ และสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนในตลาดตราสารหนี้ รวมถึง

การพัฒนา Information center ในตลาดตราสารหนี้ ทำให้เราได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการคลัง โดยสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงาน ก.ล.ต. และทำให้เรามีทรัพยากรในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้แข็งแรง ทั้งการปรับปรุงระบบรายงานข้อมูลการซื้อขายตราสารหนี้ ปรับปรุงโครงสร้างระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนา Surveillance software สร้างศูนย์สำรองข้อมูล พัฒนางานด้านวิจัย พัฒนา ฝึกอบรมเผยแพร่ความรู้ โดยในปี 2551 ThaiBMA เริ่มดำเนินการออกตรวจสอบสมาชิก (Onsite inspection) เป็นครั้งแรกของการทำหน้าที่ SRO อย่างเต็มรูปแบบ”

“ในการทำหน้าที่ SRO ทีมงาน ThaiBMA ได้มีโอกาสเข้าฝึกอบรมงานด้าน Market surveillance & SRO ที่ NASD (ปัจจุบันเปลี่ยนชื่อเป็น FINRA) ที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลสมาชิกที่ทำธุรกิจหลักทรัพย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก ถือเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่ามาก เพราะหลังจากนั้นทางทีม NASD ยังได้ส่งคนเข้ามาช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างองค์กรให้ทำหน้าที่กำกับดูแลสมาชิก หรือ SRO ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการจัดทำ Code of conduct ในตลาดตราสารหนี้ที่ได้มาตรฐาน”

ที่มาของโลโก้ดอกไม้ 5 กลีบของ ThaiBMA

“หลังจากปรับเปลี่ยนมาเป็น ThaiBMA ได้สักพัก เราย้ายสำนักงานเป็นครั้งแรกในปี 2559 จากอาคารวานิสสาที่อยู่มาตั้งแต่ดั้งเดิม มาที่อาคารต้นสนทาวเวอร์ พร้อม ๆ กับที่ปรับเปลี่ยนโลโก้ใหม่ด้วยเป็นรูปกลีบดอกบัว สื่อความหมายถึงการแบ่งบานเติบโต และจำนวน 5 กลีบ สื่อความหมายถึงภารกิจหลัก 5 ด้านของ ThaiBMA โดย **คุณภควัต โกวิทวัฒน์พงศ์** รองประธานกรรมการในขณะนั้น ได้แนะนำว่าตามหลักฮวงจุ้ยควรจะใช้ 3 สีหลักคือ สีน้ำตาล หมายถึงความมั่นคง สีแสด คือความสดใสมีพลัง และสีเหลืองคือความเจริญรุ่งเรือง”

“ในช่วงนั้น **คุณปกรณ์ มาลากุล ณ อยุธยา** (2550) รับตำแหน่งประธานกรรมการ ท่านมีความรู้เรื่องตลาดทุนเป็นอย่างดีเพราะเคยเป็นทั้งเลขาธิการคณะกรรมการ ก.ล.ต. และรองผู้ว่าการ ธปท. โดยในสมัยที่ท่านเป็นเลขาธิการ ก.ล.ต. เป็นช่วงที่ทางกรรมการชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ได้ไปยื่นใบอนุญาตขอปรับสถานะเป็นศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย ท่านจึงเข้าใจบทบาทหน้าที่ขององค์กรเราอย่างลึกซึ้ง สนับสนุนการทำงานขององค์กรอย่างเต็มที่ สนับสนุนเรื่องการพัฒนาบุคลากรภายใน และเปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับเข้าถึงเพื่อขอคำปรึกษาได้ทุกเรื่อง”

“ประธานกรรมการต่อจากคุณปกรณ์ คือ **ดร.บัณฑิต นิจถาวร** (2554) ท่านเชี่ยวชาญเรื่องเศรษฐศาสตร์มหภาค เพราะเคยเป็นอดีตรองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย มี Network กับองค์กรต่างประเทศอย่างกว้างขวาง ทำให้ช่วงนั้นเรามีการจัดงานสัมมนาระดับนานาชาติ เช่น ร่วมกับ CNBC เป็นการประชาสัมพันธ์องค์กรไปสู่สากลมากขึ้น โดยช่วงนั้นมีคุณ**นิวัฒน์ กาญจนภูมิพันธ์** เป็นกรรมการผู้จัดการ ซึ่งจะเน้นไปที่การจัดการภายใน และการบริหารความเสี่ยงขององค์กร”

เชื่อมโยงแบ่งปันกับตลาดตราสารหนี้ในภูมิภาคอาเซียน

“พัฒนาการของตลาดตราสารหนี้ไทย และ ThaiBMA ที่ค่อนข้างโดดเด่นในกลุ่มอาเซียน ทำให้ในปี 2552 ThaiBMA ได้รับคัดเลือกจาก International Finance Corporation (IFC) จ้างให้เป็นที่ปรึกษาแก่ตลาดตราสารหนี้เวียดนาม ในการพัฒนา Market convention และระบบงานในตลาดตราสารหนี้ นอกจากนั้นเรายังได้รับเชิญไปบรรยายแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ให้ประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคอาเซียนอยู่บ่อยครั้ง รวมถึงประเทศเกิดใหม่ต่าง ๆ แม้แต่ในทวีปแอฟริกาที่ส่งคณะมาดูงานเราจากหลากหลายประเทศ”

“**ดร.พิสิฐ ลี้อาธรรม** เข้ามารับตำแหน่งประธานกรรมการในปี 2557 ท่านเป็นอดีต รมช.คลัง และคลุกคลีกับการทำงานด้านนโยบายเศรษฐกิจมาโดยตลอด ท่านเป็นคน Active แม้จะงานยุ่งแค่ไหนแต่ก็หาเวลาเข้าอบรมสัมมนา

ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตลาดการเงินเพื่อติดตามพัฒนาการใหม่ ๆ อยู่ตลอด รวมถึงให้ความสนใจเรื่องการพัฒนาทางเทคโนโลยีด้วย ซึ่งท่านได้ช่วยสนับสนุนให้ ThaiBMA ศึกษาเกี่ยวกับการนำ Blockchain มาใช้ รวมถึงจุดประกายให้ศึกษาเรื่องการนำเทคโนโลยี Cloud ซึ่งยังใหม่มากในขณะนั้น มาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลขององค์กร”

“ในช่วงนั้น **คุณธาดา พงษ์ธาดา** เข้ามารับตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ ท่านเคยเป็นผู้บริหารของสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ (สบน.) มาก่อนจึงมีความรู้เรื่องตลาดพันธบัตรเป็นอย่างดีอยู่แล้ว เมื่อมารับหน้าที่ก็ผลักดันแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาตลาดหุ้นภาคเอกชน เน้นงานเชิงรุกในการออกไปเชิญชวนให้ภาคเอกชนมาออกหุ้นกู้มากขึ้น มีการเดินสายออกไปพบปะสภาหอการค้าในจังหวัดต่าง ๆ จัดอบรมสัมมนาให้ความรู้ในการออกหุ้นกู้แก่ภาคเอกชน โดยขอความร่วมมือจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ในการเข้าไปบรรยายอบรมให้กับบริษัทจดทะเบียน ในด้านการให้ความรู้กับนักลงทุนก็ได้รับความร่วมมือจากธนาคารแห่งประเทศไทยในการอนุเคราะห์สถานที่ให้เราไปจัดสัมมนานักลงทุนที่สำนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยในภูมิภาค ทั้งจังหวัดเชียงใหม่ ขอนแก่น และหาดใหญ่ เป็นช่วงที่พวกเราเดินสายกันเยอะมาก”

เติบโตจนมียอดออกหุ้นกู้ทะลุ 1 ล้านล้านบาท เป็นครั้งแรกในปี 2562

“ในช่วงนี้การออกหุ้นกู้ของภาคเอกชนเติบโตขึ้นมาก จากสมัยก่อนออกแค่ปีละหลักแสนล้าน เพิ่มเป็นทะลุ 1 ล้านล้านบาทเป็นครั้งแรกในปี 2562 มูลค่าคงค้าง

ก็เพิ่มขึ้นจนทะลุ 4 ล้านล้านบาท คุณธาดามองว่าตลาดหุ้นกู้ที่โตแบบพรวดพราดแถมมีนักลงทุนบุคคลถืออยู่เป็นจำนวนมาก ควรมีระบบจัดการที่มีประสิทธิภาพขึ้น จึงมีแนวความคิดในการนำเทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) มาใช้เพื่อเป็นโมเดลต้นแบบของระบบการจัดเก็บข้อมูลผู้ถือครองหุ้นกู้แบบไม่มีศูนย์กลาง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของผู้ร่วมตลาดเลยเป็นที่มาของการทำ ‘โครงการบาตาล’ หรือ DLT Registrar service platform ในเฟสที่ 1 ซึ่งก็ได้รับความร่วมมือจากสำนักงาน ก.ล.ต. อนุญาตให้เข้าในระบบ Sandbox ของ ก.ล.ต. โดยมีโตโยต้าลิสซึ่งเป็นผู้ออกหุ้นกู้รายแรก อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดทางกฎหมายบางประการทำให้ทาง ThaiBMA ไม่ได้ไปต่อในโครงการนี้”

“แต่จากแนวคิดที่อยากจะทำให้นักลงทุนสามารถเห็นข้อมูลการถือครองหุ้นกู้ที่ตัวเองถือครองได้ ไม่ว่าจะซื้อจากที่ไหน หรือมีใครเป็นนายทะเบียน ทำให้เรานำความคิดมาต่อยอดพัฒนาเป็น Mobile application ใช้ชื่อว่า ‘MeBond’ ซึ่งเป็น Inhouse development นื่อง ๆ ทีมงานช่วยกันออกแบบทีละหน้าจอ ช่วยกันทดสอบระบบ แม้แต่ชื่อก็ช่วยกันคิด จริง ๆ นื่อง ๆ ในทีมคิดกันมาหลายชื่อ และคุณธาดาเป็นผู้เลือกชื่อนี้เพราะสื่อความหมายได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นหนึ่งในงานที่ตัวเองก็รู้สึกภูมิใจมากที่สุดที่ได้มีส่วนในการผลักดันและออกแบบแนวคิดการพัฒนาแบบนี้”

“สำหรับในปัจจุบัน **คุณสมหมาย ภาษี** กลับมารับหน้าที่ประธานกรรมการอีกครั้ง หลังจากที่เป็ประธานในรอบแรกเพียง 2 ปี ก็ออกไปรับตำแหน่ง รมว.คลัง ท่านติดตามข่าวสารบ้านเมืองอย่างใกล้ชิด อัปเดตทประเด็นทางเศรษฐกิจตลอดเวลา มีการเขียนบทความวิพากษ์นโยบายการเงินการคลังของรัฐบาลอย่างสร้างสรรค์ โดยก่อนจะวิพากษ์วิจารณ์นโยบายใด ๆ ท่านจะขอให้จัดทำข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียด เพื่อให้แน่ใจว่าข้อเขียนเป็นไปอย่างถูกต้องตรงไปตรงมา การทำงานกับท่านทำให้ได้เรียนรู้ประเด็นเศรษฐกิจต่าง ๆ จากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญรอบรู้เรื่องนโยบายทางการคลัง ส่วนกรรมการผู้จัดการคือ **ดร.สมจินต์ ศรไพศาล** ก็ไม่ใช่ใครที่ไหน แต่เคยเป็นอดีตผู้บริหารในสมัยที่เรายังเป็นชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ ซึ่งดร.สมจินต์ ผ่านประสบการณ์

การทำงานมาอย่างหลากหลาย ทั้งเคยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย ผู้จัดการกองทุน นายกสมาคม บลจ. ทำให้เข้าใจความต้องการของผู้ร่วมตลาดเป็นอย่างดี เข้ามาช่วยสานต่องานได้อย่างราบรื่นทั้งงานด้านการพัฒนาตลาด พัฒนาเครื่องมือทางการเงิน การอบรมให้ความรู้ต่อผู้ร่วมตลาด และต่อยอดไปสู่งานส่งเสริมด้านความยั่งยืนด้วย”

บทสรุปจากประสบการณ์ 30 ปี

“มีหลายคนถามว่า ‘อยู่ในองค์กรเดียวเป็นเวลาถึง 30 ปี ไม่เบื่อหรือ?’ ต้องบอกว่า **แม้จะทำงานอยู่ในองค์กรเดียว**

แต่เป็นองค์กรที่มีความ Dynamic สูงมาก ทำให้มีโอกาสได้ทำงานด้านการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ถ้าย้อนกลับไปดูจะเห็นว่ามีการพัฒนาครั้งใหญ่ทุก ๆ 10 ปี โดย 10 ปีแรก (2537-2547) เป็นช่วงการ Set up ทำเรื่องโครงสร้างพื้นฐานของตลาด เช่น การทำระบบรายงานและเผยแพร่ข้อมูล การจัดทำกฎเกณฑ์ และกำหนดมาตรฐาน Best practice ของตลาด การพัฒนา Yield curve และ Index 10 ปีต่อมา (2547-2557) เป็นช่วงเปลี่ยนผ่านไปสู่การเติบโตที่ทางการช่วยสนับสนุนให้เราเข้มแข็งขึ้น ทำให้ได้มีโอกาสเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ อย่างเช่น การจัดระบบโครงสร้างหน่วยงาน SRO ทั้งหมด พัฒนากฎระเบียบจรรยาบรรณตลาดตราสารหนี้ พัฒนา Surveillance software การเสนอแนวทางพัฒนาตลาดในด้านต่าง ๆ รวมถึงการส่งเสริมความรู้ในวงกว้าง และอีก 10 ปีต่อมา (2557 ถึงปัจจุบัน) ตลาดตราสารหนี้ได้เติบโตขึ้นมาอย่างที่เราคาดหวัง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบก็ขยายกว้างมากขึ้น มีโอกาสไปแบ่งปันความรู้ในการพัฒนาตลาดในต่างประเทศ และได้ศึกษาแนวทางต่อยอดการพัฒนาจากตลาดที่ใหญ่กว่า ซึ่งจากนี้ไปก็ยังมีงานใหม่ ๆ ที่ต้องเรียนรู้ไม่หยุด เช่น งานส่งเสริมด้านความยั่งยืนของตลาด ซึ่งในประเทศเรายังพัฒนาไปได้อีกมาก”

บรรณานุกรม

- ชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ สมาคมบริษัทหลักทรัพย์ (2538) *บันทึกการก่อตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้ จัดพิมพ์เนื่องในโอกาสครบรอบ 1 ปี ของการก่อตั้งชมรมผู้ค้าตราสารหนี้*
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2548) *วารสารตลาดหลักทรัพย์ ปีที่ 9 ฉบับที่ 5 ตุลาคม 2548*
- ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย (2547) *วิวัฒนาการตลาดตราสารหนี้ไทย เนื่องในโอกาสครบรอบหนึ่งทศวรรษ ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทย*
- สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย *การสร้าง ThaiBMA Government Bond Yield Curve* https://www.thaibma.or.th/EN/Education/Bond_Tutor/InvestorGuide.aspx
- สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง (2548) *100 ปี พันธบัตรไทย A Century of Thai Bond*
- อริยา ติระณะประกิจ (2548) สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย *The Thai Bond Market Association (ThaiBMA)* <https://www.thaibma.or.th/pdf/Article/ThaiBMA.pdf>
- RYT9: ข่าวออนไลน์ InfoQuest (2544) *ศูนย์ซื้อขายตราสารหนี้ไทยเริ่มเผยแพร่ข้อมูลอัตราผลตอบแทนอ้างอิงของตัวเงินคลัง* <https://www.ryt9.com/s/prg/238212>
- RYT9: ข่าวออนไลน์ InfoQuest (2547) *ศูนย์ซื้อขายเตรียมจัดงานมอบรางวัลตราสารหนี้ยอดเยี่ยมประจำปี 2546 (Best of Bond Award 2003)* <https://www.ryt9.com/s/prg/126151>
- The Office of the Securities and Exchange Commission (2546) *ถนนวิทย์ On the Wireless Road “Development of Bond Market and the Thai Bond Dealing Centre”* <https://www.sec.or.th/EN/Template3/Publications/Publications2/Wireless-road-2003Q1.pdf>

ThaiBMA's Team 2024

Bond Pricing

Internal Audit

Legal

Bond Registration

Regulation

Management Team

Surveillance

IT

Association & Sustainable Development

Research

Administration & HR

ThaiBMA

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย
The Thai Bond Market Association

Years

สมาคมตลาดตราสารหนี้ไทย
The Thai Bond Market Association

 www.thaibma.or.th